

รายงานผลการดำเนินงานปี 2553

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมง ในทะเลสาบสงขลา

คณะทำงาน

ดำเนินงาน โครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาชุมชนน้ำทะเลสาบสงขลา
ในด้านการประมง กรมประมง

“...ทรัพยากรด้านประมงจะต้องจัดเป็นระเบียบ ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่า
ปล่อยพันธุ์ปลาให้ดีหรือเลี้ยงปลาให้เติบโต ความสำคัญอยู่ที่ด้านบริหารการจับปลา
เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์จริงๆ...”

ความตอนหนึ่ง

ในพระราชดำรัสพระราชทานแก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ

ณ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓

คณะทำงาน

ดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาชุมชนน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง
กรมประมง

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี ๒๕๕๓

ประกอบด้วย :

๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา (การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน)
๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย
๓. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
๔. โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
๕. โครงการการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆที่ยั่งยืนในพื้นที่นาุ้งทิ้งร้าง
๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
๗. โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล
๙. โครงการบริหารโครงการ ติดตามประเมินผลและประชาสัมพันธ์

ที่ปรึกษา :

- นายคมน์ ศิลปาจารย์ (ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง)
นายยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร (หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง)

ผู้เรียบเรียง :

อรัญญา อัครวารีย์	นักวิชาการประมงชำนาญการ
ภรณ์ยู ถมพลกรัง	นักวิชาการประมงชำนาญการ
นิคม ละอองศิริวงศ์	นักวิชาการประมงชำนาญการ
ประมัยพร ทองคนารักษ์	นักวิชาการประมงปฏิบัติการ

ออกแบบจัดรูปเล่ม : ภรณ์ยู ถมพลกรัง นักวิชาการประมงชำนาญการ

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑/๑๙ ซอย ๑ ถนนแก้วแสน ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

โทร. ๐-๗๕๓๑-๑๓๔๐, ๐-๗๕๓๑-๑๘๙๕, ๐-๗๕๓๑-๒๐๓๖ โทรสาร ๐-๗๕๔๔-๒๐๕๔

E-mail : nica@nicaonline.com เว็บไซต์ <http://www.nicaonline.com>

เว็บไซต์โครงการฯ <http://www.sklonline.com>

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา ๑๐ ปี โดยเน้นการฟื้นฟูทรัพยากรประมงอย่างมีเป้าหมาย และการจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชน สามารถสร้างรายได้ และความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยการใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ลดการใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายล้าง และเกิดกิจกรรมต่อยอด เช่น แพลลาชุมชน และธนาคารกุ้งก้ามกราม

นอกจากนี้โครงการต่างๆ ภายใต้แผนบูรณาการ มีส่วนเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้น เช่น โครงการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ โดยนำพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เช่น ปลาตะกรับ ปลากระพงดำ ปลาลำปำ ปลาทุ่ม ปลาพรหมหัวเหม็น ปลาแขยงนวล ปลาแขยงหนู และปลาดุกทะเล เป็นต้น มาศึกษาเทคนิคการเพาะขยายพันธุ์ และปล่อยสู่ทะเลสาบ เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของสัตว์น้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และนำพันธุ์ปลาที่ได้จากการเพาะพันธุ์ เช่น ปลาตะกรับ ปลานิลแดง และปลากระพงขาว ไปเลี้ยงทดแทนกุ้งทะเล ในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรอบทะเลสาบสงขลาอีกทางหนึ่ง

ความเป็นมาของโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ปีงบประมาณ ๒๕๔๒ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อริเริ่มการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา

ปีงบประมาณ ๒๕๔๓ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพียงหน่วยงานเดียว ได้นำร่องโครงการมีกิจกรรมการปล่อยสัตว์น้ำในเขตอนุรักษ์ และเขตรักษาพืชพันธุ์เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

ปีงบประมาณ ๒๕๔๔ ได้มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น มีการจัดอบรมประมงอาสาในเขตพื้นที่ที่จะทำการปล่อยและอนุบาลสัตว์น้ำ เพื่อศึกษาหาแนวทางและความเหมาะสมของสัตว์น้ำแต่ละพื้นที่

ปีงบประมาณ ๒๕๔๕ ดำเนินการปล่อยสัตว์น้ำที่มีความหลากหลาย ชนิดมากขึ้น ซึ่งมีความเหมาะสมกับแต่ละสภาพพื้นที่และมีการติดตามประเมินผลผลิต

ปีงบประมาณ ๒๕๔๖ ได้มีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและมีการขยายเขตพื้นที่ดำเนินการ ทำให้หลายๆ ชุมชนตอบรับและมีการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์จากผลผลิตสัตว์น้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า และเน้นพันธุ์ชนิดสัตว์น้ำที่มีค่าทางเศรษฐกิจ

ปีงบประมาณ ๒๕๔๗ การดำเนินงานโครงการได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ และได้รับความร่วมมือจากหลายๆ หน่วยงานของกรมประมงในการขยายพื้นที่เพื่อดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วทั้งทะเลสาบสงขลา

ปีงบประมาณ ๒๕๔๘ ดำเนินงานโดยการพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น มีการกำหนดกฎกติกาการใช้ทรัพยากรประมง เพื่อการพัฒนาฟาร์มทะเลอย่างยั่งยืน ในส่วนของกรมประมง ได้เพื่อการพัฒนาาระบบฐานข้อมูลภูมิศาสตร์สารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การสำรวจติดตามสภาวะการประมงและประเมินผลผลิต การบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่การประมง

ปีงบประมาณ ๒๕๔๙ นอกจากกรมประมงได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาแล้ว ยังได้มีการเพิ่มอีก ๓ โครงการ คือ

- โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
- โครงการการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม
- โครงการการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ที่ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง

ซึ่งจะเห็นแล้วโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องสร้างความสำเร็จ มาสู่ความพึงพอใจของชุมชนรอบๆ ทะเลสาบสงขลาได้ในระดับหนึ่ง

ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ ทางกรมประมงก็จะดำเนินการต่อไปและจะขยายพื้นที่ให้เพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ให้ครอบคลุมทั่วทั้งทะเลสาบสงขลา และได้มีกิจกรรมขยายผลต่อเนื่อง คือ กิจกรรมแพปลาชุมชนที่รวบรวมสมาชิกชาวประมง ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อรับซื้อพันธุ์สัตว์น้ำและขายต่อโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้ เพิ่มมูลค่าของสัตว์น้ำ ทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น

ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะกิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน ได้มีบทบาทในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนมากขึ้น ชุมชนบางพื้นที่เริ่มสนใจในการสานต่อจากกรมประมงในการเพิ่มปริมาณการปล่อยสัตว์น้ำ เช่น มีการร่วมทุนในการจัดซื้อพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อย และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เริ่มเข้ามาประสานโดยการจัดสรรงบประมาณในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา

ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ จากการเข้ามามีบทบาทในหลายๆ ภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาแล้ว โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ก็เริ่มสร้างผลงานในการผลิตสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เพื่อเพิ่มความหลากหลายและสร้างความสมบูรณ์กลับคืนมาสู่ทะเลสาบสงขลา รวมทั้งการขยายผลเพื่อนำไปเลี้ยงต่อในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง ให้กลับคืนมาใช้ประโยชน์ได้และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ในรูปแบบฟาร์มทะเล/ฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน
๒. เพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวประมง ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารของชุมชน
๓. เพื่อพัฒนารูปแบบการทำฟาร์มทะเล/ฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน
๔. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้ค่าและคุ้มค่า
๕. เพื่อบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย
๖. เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา
๗. เพื่อเพาะและขยายพันธุ์สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
๘. เพื่อจัดการการเลี้ยงกุ้งทะเล และสัตว์น้ำอื่น ๆ ให้อยู่ยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง
๙. เพื่อปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
๑๐. เพื่อจัดการเพิ่มผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ในแหล่งน้ำที่เหมาะสม
๑๑. เพื่อจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบลในพื้นที่ฟาร์มสัตว์น้ำชุมชน
๑๒. เพื่อบริหาร ติดตาม และประเมินผล โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ ๑ โครงการ/กิจกรรม ที่ดำเนินการในปี ๒๕๕๓ จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ๑.๑ การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ❖ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ❖ สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
๑.๒ การสำรวจสถานะทรัพยากรประมง และประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๑.๔ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการ ประมง (อบรมประมงอาสา)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ❖ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช
๑.๕ ติดตามผล และประชาสัมพันธ์โครงการ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๒. โครงการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง ❖ หน่วยป้องกันและปราบปรามการประมงน้ำจืดพัทลุง
๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการ ประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๔. โครงการการจัดการการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์ น้ำอื่น ๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งร้าง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๕. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ❖ สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
๖. โครงการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา
๗. โครงการการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช
๙. โครงการบริหารโครงการ และประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กองแผนงานและนโยบาย

ตารางที่ ๒ แผนการปฏิบัติงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี ๒๕๕๓

โครงการ / กิจกรรม	แผน
๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา <ul style="list-style-type: none"> ● การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน (การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ) ● การสำรวจทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ ● การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง ● การติดตามผล และประชาสัมพันธ์ 	๒๐ เขต/ ๖๐ ล้านตัว ๔ เรื่อง/ ๑๒ ครั้ง ๒๐ ชุมชน/ ๔๐๐ คน ๑๒ ครั้ง
๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย	๑๒ ครั้ง
๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑ ศูนย์/ ร้อยละ ๑๐๐
๔. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ <ul style="list-style-type: none"> ● วิจัยวิถีชีวิตของสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ● เพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ 	๓ เรื่อง/ ๓ ชนิด ๓ เรื่อง/ ร้อยละ ๑๐๐ /๑.๖๐ ล้านตัว
๕. โครงการจัดการการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นาุ้งทิ้งร้าง <ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาความเหมาะสมของสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ที่จะนำมาเลี้ยงในนาุ้งทิ้งร้าง ● สาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นาุ้งทิ้งร้าง ● ฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อใช้ประโยชน์นาุ้งทิ้งร้าง ● จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรการเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นาุ้งทิ้งร้าง ● ฟื้นฟูนาุ้งทิ้งร้างให้กลับมาใช้ประโยชน์ 	๑ เรื่อง/ ร้อยละ ๑๐๐ ร้อยละ ๑๐๐ ๑๐๐ ราย ๒ กลุ่ม/ร้อยละ ๑๐๐ ๒๐๐ ไร่
๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย <ul style="list-style-type: none"> ● ปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงพร้อมกับปรับเปลี่ยนและส่งเสริมอาชีพให้ผู้ใช้ได้รับผลกระทบ โดยให้ยุติการใช้เครื่องมือโพงพาง 	๒๐ ราย
๗. โครงการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม <ul style="list-style-type: none"> ● ศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในทะเลสาบสงขลา ● ทดลองเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ● ประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ● ตรวจสอบยาปฏิชีวนะตกค้างในสัตว์น้ำธรรมชาติ 	๑ เรื่อง/ ๑ แหล่ง ๑ แหล่ง/ ร้อยละ ๑๐๐ ๑ ชนิด/ ร้อยละ ๑๐๐ ๑๒ ครั้ง ๑๒ ครั้ง
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล	๑๐๐ ราย
๙. การบริหารงานโครงการ ติดตาม/ ประเมินผล	๑๒ ครั้ง

๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

การทำฟาร์มทะเลหรือฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ร่วมกันฟื้นฟู และใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้ค่า ให้ประโยชน์สูงสุด กรมประมง โดย คณะทำงานดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาฟาร์มสัตว์น้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง กรมประมง ได้ดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาฟาร์มทะเล/ฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน อีกทั้งโครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โดยชุมชนมีส่วนร่วม สร้างความพึงพอใจแก่ชุมชนประมงรอบทะเลสาบสงขลา สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยการบริหารจัดการทรัพยากรประมงหน้าบ้านตนเอง นำไปสู่ชุมชนยั่งยืน โดยการกำหนดเขตการทำประมงอย่างมีกฎกติกา เช่น การกำหนดการใช้เครื่องมือประมงบางชนิด การกำหนดขนาดตาอวน การกำหนดฤดูกาลทำประมง เป็นต้น

การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน เป็นแนวทางหนึ่งที่กรมประมงนำมาใช้ในการฟื้นฟูทรัพยากรโดยชุมชน ภายใต้แนวคิด คือ “ ทะเลสาบสงขลามีศักยภาพสูงในการสร้างผลผลิตสัตว์น้ำ เพราะมีอาหารธรรมชาติสมบูรณ์ เช่น สัตว์หน้าดิน แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ และสาหร่ายขนาดใหญ่ เพียงแต่ขาดลูกพันธุ์สัตว์น้ำจากธรรมชาติ เข้ามาหากินและเจริญเติบโตให้ชาวประมงได้จับ ” กรมประมงจึงได้ดำเนินการกิจกรรมพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน

๑.๑ กิจกรรมพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน

● สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

มีพื้นที่เป้าหมาย ๕ เขต ได้แก่

■ ตำบลคลองรี	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
■ ตำบลคูขุด	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
■ ตำบลท่าหิน	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา
■ ตำบลเกาะหมาก	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง
■ ตำบลเกาะนางค้ำ	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง

แผน ๒๕.๘ ล้านตัว ผล ๒๓,๔๔๑,๔๐๐ ตัว ชนิดสัตว์น้ำที่ปล่อย ได้แก่

■ กุ้งกุลาดำ	๑๑,๒๒๐,๐๐๐	ตัว
■ กุ้งก้ามกราม	๑๒,๐๔๐,๐๐๐	ตัว
■ ปูม้า	๗๐,๐๐๐	ตัว
■ ปูดำ	๑๑,๔๐๐	ตัว
■ ปลานวลจันทร์	๑๐๐,๐๐๐	ตัว

● สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

มีพื้นที่เป้าหมาย ๕ เขต ได้แก่

- เขตฟาร์มทะเลบ้านปากบางภูมิ ม.๓ ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา
- เขตฟาร์มทะเลบ้านใต้ควนโส ม.๑๐ ต.ควนโส อ.รัตภูมิ จ.สงขลา
- เขตฟาร์มทะเล ม.๘ ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา
- เขตฟาร์มทะเลบ้านต้นสำโรง ม.๓ ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- เขตฟาร์มทะเลบ้านโคกเมือง ม.๑๒ ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา

สัตว์น้ำที่ปล่อย รวมทั้งสิ้น ๑๐.๔๕๒ ล้านตัว ได้แก่ กุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย และปลา

กะพงขาว

● สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง

มีพื้นที่เป้าหมาย ๕ เขต ได้แก่

- บ้านแหลมกรวด ม.๓ ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง
- บ้านหาดไข่เต่า ม.๑ ต.นาปะขอ อ.บางแก้ว จ.พัทลุง
- บ้านแหลมดิน ม.๖ ต.หวนโพธิ์ อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง
- บ้านป่าลิไลย์ ม.๗ ต.ลำปำ อ.เมือง จ.พัทลุง
- บ้านชายคลอง ม.๔ ต.พนางตุง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

สัตว์น้ำที่ปล่อย ได้แก่ กุ้งก้ามกราม รวมทั้งสิ้น ๒.๕ ล้านตัว

● สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

มีพื้นที่เป้าหมาย ๕ เขต ได้แก่

- คลองลากชวย ม.๕ ต.เขาพังไกร อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
- คลองสามแพรก ม.๗ ต.เขาพังไกร อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
- คลองลานช้าง ม.๔ ต.บ้านตูล อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- คลองวังแม่เต่า ม.๓, ๘ ต.เกาะขันธุ์ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
- บ้านโคกแขลง ม.๑ ต.วังอ่าง อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

สัตว์น้ำที่ปล่อย รวมทั้งสิ้น ๓.๐ ล้านตัว ได้แก่

- ปลาตะเพียนขาว ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว
- ปลายี่สกเทศ ๕๐๐,๐๐๐ ตัว
- ปลาสร้อย ๒๕๐,๐๐๐ ตัว
- ปลาหมอไทย ๒๕๐,๐๐๐ ตัว
- ปลาสลิค ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว

● ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา

สัตว์น้ำที่ผลิตเพื่อปล่อย รวมทั้งสิ้น ๘.๐ ล้านตัว ได้แก่

- กุ้งกุลาดำ ๓,๐๐๐,๐๐๐ ตัว
- กุ้งแชบ๊วย ๔,๗๕๐,๐๐๐ ตัว
- ปลากระพงขาว ๒๕๐,๐๐๐ ตัว

● ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช

สัตว์น้ำที่ผลิตเพื่อปล่อย รวมทั้งสิ้น ๒.๐๕ ล้านตัว ได้แก่

- กุ้งกุลาดำ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัว
- ปลากระพงขาว ๕๐,๐๐๐ ตัว

● ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา

สัตว์น้ำที่ปล่อย รวมทั้งสิ้น ๑.๖๙ ล้านตัว ได้แก่

- ปลาดุกเพียน ๗๘๐,๐๐๐ ตัว
- ปลาบ้า (โพง) ๖๓๕,๐๐๐ ตัว
- ปลาดุกเพียนทอง ๒๗๕,๐๐๐ ตัว

● สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลิต และจัดหาพันธุ์สัตว์น้ำปล่อย จำนวน ๒ ล้านตัว ดังนี้

- ปลาดุกอุย ๔๕๐,๐๐๐ ตัว
- ปลาหมอไทย ๔๕๐,๐๐๐ ตัว
- ปลาดุกเพียนขาว ๑,๑๐๐,๐๐๐ ตัว

● ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง

ผลิตและจัดหาพันธุ์สัตว์น้ำปล่อย แพน ๘ ล้านตัว/ผล ๘.๔๕ ล้านตัว ดังนี้

- กุ้งก้ามกราม ๕,๑๕๐,๐๐๐ ตัว
- ปลากินพืช ๓,๐๕๐,๐๐๐ ตัว
- ปลาดุกอุย ๒๕๐,๐๐๐ ตัว

๑.๒ กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง

● สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

จัดอบรมประมงอาสาในพื้นที่ดำเนินการ คือ อ.สทิงพระ จ.สงขลา ๑ ครั้ง และอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ๑ ครั้ง ในวันที่ ๒๓-๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามลำดับ รวมผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น ๑๐๐ คน ดังนี้

- ชุมชนอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำนวน ๕๐ คน
- ชุมชนอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง จำนวน ๕๐ คน

● สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา รวมผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น ๑๖๗ คน ดังนี้

- เขตฟาร์มทะเลบ้านปากบางภูมิ หมู่ที่ ๓ ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา อบรมที่ศาลาอเนกประสงค์ (ปากบางภูมิ) หมู่ที่ ๓ ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา อบรมวันที่ ๑๘-๑๙ มีนาคม ๒๕๕๓ มีผู้เข้ารับการอบรมและสังเกตการณ์ จำนวน ๓๕ คน
- เขตฟาร์มทะเลบ้านใต้ควนโส หมู่ที่ ๑๐ ตำบลควนโส อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา อบรมที่สถานีอนามัยบ้านกลาง หมู่ที่ ๖ ตำบลควนโส อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา อบรมวันที่ ๒๒-๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ มีผู้เข้ารับการอบรมและสังเกตการณ์ จำนวน ๓๑ คน
- เขตฟาร์มทะเลหน้าสถาบันวิจัยสุภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง (ศูนย์กุงเดิม) หมู่ที่ ๘ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อบรมที่สถาบันวิจัยสุภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง (ศูนย์กุงเดิม) หมู่ที่ ๘ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อบรมวันที่ ๒๔-๒๕ มีนาคม ๒๕๕๓ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสังเกตการณ์ จำนวน ๒๙ คน
- เขตฟาร์มทะเลบ้านต้นสำโรง หมู่ที่ ๓ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อบรมที่อาคารอเนกประสงค์ แหลมโพธิ์ หมู่ที่ ๓ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อบรมวันที่ ๒๙-๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓ มีผู้เข้ารับการอบรมและสังเกตการณ์ จำนวน ๓๖ คน
- เขตฟาร์มทะเลบ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา อบรมที่ศูนย์พัฒนาหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา วันที่ ๒-๓ เมษายน ๒๕๕๓ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสังเกตการณ์ จำนวน ๓๖ คน

รวมมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสังเกตการณ์ จำนวน ๑๖๗ ราย และได้ร่วมกับผู้เข้ารับการอบรมกำหนดพิกัดโดยใช้เครื่องมือวัดพิกัด GPS กำหนดพิกัดฟาร์มทะเลทั้ง ๕ แห่ง พร้อมปักแนวเขตฟาร์มฯ โดยใช้ท่อพีวีซีและปล่อยพันธู์สัตว์น้ำในเขตฟาร์มทะเลเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

● สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง รวมผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น ๑๐๐ คน ดังนี้

- บ้านชายคลอง ม.๔ ต.พนาตุง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง วันที่ ๒๙-๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓ จำนวน ๒๐ คน
- บ้านป่าลิไลย์ ม.๗ ต.ลำป่า อ.เมือง จ.พัทลุง วันที่ ๓๑ มีนาคม-๑ เมษายน ๒๕๕๓ จำนวน ๒๐ คน
- บ้านหาดไข่เต่า ม.๑ ต.นาปะขอ อ. บางแก้ว จ.พัทลุง วันที่ ๒-๓ เมษายน ๒๕๕๓ จำนวน ๒๐ คน

- บ้านแหลมดิน ม.๖ ต.ทานโพธิ์ อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง วันที่ ๖-๗ เมษายน ๒๕๕๓ จำนวน ๒๐ คน
- บ้านแหลมกรวด ม.๓ ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง วันที่ ๘-๙ เมษายน ๒๕๕๓ จำนวน ๒๐ คน
- สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดอบรมเกษตรกรและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ ครั้ง รวมผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น ๑๐๐ คน จาก ๕ เขต ดังนี้
วันที่ ๒-๓ มีนาคม ๒๕๕๓ สถานที่จัดอบรม ศาลาประชาคมอำเภอชะอวด จำนวนผู้เข้าอบรม ๖๐ คน
วันที่ ๔-๕ มีนาคม ๒๕๕๓ สถานที่จัดอบรมศาลาประชาคมอำเภอหัวไทร จำนวนผู้เข้าอบรม ๔๐ คน

๑.๓ กิจกรรมการสำรวจทรัพยากรประมง และประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ

๑.๓.๑ กิจกรรมประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ทำการสำรวจปริมาณสัตว์น้ำ ตามทำขึ้นสัตว์น้ำในชุมชน ตลาด ครอบคลุมพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลา ในพื้นที่จังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง จำนวน ๕๐ แห่ง เดือนละ ๑ ครั้ง จากนั้นนำข้อมูลมาคำนวณผลการจับสัตว์น้ำเป็นรายเดือน และสอบถามชาวประมงรอบ ๆ ทะเลสาบ ถึงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสัตว์น้ำที่ปล่อยลงไป ของโครงการฯ

ตารางที่ ๓ ผลการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา ปี ๒๕๕๓

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำ ปีงบประมาณ 2553 (ต.ค.52 - ก.ย.53) หน่วย : กิโลกรัม											
	ต.ค.52	พ.ย.52	ธ.ค.52	ม.ค.53	ก.พ.53	มี.ค.53	เม.ย.53	พ.ค.53	มิ.ย.54	ก.ค.54	ส.ค.53	ก.ย.53
กุ้งก้ามกราม	-	-	125.0	1,250.0	2,500.0	2,500.0	2,500.0	2,500.0	1,250.0	-	-	2,500.0
กุ้งกุลาดำ	25,375.0	4,000.0	4,255.0	6,757.0	8,380.0	6,782.5	2,592.5	2,962.5	3,790.0	6,355.0	5,912.5	7,412.5
กุ้งหัวโต	3,402.5	4,547.5	2,287.5	1,832.5	847.5	730.0	480.0	5,107.5	13,035.0	9,392.5	5,962.5	3,622.5
กุ้งหัวโตเล็ก	3,797.5	14,982.5	-	-	-	85.0	19,125.0	41,675.0	28,787.5	33,125.0	3,215.0	7,005.0
กุ้งหัวโตใหญ่	3,977.5	8,845.0	-	-	1,250.0	7,200.0	10,925.0	1,525.0	16,475.0	10,295.0	2,487.5	1,632.5
กุ้งหัวโตเล็ก	41,250.0	65,750.0	-	4,875.0	39,750.0	40,750.0	42,000.0	21,525.0	65,750.0	36,125.0	29,875.0	17,875.0
กุ้งหัวโต	-	900.0	4,965.0	-	9,000.0	1,875.0	850.0	-	-	3,000.0	-	940.0
ปลากดขี้ลิง	-	537.5	-	450.0	57.5	145.0	-	-	-	-	-	-
ปลากดคันทลาว	25,500.0	17,500.0	625.0	5,750.0	9,842.5	3,125.0	10,750.0	1,875.0	3,250.0	11,125.0	20,750.0	7,500.0
ปลากดเหลือง	1,005.0	2,217.5	400.0	57.5	287.5	1,127.5	195.0	-	-	1,250.0	1,000.0	295.0
ปลากะพงขาวปากแดง	-	-	-	-	-	-	-	890.0	500.0	-	-	20.0
ปลากะพงขาวเมือง	-	-	-	-	-	-	250.0	500.0	500.0	125.0	-	30.0
ปลากะพงดำ	30.0	-	25.0	325.0	-	-	-	-	-	125.0	167.5	652.5
ปลากะพงขาว	35.0	62.5	-	-	-	17.5	-	-	-	-	-	-
ปลากะพงหิน	5.0	-	-	-	-	7.5	-	-	-	-	-	22.5
ปลากะพง	-	-	17.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลาช่อนใบข้าว	57.5	15.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ปลาแขยงหนู	165.0	1,322.5	-	-	-	-	-	-	42.5	30.0		465.0
ปลาโคบ	-	162.5	-	75.0			125.0	-	447.5	1,042.5	162.5	405.0
ปลาจิ้มฟันจระเข้	-	-	-	-	-	-	500.0	750.0	750.0	-	1,000.0	1,000.0
ปลาช่อน	3,117.5	4,105.0	2,647.5	3,992.5	5,897.5	4,102.5	4,410.0	2,655.0	4,707.5	5,917.5	4,267.5	5,195.0
ปลาชะโด	-	27.5	-	-	-	-	25.0	-	-	-	-	-
ปลาชิวควาย	-	115.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลาชิวไม้ไผ่	157.5	67.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลาคูกทะเล	915.0	425.0	480.0	140.0		267.5	-	-	255.0	30.0	157.5	1,410.0
ปลาคูกอุย	252.5	330.0	307.5	435.0	422.5	222.5	382.5	420.0	410.0	350.0	365.0	1,630.0
ปลาตะกรับ	212.5	52.5	20.0	112.5	135.0	12.5	30.0	257.5	67.5	20.0	-	125.0
ปลาตะเพียนขาว	542.5	5,615.0	1,457.5	1,250.0		2,950.0	1,762.5	300.0	2,025.0	-	-	-
ปลาดาดแดง	750.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลาทองเทียว	75.0	11,430.0	-	-	-	-	-	-	-	-	1,250.0	-
ปลานวลจันทร์	2.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลานิลดำ	270.0	375.0	57.5	87.5		65.0	800.0	490.0	37.5	32.5	282.5	30.0
ปลาเนื้ออ่อน	117.5	-	37.5	-	-	-	-	7.5	-	-	-	-
ปลาบึก	-	3,250.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลาบู่ทราย	-	1,025.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลาบู่ทอง	-	40.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลาแป้นเล็ก	2,215.0	3,112.5	3,250.0	11,250.0	7,625.0	500.0	3,125.0	300.0	-	540.0	750.0	325.0
ปลาแมงหูขาว	1,165.0	1,207.5	210.0	757.5	655.0	707.5	1,337.5	910.0	1,067.5	1,007.5	397.5	445.0
ปลาลิ้นควาย	42.5	2,250.0	1,500.0	-	-	-	-	-	-	-	-	125.0
ปลาสร้อยนกเขา	702.5	577.5	-	-	-	-	-	-	-	75.0	-	-
ปลาสราด	4,125.0	7,592.5	1,700.0	2,025.0	3,087.5	2,087.5	4,227.5	1,655.0	3,920.0	3,787.5	3,550.0	3,490.0
ปลาสลิด	-	7.5	7.5	17.5	17.5	-	-	-	-	12.5	7.5	12.5
ปลาสวย	-	500.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปลาโสด	2,482.5	5,062.5	2,527.5	1,900.0	1,962.5	1,592.5	825.0	845.0	1,275.0	962.5	1,555.0	1,800.0
ปลาหมอช้างเหยียบ	712.5	352.5	592.5	2,375.0	2,190.0	837.5	480.0	-	2,912.5	1,775.0	1,307.5	502.5
ปลาหมอไทย	5.0	57.5	27.5	12.5	10.0	-	-	-	42.5	7.5	17.5	25.0
ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน	10,995.0	18,575.0	500.0	5,000.0	3,125.0	2,050.0	13,750.0	11,000.0	12,875.0	15,750.0	7,950.0	16,125.0
ปลาหัวตะกั่ว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	375.0	-	-
ปลาหัวอ่อนหนวดแข็ง	3,920.0	500.0	275.0	575.0	1,000.0		2,000.0	34,250.0	26,432.5	19,750.0	19,000.0	12,750.0
ปลาไหล	-	317.5	-	-	-	-	-	-	-	10.0	-	10.0
ปูดำ	35.0	-	-	-	2,100.0	3,425.0	772.5	647.5	750.0	902.5	1,217.5	307.5
ปูม้า	70.0	-	-	-	-	-	3,250.0	6,750.0	6,375.0	1,715.0	1,375.0	1,907.5

๑.๓.๒ กิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน

๑. ความเป็นมา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง ได้ดำเนินการกิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน โดยผลการศึกษาประกอบด้วยเรื่องขององค์ประกอบสัตว์น้ำ อัตราการจับ ต้นทุนผลตอบแทนและรายได้จากการทำประมงขึ้น การทดลองขยายขนาดตาอวน การแพร่กระจายของลูกกุ้งและลูกปลาวัยอ่อน ซึ่งการเผยแพร่ผลงานวิจัยอยู่ในรูปของรายงานผลการศึกษา หรือเอกสารวิชาการ ทำให้ไม่เข้าถึงประชาชนหรือชาวประมงโดยตรง

ศูนย์จึงมีแนวคิดนำความรู้ไปเผยแพร่สู่เกษตรกรหรือชาวประมงโดยตรง จึงได้จัดกิจกรรมหรือโครงการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนรอบทะเลสาบสงขลาตอนนอก ให้ความรู้แก่ชาวประมง กลุ่มแม่บ้าน และเยาวชน หรือนักเรียน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องมือประมงขึ้น แนวคิดในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมง รวมถึงการสร้างความจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร ให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างคุ้มค่าและสูงสุด มีการทำประมงแบบมีความรับผิดชอบต่อชุมชนมีส่วนร่วมในการหาแนวทางการแก้ปัญหาทรัพยากรด้านทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชนเอง ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดการประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วมในอนาคต

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ
- เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำสูงสุด
- เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยสำหรับเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางด้านทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชนเอง

๓. พื้นที่ดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๕๓ เป็นปีหนึ่งในการดำเนินการ มีพื้นที่ดังนี้

- บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา
- บ้านปากบางภูมิ หมู่ที่ ๗ ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา
- บ้านสวนใหม่ หมู่ที่ ๙ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

๔. วิธีการ

๔.๑ กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มแม่บ้าน
- กลุ่มนักเรียน
- กลุ่มชาวประมง และผู้นำชุมชน

๔.๒ ติดต่อบริษัทประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านผู้นำชุมชน ชาวประมง และโรงเรียน อย่างน้อย ๓ ครั้ง

๔.๓ ดำเนินกิจกรรมตามกลุ่มเป้าหมาย

๔.๔ สอดแทรกความรู้เรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมง ตามวัตถุประสงค์ (ข้อ ๒) โดยกิจกรรมที่กำหนด จะต้องตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายด้วย

๔.๕ เผยแพร่กิจกรรมที่ดำเนินการผ่านจดหมายข่าว เว็บไซต์ และร่วมจัดนิทรรศการ ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. กิจกรรม

■ กลุ่มนักเรียน

- ให้ความรู้ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์ฟื้นฟู
- ให้ความรู้ในการแปรรูปอาหาร

■ กลุ่มแม่บ้าน

- การแปรรูปอาหารจากผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้จากไซนังและสุxonามัย และ/หรือสร้างผลิตภัณฑ์ประมง
- ให้ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

■ กลุ่มชาวประมงและผู้นำชุมชน

- ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ นิเวศวิทยา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
- แลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็น รวมถึงทัศนคติ
- สาธิตวิธีการศึกษาองค์ประกอบสัตว์น้ำ และอัตราการจับจากไซนั้ง

นอกจากนี้ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมายด้วย

๖. ผลการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย	สถานที่	เรื่อง	จำนวน (คน)	วัน-เดือน-ปี
กลุ่มนักเรียน				
โรงเรียนปากจำวิทยา	อ.ควนเนียง จ.สงขลา	ธรรมชาติสติใจจิตใจร่าเริง	๑๒๐	๒๔ ธ.ค. ๕๒
		นิเวศวิทยา การจำแนกชนิดสัตว์น้ำ	๓๕	๑๗ ก.พ. ๕๓
		การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมง	๓๕	
โรงเรียนวัดท้ายยอ	ต.เกาะยอ อ.เมือง	ธรรมชาติสติใจจิตใจร่าเริง	๓๐	๑๔ ม.ค. ๕๓
		นิเวศวิทยา การจำแนกชนิดสัตว์น้ำ	๓๐	๑๖ ก.พ. ๕๓
		การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมง		
โรงเรียนวัดคองควาดี	อ.ควนเนียง จ.สงขลา	การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมง	๖๕	๒๐ ส.ค. ๕๓
โรงเรียนบ้านโคกเมือง	อ.ควนเนียง จ.สงขลา	การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมง	๓๗	๑๘ ส.ค. ๕๓
โรงเรียนปากจำวิทยา	อ.ควนเนียง จ.สงขลา	ขนมปังหน้าปลาและทอดมันปลา	๓๐	๑๔ ก.ย. ๕๓
โรงเรียนบ้านโคกเมือง	อ.ควนเนียง จ.สงขลา	นิเวศวิทยาและการจัดการประมงไซนัง	๓๗	๑๕ ก.ย. ๕๓
โรงเรียนวัดท้ายยอ	อ.เมือง จ.สงขลา	ขนมปังหน้าปลา	๓๐	๑๗ ก.ย. ๕๓
โรงเรียนวัดคองควาดี	อ.ควนเนียง จ.สงขลา	นิเวศวิทยาและการจัดการประมงไซนัง	๘๐	๑๗ ก.ย. ๕๓
กลุ่มชาวประมง				
บ้านโคกเมือง	อาคารเอนกประสงค์	การอนุรักษ์ทรัพยากรประมงและฟาร์มทะเล	๒๐	๑๗-๑๘ ธ.ค. ๕๒
		โดยชุมชน		
	ม. ๑๒ ต.บางเหรียง	การจัดการประมงไซนัง	๑๒	๘ ก.ค. ๕๓
	อ.ควนเนียง จ.สงขลา			
บ้านปากบางภูมิ	อาคารเอนกประสงค์	พบปะพูดคุยเบื้องต้น		๙ ก.ค. ๕๓
	ม. ๓ ต.รัตภูมิ			
	อ.ควนเนียง จ.สงขลา			
บ้านสวนใหม่	บ้านผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๙	พบปะพูดคุยเบื้องต้น		๗ ก.ค. ๕๓
กลุ่มแม่บ้าน				
บ้านโคกเมือง	อาคารเอนกประสงค์	กึ่งแห้ง และกึ่งส้ม	๑๐	๑๑ มี.ค. ๕๓
	ม. ๑๒ ต.บางเหรียง	ขนมปังหน้ากุ้ง	๑๕	๗ ก.ค. ๕๒
	อ.ควนเนียง จ.สงขลา	ข้าวเกรียบปลา	๕	๑๔ ก.ย. ๕๓
บ้านสวนใหม่	ศาลาอเนกประสงค์	ข้าวเกรียบกุ้ง	๑๔	๑๖ ส.ค. ๕๓
	ม. ๙ ต.เกาะยอ	ลูกชิ้นปลา	๑๐	๑๓ ก.ย. ๕๓
	อ.เมือง จ.สงขลา			
บ้านปากบางภูมิ	บ้านสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน	ปลาหวาน, ปลาแผ่น	๑๕	๒๐ ส.ค. ๕๓
	ม. ๓ ต.รัตภูมิ	ข้าวเกรียบ		๓๐ ก.ย. ๕๓
	อ.ควนเนียง จ.สงขลา			

นอกจากนี้ได้ศึกษาองค์ประกอบและอัตราการจับสัตว์น้ำจากไซนัง การแพร่กระจายขนาดความยาวของกุ้งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จากหมู่บ้านพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งมีผลการศึกษาในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม ดังนี้

เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓

๑. บ้านสวนใหม่ หมู่ ๙ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เก็บตัวอย่างไชนั่ง จำนวน ๓ ลูก พบว่า ประกอบด้วยกลุ่มกุ้งร่อยละ ๗๑.๓๙ รองลงมาเป็นกลุ่มปลาร้อยละ ๑๘.๒๐ และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๑.๘๔

กลุ่มกุ้งประกอบด้วย

กลุ่มกุ้งตะกาด (*Metapenaeus spp.*) ประมาณร้อยละ ๗๙.๕๙ ได้แก่ *M. brevicornis*, *M. moyebi*, *M. ensis*, *M. affinis* และ *M. lysianassa*

กลุ่มกุ้งสกุล *Penaeus spp.* ประมาณร้อยละ ๑๘.๔๑ ได้แก่ *P. merguensis*, *P. semisulcatus* และชนิดอื่นๆ ร้อยละ ๑.๘๔

อัตราการจับอยู่ระหว่าง ๐.๔๕-๐.๙๐ กิโลกรัม/ลูก/คืน มีค่าเฉลี่ย ๐.๖๘ กิโลกรัม/ ลูก/คืน ซึ่งมีความยาวกุ้ง *Metapenaeus moyebi* ค่าความยาวเฉลี่ย ๖.๕๐ ± ๐.๖๐ เซนติเมตร และมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย ๒.๕๐ ± ๑.๕๐ กรัม/ตัว โดยมีรายได้จากการทำประมงไชนั่ง ๑๒๖ บาท/ลูก/คืน

๒. บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา เก็บตัวอย่างไชนั่ง จำนวน ๓ ลูก ประกอบด้วยกลุ่มกุ้งร่อยละ ๙๑.๔๖ รองลงมาเป็นกลุ่มปลาร้อยละ ๘.๔๒ และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๐.๑๒

กลุ่มกุ้งประกอบด้วย

กลุ่มกุ้งตะกาด (*Metapenaeus spp.*) ประมาณร้อยละ ๔๘.๔๔ ได้แก่ *M. brevicornis*, *M. moyebi*, *M. ensis*, *M. affinis*, *M. lysianassa*

กลุ่มกุ้งสกุล *Penaeus spp.* ประมาณร้อยละ ๔๗.๐๖ ได้แก่ *P. merguensis*, *P. semisulcatus* และชนิดอื่นๆ ร้อยละ ๔.๔๙

อัตราการจับอยู่ระหว่าง ๐.๕๐-๐.๖๕ กิโลกรัม/ ลูก/คืน มีค่าเฉลี่ย ๐.๕๘ กิโลกรัม/ ลูก/คืน ซึ่งมีความยาวกุ้ง *Metapenaeus moyebi* ค่าความยาวเฉลี่ย ๗.๗๐ ± ๐.๗๗ เซนติเมตร และมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย ๓.๘๔ ± ๐.๙๙ กรัม/ตัว โดยมีรายได้จากการทำประมงไชนั่ง ๒๖๕ บาท/ลูก/คืน

เดือนสิงหาคม ๒๕๕๓

๑. บ้านสวนใหม่ ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา เก็บตัวอย่างไชนั่ง ๓ ลูก ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบสัตว์น้ำประกอบด้วยกลุ่มกุ้งร่อยละ ๖๒.๕๗ ของน้ำหนัก รองลงมา เป็นกลุ่มปลาร้อยละ ๑๔.๐๙ และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๒๓.๓๔

กลุ่มกุ้งประกอบด้วย

กลุ่มกุ้งตะกาด (*Metapenaeus spp.*) ประมาณร้อยละ ๘๒.๓๙ ได้แก่ *M. moyebi*, *M. affinis*, *M. lysianassa*

กลุ่มกุ้งสกุล *Penaeus spp.* ประมาณร้อยละ ๑๖.๘๔ ได้แก่ *P. merguensis*, *P. semisulcatus* และกุ้งชนิดอื่นๆ ร้อยละ ๐.๗๗

มีอัตราการจับอยู่ระหว่าง ๑.๔-๑.๗๒ กิโลกรัม/ลูก/คืน มีค่าเฉลี่ย ๑.๕๔ กิโลกรัม/ลูก/คืน ความยาว กุ้ง *Metapenaeus moyebi* ค่าความยาวเฉลี่ย ๕.๕๙ ± ๐.๖๐ เซนติเมตร และมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย ๑.๕๕ ± ๐.๔๕ กรัม/ตัว โดยมีรายได้จากการทำประมงไชนั่ง ๑๗๘.๖๗ บาท/ลูก/คืน

๒. บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๑๒ ต.บางเหริยง อ.ควนเนียง จ.สงขลา เก็บตัวอย่างจากไชนั่งรวม ๓ ลูก พบว่ามีองค์ประกอบสัตว์น้ำประกอบด้วย กลุ่มปลาร้อยละ ๕๙.๖๔ ของน้ำหนักรองลงมาเป็นกลุ่มกุ้งร้อยละ ๓๙.๗๘ และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๐.๕๘

กลุ่มกุ้งประกอบด้วย

กลุ่มกุ้งตะกาด (*Metapenaeus spp.*) ประมาณร้อยละ ๗๑.๓๐ ได้แก่ *M. moyebi*, *M. ensis*, *M. lysianassa*

กลุ่มกุ้งสกุล *Penaeus spp.* ประมาณร้อยละ ๑๐.๔๒ ได้แก่ *P. merguensis*, *P. semisulcatus* และกุ้งชนิดอื่นๆ ร้อยละ ๑๘.๒๘

มีอัตราการจับอยู่ระหว่าง ๐.๒๖๖-๐.๖๖ กิโลกรัม/ ลูก/คืน มีค่าเฉลี่ย ๐.๔๒ กิโลกรัม/ ลูก/คืน โดยมีรายได้จากการทำประมงไชนั่ง ๔๑.๔๘ บาท/ลูก/คืน

เดือนกันยายน ๒๕๕๓

๑. บ้านสวนใหม่ หมู่ ๙ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เก็บตัวอย่างไชนั่ง จำนวน ๓ ลูก พบว่า ประกอบด้วยกลุ่มกุ้งร้อยละ ๗๘.๒๕ รองลงมาเป็นกลุ่มปลาร้อยละ ๙.๗๗ และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆร้อยละ ๑๑.๙๘

กลุ่มกุ้งประกอบด้วย

กลุ่มกุ้งตะกาด (*Metapenaeus spp.*) ประมาณร้อยละ ๘๙.๓๕ ได้แก่ *M. moyebi*, *M. affinis*, *M. lysianassa*, *M. ensis*

กลุ่มกุ้งสกุล *Penaeus spp.* ประมาณร้อยละ ๑๐.๕๕ ได้แก่ *P. merguensis*, *P. semisulcatus* และชนิดอื่นๆ ร้อยละ ๐.๑๐

มีอัตราการจับอยู่ระหว่าง ๐.๙๔-๑.๕๔ กิโลกรัม/ ลูก/คืน มีค่าเฉลี่ย ๑.๒๓ กิโลกรัม/ ลูก/คืน ซึ่งมีความยาวกุ้ง *Metapenaeus moyebi* ค่าความยาวเฉลี่ย ๖.๐๔ ± ๐.๙๗ เซนติเมตร และมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย ๑.๘๒ ± ๐.๗๔ กรัม/ตัว โดยมีรายได้จากการทำประมงไชนั่ง ๙๖.๔๕ บาท/ลูก/คืน

๒. บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบางเหริยง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา เก็บตัวอย่างไชนั่ง จำนวน ๓ ลูก ประกอบด้วยกลุ่มกุ้งร้อยละ ๕๐.๓๘ รองลงมาเป็นกลุ่มปลาร้อยละ ๔๙.๖๒

กลุ่มปลาประกอบด้วย

ปลาที่ไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจพบประมาณร้อยละ ๑๐๐ ได้แก่ วงศ์ปลาบู๋ (Gobiidae) วงศ์ปลาแป้น (Leiognathidae) วงศ์ปลาซิวเงิน (Ambassidae)

กุ้งประกอบด้วย

กลุ่มกุ้งตะกาด (*Metapenaeus spp.*) ประมาณร้อยละ ๙๕.๗๗ ได้แก่ *M. moyebi*, *M. ensis*, *M. lysianassa*, *M. brevicornis*

กลุ่มกุ้งสกุล *Penaeus spp.* ประมาณร้อยละ ๑.๓๑ ได้แก่ *P. merguensis*, *P. semisulcatus* และชนิดอื่นๆ ร้อยละ ๒.๙๒

มีอัตราการจับอยู่ระหว่าง ๐.๓๙-๐.๔๕ กิโลกรัม/ ลูก/คืน มีค่าเฉลี่ย ๐.๔๓ กิโลกรัม/ ลูก/คืน ซึ่งมีความยาวกุ้ง *Metapenaeus moyebi* ค่าความยาวเฉลี่ย ๗.๑๑ ± ๐.๖๐ เซนติเมตร และมีค่าน้ำหนักเฉลี่ย ๒.๗๖ ± ๐.๘๐ กรัม/ตัว โดยมีรายได้จากการทำประมงไชนั่ง ๙๖.๔๖ บาท/ลูก/คืน

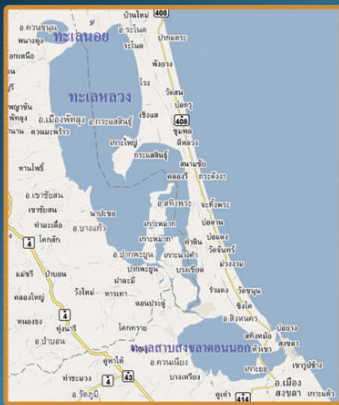
จัดทำโปสเตอร์จำนวน ๔ เรื่อง แจกให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

๑. ทะเลสาบสงขลา
๒. ประมงไชนั่งบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก
๓. สัตว์น้ำเศรษฐกิจจากประมงไชนั่งบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก
๔. การทดลองขยายขนาดตาอวนไชนั่ง

ทะเลสาบสงขลา

ลักษณะทั่วไป

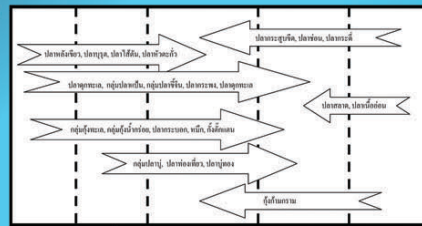
ทะเลสาบสงขลา เป็นทะเลสาบเปิดขนาดใหญ่ อยู่ในเขตร้อนชื้น ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝนน้อย และฤดูฝนชุก ฤดูฝนชุกอยู่ระหว่างกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่มีฝนตกชุกหนาแน่นของทุกปี ทะเลสาบสงขลาแบ่งออกเป็น 3 ระบบใหญ่ (ภาพที่ 1) คือ ทะเลน้อย ทะเลหลวง และทะเลสาบสงขลาตอนนอก จากเหนือสู่ทิศใต้ในแต่ละบริเวณมีลำคลองเชื่อมต่อกันและติดต่อกับอ่าวไทยบริเวณปากทะเลสาบ ในเขตจังหวัดสงขลา ทำให้คุณสมบัติด้านความเค็มของน้ำเปลี่ยนแปลงตามการขึ้นลงของน้ำทะเลและน้ำจืดที่ไหลจากทะเลน้อย และลำคลองน้ำจืดต่างๆ ตลอดจนปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมา การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นวัฏจักรตามฤดูกาล ทำให้แพลงก์ตอนชนิดต่างๆ ซึ่งเป็นอาหารเบื้องต้นของสัตว์น้ำมีความชุกชุมแตกต่างกันในแต่ละฤดูกาล ส่งผลให้สัตว์น้ำมีความชุกชุมและความหลากหลายของชนิดแตกต่างกันตามฤดูกาลด้วย โดยเฉพาะบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกจะได้รับอิทธิพลมากกว่าบริเวณอื่นๆ

ภาพที่ 1 ทะเลสาบสงขลา

สัตว์น้ำ

พบสัตว์น้ำทั้งหมด 450 ชนิด แบ่งเป็นกลุ่มสัตว์น้ำจืดน้ำจืด กลุ่มสัตว์น้ำจืดน้ำกร่อย และกลุ่มสัตว์น้ำเค็ม โดยแต่ละบริเวณของทะเลสาบสงขลา จะมีความแตกต่างกัน ซึ่งสัตว์น้ำจะมีการอพยพย้ายถิ่นตามความเค็มของน้ำดังภาพที่ 2

บริเวณ	ทะเลสาบไทย	ชายฝั่ง	ทะเลสาบตอนนอก	ทะเลสาบตอนใน	ทะเลน้อย
ความเค็ม	35 ppt	28-35 ppt	0-32 ppt	0-32 ppt	0-1 ppt

ภาพที่ 2 รูปแบบการเข้าออกของสัตว์น้ำที่สำคัญ ในทะเลสาบสงขลาตามสภาพพื้นที่และความเค็มที่เหมาะสม

เครื่องมือประมง

สำรวจพบในทะเลสาบสงขลาทั้งหมด 18 ชนิด โพงพาง (ภาพที่ 3) และไชนั่ง (ภาพที่ 4) เป็นเครื่องมือประมงประจำที่ที่พบมากที่สุดในปี พ.ศ. 2549 บริเวณจังหวัดสงขลา มีโพงพางประมาณ 2,124 ซอง และไชนั่งประมาณ 24,023 ลูก

ภาพที่ 3 เครื่องมือประมงโพงพาง

ภาพที่ 4 เครื่องมือประมงไชนั่ง

อ้างอิง

- 1) โงโพง สิริวัฒนาภรณ์ เรียงชัย สันเลกุล และอังคณีย์ ซุณทปปราน. 2542. พันธุ์สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ในสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้ เล่มที่ 7 จัดพิมพ์เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542. มูลนิธิ สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. หน้า 3065-3240.
- 2) อังคณีย์ ซุณทปปราน. 2539. การศึกษาทรัพยากรประมงและการเปลี่ยนแปลงประชากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา : กรณีศึกษาจากเครื่องมือประมง 3 ชนิด. เอกสารวิชาการฉบับที่ 18/2539 สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, กรมประมง. 54 หน้า
- 3) สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา. 2549. ข้อมูลจำนวนโพงพางและไชนั่ง
- 4) Sklonline.com. 2552. ภาพประกอบโพงพาง

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง กรมประมง

โทร. 0-7431-2595 โทรสาร. 0-7431-2495 <http://smdec.com>

ประมงไซนังบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

จากการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม 2550 ถึงมิถุนายน 2551 รวมระยะเวลา 18 เดือน สรุปข้อมูลพอสังเขป ดังนี้

เครื่องมือประมงไซนัง

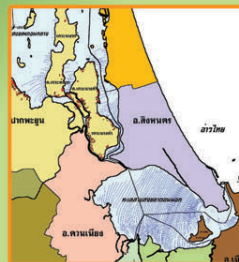
ไซนังหรือ โป๊ะน้ำตื้น ลอบยีน หรือไซตุ้ เป็นเครื่องมือชนิดเดียวกัน แต่ คำว่า ไซนัง เป็นที่นิยมเรียกกันมากที่สุด ไซนัง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ตัวไซนัง (ภาพที่ 1) ประกอบด้วยโครงไม้สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง x ยาว x สูง 0.5 x 1.5 x 2.3 เมตร ทุ้มด้วยวอนไนลอนสีแดง ขนาดช่องตา 1.5 เซนติเมตร มีช่องเปิดสำหรับสัตว์น้ำเข้าทางหนึ่ง ปากช่องเปิดยาวตลอดความสูงของไซนังและประกอบเป็นงาแข่งกันสัตว์น้ำ และปีกไซนัง หรือขาทรายใช้วอนขนาดช่องตา 3 เซนติเมตร กางกันทางเดินของสัตว์น้ำ ทั้งด้านซ้ายและด้านขวาเพื่อต้อนให้สัตว์น้ำเข้าตัวลอบโดยมีความยาวประมาณข้างละ 25-30 เมตร ทำการประมงได้เกือบตลอดปี (ทำกันมากในช่วงเดือนเมษายนถึงธันวาคม) โดยออกไปวางในช่วงเย็น (18.00 น.) และเก็บในตอนเช้า (6.00 น.) ที่ระดับน้ำ 1.5 - 2.0 เมตร กระแสน้ำปานกลาง และจุดตะเกียงน้ำมันก๊าดวางไว้ ส่วนบนของตัวไซนัง ระยะเวลาการประมง 1-3 วัน ขึ้นอยู่กับช่วงฤดูกาล พื้นที่และปริมาณของสัตว์น้ำ การเก็บสัตว์น้ำใช้ไม้ขัดตัวไซนังลอยพันเหนือผิวน้ำขณะทำการรวบรวมสัตว์น้ำ

ภาพที่ 1 ไซนัง

องค์ประกอบสัตว์น้ำ

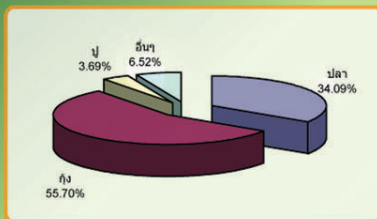
องค์ประกอบด้วยกลุ่มปลา กุ้ง ปู และสัตว์น้ำอื่น ๆ ร้อยละ 34.09 55.69 3.69 และ 6.52 ของน้ำหนักสัตว์น้ำตามลำดับ (ภาพที่ 3) มีอัตราการจับเฉลี่ย 0.44304 กก./คืน โดยอัตราการจับรายเดือน (ภาพที่ 4) มีค่าสูงสุด 0.92885 กก./ลูก/คืน ในเดือนพฤศจิกายน 2550 และต่ำสุด 0.24870 กก./ลูก/คืน ในเดือนสิงหาคม 2550 จะเห็นได้ว่าไซนังจับกลุ่มกุ้งเป็นสัตว์น้ำเป้าหมายหลัก และรองลงมาได้แก่กลุ่มปลา

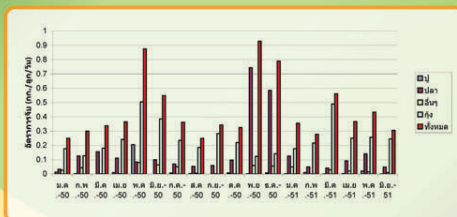
ภาพที่ 2

แหล่งทำประมงไซนัง (จุดประมงน้ำเงิน)

ที่มา : sklonline.com (2552)

ภาพที่ 3 องค์ประกอบสัตว์น้ำ

ภาพที่ 4 อัตราการจับสัตว์น้ำรายเดือนบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

กลุ่มกุ้งมีอัตราการจับเฉลี่ย 0.24673 กก./ลูก/คืน มีค่าสูงสุด 0.50494 กก./ลูก/คืน ในเดือนพฤษภาคม 2550 และต่ำสุด 0.12762 กก./ลูก/คืน รองลงมาคือ กุ้งหัวแข็ง (*M. ensis*) 0.05167 กก./ลูก/คืน กุ้งหัวมัน (*M. brevicornis*) 0.03786 กก./ลูก/คืน กุ้งขาว (*M. lysianassa*) เท่ากับ 0.02861 กก./ลูก/คืน และ กุ้งแชบ๊วย (*Penaeus merguensis*) 0.01522 กก./ลูก/คืน

กลุ่มปลามีอัตราการจับเฉลี่ย 0.15100 กก./ลูก/คืน มีค่าสูงสุด 0.74388 กก./ลูก/คืน ในเดือนพฤศจิกายน 2550 และต่ำสุด 0.03828 กก./ลูก/คืน ในเดือนมกราคม 2550 ปลาที่จับได้มากที่สุดได้แก่ ปลาทองเทียว 0.04555 กก./ลูก/คืน รองลงมาคือ ปลาเป็นเล็ก (*Leiognathus brevivrotis*) 0.015389 กก./ลูก/คืน ปลาบุทราย (*Glossogobius sp.*) 0.01262 กก./ลูก/คืน ปลาบูดำหัวโต (*Acenrogobius chloreostigmatoides*) 0.00694 กก./ลูก/คืน ปลาข้างเงินตาเล็ก (*Atherina valenciennesi*) 0.00689 กก./ลูก/คืน และปลาซีจันยาว (*Ambassis gymnocephalus*) 0.00588 กก./ลูก/คืน

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง กรมประมง
โทร. 0-7431-2595 โทรสาร. 0-7431-2495 <http://smdec.com>

สัตว์น้ำเศรษฐกิจจากประมงโขนนิง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

กุ้งตกาด, กุ้งโอคัก *Metapenaeus affinis*
ขนาดที่จับได้ (เฉลี่ย) 8-24 เซนติเมตร
ลักษณะ : เป็นกุ้งขนาดกลาง ส่วนหัวยาวตรง มีพื้นบริเวณด้านบนจำนวน 8-9 ซี ด้านล่าง ไม่มีพื้น สีหน้ทึบเขียวขาว ประมาณ 3 ใน 4 ของความยาวเปลือกหัว ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อน ครีและขาคู่ต่าง ๆ มีสีน้ำตาลแดง บางตัวมีสีแดง บริเวณด้านข้างของส่วนหัว รอยงูและแถบหางสีแดงคล้ำ
นิเวศวิทยา : อาศัยในทะเล และน้ำกร่อย หากมีบริเวณพื้นที่จลิ่งน้ำ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเล

กุ้งหัวมัน *Metapenaeus brevicornis*
ขนาดที่จับได้ (เฉลี่ย) 8-10 เซนติเมตร
ลักษณะ : ตัวยาวเรียวยาว ลำตัวกลม ส่วนหัวกระยาบาล้านขอบหน้าของตาเล็กน้อย บริเวณฐานกรีกสั้นๆกลมๆเล็ก มีพื้นที่ยกด้านบนจำนวน 6 ซี ส่วนด้านล่าง ไม่มีพื้นยก ปลายหางไม่มีหนาม ลำตัวค่อนข้างโต หัวและลำตัวสีเหลือง รอยงูที่มีสีเหลือง ปลายของหางหงส์สีแดงเข้ม
นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำทะเล และน้ำกร่อย หากมีบริเวณพื้นที่จลิ่งน้ำ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเล

กุ้งตกาดทองแดง, กุ้งหินแข็ง *Metapenaeus edulis*
ขนาดที่จับได้ (เฉลี่ย) 8-95 เซนติเมตร
ลักษณะ : เป็นกุ้งขนาดใหญ่ ส่วนหัวยาวตรง มีพื้นบริเวณด้านบนจำนวน 9 ซี ส่วนบริเวณด้านล่าง ไม่มีพื้นและสีหน้ทึบเขียวขาวประมาณครึ่งของเปลือกหัว ลำตัวมีสีน้ำตาลแดง รอยงูที่มีสีน้ำตาลอ่อนแดงๆ ครีสีเทา ปีกทอง และแถบหางมีสีน้ำตาลแดง
นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำทะเล และน้ำกร่อย หากมีบริเวณพื้นที่จลิ่งน้ำ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเล

กุ้งขาว *Metapenaeus lysianassa*
ลักษณะ : ลำตัวขนาดปานกลาง หัวเรียวเล็กน้อยเป็นรูปสามเหลี่ยม ปลายหัวกระยาบาล้านบนของหน้าด้าน พบบนบริเวณด้านของกรีกจำนวน 7 ซี แต่บริเวณด้านล่างไม่มีพื้น รอยงูของเปลือกจะเริ่มจากส่วนหัวยาวไปถึงขอบของเปลือกยก มีหนามที่ยกตั้งแต่ระดับซี 1 บริเวณปลายหางไปมีหนามทั้งหมดเล็กน้อยบนส่วนหัวและลำตัวสีขาว และในส่วนของหางสีต่างๆ สีเหลือง
นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำทะเล และน้ำกร่อย หากมีบริเวณพื้นที่จลิ่งน้ำ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเล

กุ้งตกาดขาว, กุ้งหัวมัน *Metapenaeus moyebi*
ขนาดที่จับได้ (เฉลี่ย) 6-91 เซนติเมตร
ลักษณะ : ลำตัวรูปเรียวยาว ส่วนของกรีกยาว ปลายหัวกระยาบาล้านบนของหน้าลด ส่วนของกรีกด้านหน้าเล็กน้อย ส่วนกลางโต ปลายหางมีลักษณะเป็นขอบยกมีหนามขนาดโตปานกลาง บริเวณลำตัวมีสีเหลือง รอยงูสีน้ำตาลและลำหางหงส์สีขาว พื้นยกที่ยกยาว
นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำทะเล และน้ำกร่อย หากมีบริเวณพื้นที่จลิ่งน้ำ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเล

กุ้งแอมัน, กุ้งขาว *Penaeus merguensis*
ขนาดที่จับได้ 4-25-120 (เฉลี่ย 8-10) เซนติเมตร
ลักษณะ : ลำตัวใหญ่ไปจนถึงขนาดกลาง หัวของกรีกยาว โดยบริเวณฐานของกรีกด้านซ้ายมีพื้นยกเล็กน้อย มีพื้นยกด้านบนจำนวน 6 ซี และด้านล่างจำนวน 8-6 ซี มีหนามยกของกรีกยาวได้ถึงถึงกึ่งบนยก และสีหน้ทึบเหลือง ปีกทองจะเริ่มจากปลายหางถึงระดับซี 4 บริเวณปลายหางถึงหน้าด้านครึ่งบนจำนวน 1 ซี ลำตัวมีสีน้ำตาลเข้มหรือสีเหลืองอ่อนขึ้นหน้ามีสีน้ำตาลเข้ม ส่วนของขาเดิมสีขาว แต่ขาข้างอื่นๆสีทอง และแถบหางมีสีน้ำตาลคล้ำ
นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำทะเล และน้ำกร่อย หากมีบริเวณพื้นที่จลิ่งน้ำ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเล

ปูดำ, ปูทะเล *Scylla serrata*
ขนาดที่จับได้ 3-25-1175 (เฉลี่ย 7-20) เซนติเมตร
ลักษณะ : กระดองเป็นรูปสี่เหลี่ยมของกระดองมีความยาวด้านข้างประมาณครึ่งหนึ่งของความสูงประมาณ 9 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5 ซม. โดยมีก้ามคู่ใหญ่ 1 คู่ ซึ่งใช้จับเหยื่อ ก้ามของลำตัวจะยื่นมาโดยปลายของก้ามมีขาข้อที่ 2-4 เป็นซี่ใช้จับเหยื่อที่ปลายก้ามยังมีหนาม กุ้งที่ 6 เป็นซี่ที่มีลักษณะแบนหรือโค้งเล็กน้อยใช้จับเหยื่อ
นิเวศวิทยา : อาศัยในน้ำจืดที่ปนดินโคลน ปากทะเลสาบ ชายฝั่งที่ปนน้ำจืดกร่อยและปากแม่น้ำ จะชุกชุมอยู่ที่ดินโคลน กิ่งกอ ปูโตเต็มที่แล้ว รวมไปถึงตัวขนาดเล็กลง
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบที่ได้มีปากชายเลน

ปูม้า *Portunus pelagicus*
ขนาดที่จับได้ 1-75-1175 (เฉลี่ย 6-88) เซนติเมตร
ลักษณะ : กระดองสีน้ำตาลหรือดำด้านบน และสีเข้มกว่าด้านล่าง หัวจะ 9 ซม. มีก้ามคู่ใหญ่ขนาดใหญ่ มีก้ามคู่ของก้ามทั้งด้านบนและด้านล่าง กระดองมีลักษณะแบนราบ และจุดจากตาจะยื่น ก้าม 1 คู่ก้ามใหญ่ และก้ามอื่น 3 คู่ ขาข้างที่ 6 ก้ามเป็นแบบขาข้อ 1 คู่
นิเวศวิทยา : อาศัยในทะเล ปากแม่น้ำ และปากชายเลน บางครั้งมีก้ามที่หักหายมีประมาณ 10-30 เศษ หัวมีสีส้มหรือส้มเหลือง ขณะที่ตัวโตแล้วจะอาศัยบริเวณปากชายเลน หรือที่น้ำจืดที่ปนทะเล นิเวศวิทยา และสัตว์ที่ล่าเหยื่อ และปลาหรือสัตว์น้ำอื่นๆ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบที่ได้มีปากชายเลน

ปลาทู
การแพร่กระจาย : บริเวณทะเลสาบตอนนอก ปากทะเลสาบ และบริเวณชายฝั่งทะเล

ปลาทู
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบ และปากทะเลสาบ

ปลาทู *Penaeus pelagicus*
ขนาดที่จับได้ 1-75-1175 (เฉลี่ย 6-88) เซนติเมตร
ลักษณะ : กระดองสีน้ำตาลหรือดำด้านบน และสีเข้มกว่าด้านล่าง หัวจะ 9 ซม. มีก้ามคู่ใหญ่ขนาดใหญ่ มีก้ามคู่ของก้ามทั้งด้านบนและด้านล่าง กระดองมีลักษณะแบนราบ และจุดจากตาจะยื่น ก้าม 1 คู่ก้ามใหญ่ และก้ามอื่น 3 คู่ ขาข้างที่ 6 ก้ามเป็นแบบขาข้อ 1 คู่
นิเวศวิทยา : อาศัยในทะเล ปากแม่น้ำ และปากชายเลน บางครั้งมีก้ามที่หักหายมีประมาณ 10-30 เศษ หัวมีสีส้มหรือส้มเหลือง ขณะที่ตัวโตแล้วจะอาศัยบริเวณปากชายเลน หรือที่น้ำจืดที่ปนทะเล นิเวศวิทยา และสัตว์ที่ล่าเหยื่อ และปลาหรือสัตว์น้ำอื่นๆ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบที่ได้มีปากชายเลน

ปลาทู *Penaeus pelagicus*
ขนาดที่จับได้ 1-75-1175 (เฉลี่ย 6-88) เซนติเมตร
ลักษณะ : กระดองสีน้ำตาลหรือดำด้านบน และสีเข้มกว่าด้านล่าง หัวจะ 9 ซม. มีก้ามคู่ใหญ่ขนาดใหญ่ มีก้ามคู่ของก้ามทั้งด้านบนและด้านล่าง กระดองมีลักษณะแบนราบ และจุดจากตาจะยื่น ก้าม 1 คู่ก้ามใหญ่ และก้ามอื่น 3 คู่ ขาข้างที่ 6 ก้ามเป็นแบบขาข้อ 1 คู่
นิเวศวิทยา : อาศัยในทะเล ปากแม่น้ำ และปากชายเลน บางครั้งมีก้ามที่หักหายมีประมาณ 10-30 เศษ หัวมีสีส้มหรือส้มเหลือง ขณะที่ตัวโตแล้วจะอาศัยบริเวณปากชายเลน หรือที่น้ำจืดที่ปนทะเล นิเวศวิทยา และสัตว์ที่ล่าเหยื่อ และปลาหรือสัตว์น้ำอื่นๆ
การแพร่กระจาย : ทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปากทะเลสาบที่ได้มีปากชายเลน

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง กรมประมง

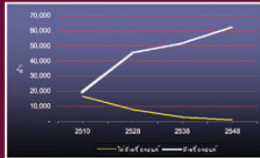
โทร. 0-7431-2595 โทรสาร. 0-7431-2495 <http://smdec.com>

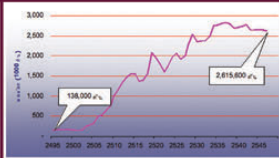
ทดลองขยายขนาดตาอวนไซนั้ง

การประมงของไทย

ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 มีการส่งเสริมสหกรณ์การประมงเรือมืออวนลากแผ่นตะเภา ส่งผลให้ประมงอวนลากเพิ่มขึ้น มีจำนวนเรือมีเครื่องยนต์เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 1) และใช้อุปกรณ์ช่วยจับสัตว์น้ำที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น เครื่องหาฝูงปลา ทำให้สัตว์น้ำถูกจับมาใช้ประโยชน์อย่างรวดเร็ว ดังภาพที่ 2 ในช่วง พ.ศ. 2495-2503 มีผลผลิตด้านประมงทะเลต่อปีมีค่า 0.138 ล้านตัน ใน พ.ศ. 2515 มีค่า 1.5 ล้านตัน ใน พ.ศ. 2548 เท่ากับ 2.6 ล้านตัน ในขณะที่ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ต่อหน่วยลงประมง (CPUE)... มีค่าลดลง ดังภาพที่ 3 พ.ศ. 2504 มีค่า CPUE 298 กก./ชม. และมีค่าลดลงอย่างรวดเร็วระหว่าง พ.ศ. 2505-2515 จนมีค่าเท่ากับ 70 กก./ชม. ในปี 2515 และมีแนวโน้มลดลงจนมีค่าเท่ากับ 20 กก./ชม ใน พ.ศ. 2540-2548.

ภาพที่ 1 จำนวนเรือประมงที่มีเครื่องยนต์และไม่มีเครื่องยนต์

ภาพที่ 2 ผลผลิตด้านประมงทะเลต่อปี

ภาพที่ 3 อัตราการจับสัตว์น้ำต่อหน่วยลงประมง (CPUE)

นอกจากนี้มีการลดลงของร้อยละประกอบของชนิดสัตว์น้ำขนาดใหญ่ หรือขนาดสัตว์น้ำที่จับได้มีขนาดเล็ก และองค์ประกอบของสัตว์น้ำที่จับได้จากเรืออวนลากพาณิชย์มีสัดส่วนของปลาเปิดเพิ่มขึ้น

จึงกล่าวได้ว่าการทำประมงของไทยอยู่ในช่วงการทำประมงมากเกินไป และใกล้อยู่ในสภาวะล่มสลายหากไม่มีการแก้ไข

ทะเลสาบสงขลา

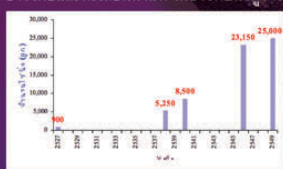
ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาประสบปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับที่อื่นๆ โดยเฉพาะบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกจะมีปัญหาค่อนข้างมากในเรื่อง ไซนั้ง (ลอบปู้น) และโพงพาง ที่มีมากจนเกินไป. มีการกล่าวกันว่า ไซนั้งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน และทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง

ภาพที่ 3 จำนวนไซนั้งที่เพิ่มขึ้นมากในแต่ละปี

มีการกำหนดแนวทางหลายอย่างในการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงไซนั้ง เช่น การลดจำนวนเครื่องมือชนิดนี้ แต่การดำเนินการที่ผ่านมาจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ไม่ทันต่อสถานการณ์. นอกจากนี้ ลดจำนวนไซนั้งได้จำนวนน้อย กลับพบว่ายังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีก และในบางพื้นที่ ซึ่งไม่เคยมีไซนั้งมาก่อน กลับพบว่ามีเครื่องมือประมงชนิดนี้ด้วย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง (ศพท.สงขลา) มีแนวคิดว่าจะมีแนวทางอื่นที่อาจจะ แก้ไขปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำที่ลดลงจากเครื่องมือประมงไซนั้งได้ ดังนี้ คือ

- 1) เปลี่ยนขนาดตาอวนไซนั้งจากปกติ 1.5 เซนติเมตร เป็นขนาดใหญ่ขึ้น ได้แก่ 2.0 และ 2.5 เซนติเมตร จะทำให้สัตว์น้ำขนาดเล็กมีโอกาสหลุดรอดได้มากขึ้น เมื่อปล่อยไว้ระยะเวลาหนึ่ง ผลจับสัตว์น้ำจะเพิ่มมากขึ้น และขนาดของสัตว์น้ำจะมีขนาดใหญ่ขึ้นด้วย
- 2) ห้ามมีการทำประมงไซนั้งในบางฤดูกาล ซึ่งเป็นช่วงที่ชาวประมงทำการประมงไซนั้งไม่ได้ หรือไม่คุ้มค่า ต่อการลงทุน คือ ธันวาคมหรือมกราคมถึงเมษายน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ในแต่ละบริเวณ โดยอาจจะมีการรื้อถอน เนื่องจากนอกจากทะเลสาบสงขลา ซึ่งเนื้อน้ำได้แก่ ติวไฉน และเขาทราย จะทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำตาย เพราะกุ้งได้มีโอกาสฟื้นฟูกลับมาได้ เช่นเดียวกับมาตรการปิดอ่าวฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน ในช่วงที่ปลาทูวางไข่และเลี้ยงตัววัยอ่อน

ภาพที่ 3 จำนวนไซนั้งบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

ภาพที่ 4 ทะเลสาบสงขลาตอนนอก (สีน้ำเงินคือ ไซนั้ง)

ผลการทดลอง

ขยายขนาดตาอวน 1.5 2.0 และ 2.5 เซนติเมตร ขนาดตาละ 3 ลูก เก็บตัวอย่างระหว่าง มกราคม ถึงกันยายน พ.ศ. 2552 ทุกเดือนๆ ละ 5 วัน พบว่ามีอัตราการจับสัตว์น้ำ (CPUE) เฉลี่ย 1.02 0.58 และ 0.51 กก./ลูก/เที่ยว ตามลำดับ องค์ประกอบสัตว์น้ำไม่มีความแตกต่างกัน มีกลุ่มกุ้งประมาณ 70% กลุ่มปลาประมาณ 20% และสัตว์น้ำอื่นประมาณ 10% (ตารางที่ 1)

ขนาดตา	อัตราจับ (เฉลี่ยต่อเที่ยว)	องค์ประกอบสัตว์น้ำ (% ไม้ผลัด)			รายได้ (บาท/เที่ยว)
		กุ้ง	ปลา	อื่นๆ	
1.5	1.02	69.81	21.83	21.83	45.23
2	0.58	66.99	23.64	23.64	28.73
2.5	0.51	63.07	24.63	24.63	23.61

ตารางที่ 1 อัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ยต่อเที่ยว (ค่าเฉลี่ยต่อเที่ยว)

ขนาดตา (ซ.ม.)	กุ้ง <i>Metapenaeus moyebi</i>		กุ้ง <i>Penaeus merguensis</i>	
	ความยาว (ซ.ม.)	น้ำหนัก (กรัม)	ความยาว (ซ.ม.)	น้ำหนัก (กรัม)
6.15	1.75	5.52	2.01	6.51
6.51	2.00			

ตารางที่ 2 ขนาดความยาวเฉลี่ยของกุ้ง *Metapenaeus moyebi* และ *Penaeus merguensis* ที่จับได้ระหว่างทดลอง

กลุ่มกุ้งทั้งหมดที่จับได้ประกอบด้วยสกุล *Metapenaeus* ประมาณร้อยละ 70 กุ้งสกุล *Penaeus* ประมาณร้อยละ 20 และอื่นๆ ประมาณร้อยละ 10

ขนาดความยาวเฉลี่ยของกุ้ง *Metapenaeus moyebi* มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.15 6.52 และ 6.51 เซนติเมตร ตามลำดับขนาดความยาวเฉลี่ยของกุ้งเขี้ยว *Penaeus merguensis* มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.85 8.52 และ 8.92 เซนติเมตร ตามลำดับ

ขณะนี้สรุปได้ว่า ขนาดตาอวนที่เหมาะสม คือ 2.0 เซนติเมตร แต่ควรมีการทดลองเพิ่มเติมให้ชัดเจนในแต่ละพื้นที่.

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง กรมประมง
โทร. 0-7431-2595 โทรสาร. 0-7431-2495 <http://smdec.com>

๗. ประโยชน์ที่จะได้จากการดำเนินกิจกรรมนี้

- กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้และเข้าใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์ทรัพยากรมากขึ้น
- มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ กุ้งที่ได้จากไซนัง นอกจากขายสด มีการนำมาแปรรูปเป็นอาหาร หรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กุ้งส้ม ขนมปังหน้ากุ้ง ฯลฯ
- หน่วยงานมีกลุ่มมวลชนในพื้นที่ ทำให้สามารถขอความร่วมมือในการทำงานวิจัย และสามารถขยายกิจกรรมนี้ไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ได้

๘. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน

- นำเสนอในที่ประชุม เช่น เสนอรายงานต่อท่านรองอธิบดีกรมประมง ท่านรองฯ จีราวรรณ แย้มประยูร เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๓ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.

- เผยแพร่ผ่านจดหมายข่าวโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ฉบับที่ ๕/๕๓ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓ เว็บไซต์ของศูนย์ฯ และสถานีวิทยุ

หน้าเว็บไซต์ ของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง (smdec.com)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง
Southern Marine fisheries research and Development Center
79/1 ถนนวิทยุธรรม คลองบาง อ.เมือง จ.สงขลา 90000 074-312595

Home About Us News Calendar Webboard Knowledge Contact Us

ข่าว-ประชาสัมพันธ์-ราชอาณาจักรประมง

ข่าวประชาสัมพันธ์
กิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน
อังคาร ที่ 10 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2553

ในช่วงวันที่ 5-9 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ได้จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ในส่วนของกิจกรรมแม่บ้านและชาวประมง ให้แก่ กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มชาวประมง บ้านสวนใหม่ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา บ้านโคกเมือง และบ้านปากบางภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ดังนี้

เมนูหลัก

- หน้าแรก
- ประชาสัมพันธ์
- บุคลากร
- เรื่องเด่น
- ข่าวประชาสัมพันธ์
- กิจกรรมพระราชดำริ
- นำจาก สทท.
- สาระทั่วไป
- ประมวลภาพ
- WebDirectory

» gallery 12

เมนูหลัก

- หน้าแรก
- ประชาสัมพันธ์
- บุคลากร
- เรื่องเด่น
- ข่าวประชาสัมพันธ์
- กิจกรรมพระราชดำริ
- นำจาก สทท.
- สาระทั่วไป
- ประมวลภาพ
- WebDirectory
- WebLink
- ติดต่อเรา
- ปฏิทินกิจกรรม
- เอกสารดาวน์โหลด

790 IUU
กรมประมง

powered by Google

- ร่วมจัดนิทรรศการกับหน่วยงานต่างๆ เช่น ในงานนิเวศน์วัฒนธรรมสัญจร “สามน้ำ สามเมือง ร้อยเรื่องเสาบ” ต.บ้านขาว อ.ระโนด จ.สงขลา

๑.๔ กิจกรรมประชาสัมพันธ์โครงการ

ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยติดต่อประสานงานกับชุมชน สมาชิกประมงอาสา ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโครงการ ตลอดจนผลิตสื่อวีดิทัศน์ที่จับได้รอบทะเลสาบสงขลา และรับฟังความคิดเห็นของชุมชน นำเข้าสู่การประชุมคณะทำงาน ดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ด้านการประมง เพื่อปรับแผนให้เข้ากับสถานการณ์ และเป็นไปตามเป้าหมาย โดยเผยแพร่และให้บริการข้อมูล ข่าวสาร บทความวิชาการ ของโครงการฯ ผ่านทางเว็บไซต์ www.skloonline.com และ www.nicaonline.com นอกจากนี้ได้จัดทำ **จดหมายข่าว** โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในโครงการฯ ให้แก่หน่วยงานกรมประมง สมาชิกประมงอาสา ผู้นำชุมชน อบต. ห้องสมุดต่าง ๆ และองค์กรเอกชน เป็นต้น นอกจากนี้ได้จัดทำโปสเตอร์ และแบนเนอร์ เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ในโครงการฯ อีกทาง

ในปี ๒๕๕๓ คณะทำงานฯ ได้นำพันธุ์ปูม้าปล่อยสู่ทะเลสาบสงขลาเพื่อล้าหอยกะพงเทศ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา นายวิญญู ทองสกุล เป็นประธานในพิธี เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓ เพื่อแก้ปัญหาและควบคุมการแพร่กระจายของหอยกะพงเทศ ที่ทำให้เกิดปัญหาต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ความสมดุลของระบบนิเวศน์ รวมทั้งเกษตรกรที่เลี้ยงปลาในกระชัง

จดหมายข่าวที่พิมพ์เผยแพร่ในปี ๒๕๕๓ รวม ๖ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑/๕๓ – ๖/๕๓ สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ <http://www.skloonline.com/downloads.html> และมีรายละเอียด ดังภาพด้านล่าง

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ค.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

<p>ที่ กษ. 0512.5/ ว.1037</p>	<p>ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน ใบอนุญาตที่ 7/2552 ประโยชน์แก่สังคม</p>	<h3>ข่าวสารจากบรรณาธิการ ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร</h3> <p>ช่วงนี้ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือได้พัดพาเอาความชุ่มชื้นมายังพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ทำให้บริเวณนี้ฝนตกชุกมาก บริเวณริมทะเลสาบสงขลา น้ำท่วมเป็นบางจุด</p> <p>ช่วงปลายปีหลังจากกักก้ามกรามเริ่มจับได้น้อยลง เนื่องจากจากช่วงกลางปีความเค็มน้ำทะเลสาบได้เพิ่มขึ้นถึง 20 ppt กรมประมงได้ปล่อยลูกกุ้งกุลาดำลงไปบริเวณบ้านช่องพิน 2 ล้านตัว เป็นสัญญาณ ว่าราวเดือนมกราคม 2553 ก็จะสามารถจับผลผลิตขึ้นมาได้ พุดถึงกุ้งกุลาดำที่เป็นที่ชื่นชอบของชาวประมงทะเลสาบตอนใน ปีนี้กรมประมงปล่อยกุ้งกุลาดำไปประมาณ 10.3 ล้านตัว จับได้ 4,200 กก. ก็นับว่าไม่เลวนัก ในช่วงที่ทะเลสาบมีความเค็มสูงขึ้น ส่วนกักก้ามกรามในปีนี้ทำลายสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ทีเดียว ผลการจับถึงเดือนตุลาคม 2552 ได้ 178,000 กก. หรือ 178 ตัน ถ้าคิดราคาเฉลี่ยที่ 150 บาท/กก. รวมเป็นมูลค่าถึง 26,700,000 บาท</p> <p>เมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมาได้เยี่ยมชมแพชุมชนที่บ้านช่องพิน ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง ได้พบว่ามีการพัฒนาการที่ดีครับ ชาวประมงจับกักก้ามกรามเป็นมากขึ้น ทางแพชุมชนเริ่มให้ความสนใจโครงการกักก้ามกราม โดยการนำกระชังมาเลี้ยงกุ้งก้ามกรามไข่แก่ ปล่อยให้ปล่อยก่อนจำหน่าย ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดีครับ ขอขอบคุณแพชุมชนบ้านช่องพินที่ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ</p>
-------------------------------	--	--

พบแหล่งเลี้ยงปลาแห่งใหม่...ชายฝั่งสงขลา เลี้ยงแค่ 5 เดือนได้เกือบ...

โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม เป็นหนึ่งในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ที่กรมประมงดำเนินการในปี 2552 โดยสำรวจแหล่งเลี้ยงที่มีศักยภาพในการเลี้ยงปลาในกระชัง ทำการศึกษาชนิดสัตว์น้ำที่เหมาะสม และติดตามประเมินผลการเลี้ยงและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม...

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2552 ที่ผ่านมา กลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชังบ้านปึก หมู่ 10 ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ซึ่งเป็นกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับการคัดเลือกจากสถาบันฯ จำนวน 20 คน ให้เข้าร่วมโครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม ปี 2552 ได้แจ้งให้สถาบันฯ ทราบว่า ทางกลุ่มได้ติดต่อพ่อค้าเพื่อขายปลากระชังที่เลี้ยงได้แล้วจำนวน 1 กระชัง โดยนัดจับวันที่ 26 ตุลาคม 2552 ที่ผ่านมา ทางสถาบันฯ ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมในการจับครั้งนี้ เพื่อประเมินผลผลิต อัตรารอดตาย และมูลค่าผลผลิตผลการประเมินมี ดังนี้ **น้ำหนักเฉลี่ย 0.96 กก. (960 กรัม) ผลผลิต 310.7 กก. ราคาขาย 110 บาท/กก. คิดเป็นมูลค่า 34,177 บาท อัตรารอดตายร้อยละ 71 (ปล่อย 500 ตัว/กระชัง) ส่วนอีก 3 กระชังได้ทยอยจับขายในวันที่ 6,12,13 และ 14 พ.ย. 2552 ผลการประเมินผลผลิตทั้งหมด 4 กระชัง มีดังนี้**

น้ำหนักเฉลี่ย (ปลาใหญ่ 3 กระชัง) 815 กรัม น้ำหนักเฉลี่ย (ปลาเล็ก 1 กระชัง) 600 กรัม ผลผลิตรวม 1,073.6 กก. มูลค่า 116,866 บาท ราคาขาย 105-110 บาท/กก. ระยะเวลาเลี้ยง 4.5-5.0 เดือน อาหารที่ให้อาหาร 4,000 กก. อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ 3.7 อัตรารอดตายเฉลี่ยร้อยละ 74

การเลี้ยงปลากระชังที่บ้านปึกนับว่าได้ผลดีมาก คือ ได้ผลผลิตสูง

อัตราการตายสูง อัตราแลกเนื้อต่ำ และมีต้นทุนอาหารต่ำเพียง 10 บาท/กก. มีอุปสรรคเพียงอย่างเดียวคือ ในช่วงฤดูมรสุม (พ.ย.-ก.พ.) ที่มีคลื่นลมแรงจากการทดลองเลี้ยงครั้งนี้ก็พบว่า กระชังที่ 3 มีรอยขาดในช่วงที่ลมมรสุมขึ้นแรง คาดว่าสูญเสียไปประมาณ 120 กก. ดังนั้นในช่วงมรสุมจึงไม่เหมาะในการเลี้ยง

บ้านปึกนี้แม้จะได้รับผลกระทบจากคลื่นกัดเซาะชายฝั่ง แต่หลังจากมีการทิ้งกองหินกั้นคลื่น ก็มีลูกพันธุ์ปลากระชังและลูกพันธุ์หอยแครงออกมาขึ้นในบริเวณนี้...นับว่าเป็นการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสทองทีเดียว แต่โอกาสเป็นของผู้ที่เห็นโอกาสและลงมือทำ ดังนั้นบ้านปึกและบริเวณใกล้เคียงอาจเป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำแห่งใหม่ของสงขลาในอนาคต...

"มีทั้งปลา และหอย...อย่ามัวนั่งจ้อย...มาเลี้ยงสัตว์น้ำกัน"

บรรณาธิการ : คมนันท์ ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมอรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, สนั่น ลิมวิวัฒน์กุล, ภริณยู ฤมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภริณยู ฤมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคณารักษ์, บุญญา คงคาลิหมื่น, จ่าน ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภริณยู ฤมพลกรัง

www.nicaonline.com www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนตุลาคม 2552

โดยบุญชา คงคาสิททิน

ถ้าตั้งคำถามว่า สัตว์น้ำชนิดใดที่ชาวบ้านรอบทะเลสาบ ต้องการให้ กรมประมงปล่อยมากที่สุด ก็คงจะหนีไม่พ้นกุ้งกุลาดำแน่นอน เพราะกุลาดำ ไม่ค่อยสร้างปัญหาให้กับการซื้อ-ขายเลย ทางสะดวกกว่างันเถอะ แถมราคาที่ดี ด้วย แต่อย่าลืมว่าสัตว์น้ำชนิดอื่น ช่วงนี้ก็ไต่กันเยอะ ไม่เบาเลยนะ อย่างกุ้งหัว แข็งเล็กได้วันละ 1,000-2,000 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 500-1,000 กก. กุ้ง กุลาดำ กุ้งแชบ๊วย กุ้งหัวแข็งใหญ่ ปลาสาครได้วันละ 100-200 กก. ปลาช่อน ได้วันละ 80-100 กก. และปลาดุกทะเลได้วันละ 20-30 กก.

ทะเลน้อย... แถบนี้เขาอยู่กันแบบพึ่งพาดินฟ้าอากาศจริง ๆ เลย เพราะช่วงที่ฝนไม่ตกนี้ สัตว์น้ำจะจับกันได้น้อยมาก แถมน้อยชนิดด้วยนะ แต่ ถ้าวันใดฝนตกลงก็ไม่ต้องพูดถึงเลย ช่วงกันทั้งวันแหละ แถมน้ำที่หลาก หลายชนิดมาก เอาละอะฮะมันแต่พึ่งดินฟ้าอากาศเลย เพราะถ้ามันแต่ขังให้ ฝนตกก็ดี เพราะปลาจะโตมาเล่นน้ำใหม่ แล้วเราก็กอัยดักจับง่าย อ้อเธอ ส่วน สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ ก็มีปลาสดได้วันละ 50-100 กก. ปลาสาครได้วันละ 50-80 กก. ปลาหมอช้างเหยียบได้วันละ 30-50 กก. ปลาช่อนได้วันละ 10-20 กก. และปลาดุกได้วันละ 3-5 กก.

ทะเลหลวง... กุ้งก้ามกรามมาช่วยชีวิตชาวบ้านแถบนี้ไว้อยู่เลยนะ เพราะ เมื่อก่อนไม่ค่อยจะมีอะไรมาหรือ อยางดีก็แค่ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน

หรือปลาหัวอ่อนหนวดแข็งนี้แหละ ที่ช่วยเศรษฐกิจของชาวบ้านอยู่ แต่เดี๋ยวนี ้ไม่เลย อ้าว ! ถ้าไม่เชื่อลองไปดูแถว ต.บ้านขาวโดยเขา ตีขึ้นจริงหรือปลา สัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลาสดได้วันละ 500-800 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 300-500 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อนได้วันละ 100-200 กก. ปลาสาครได้วันละ 30-50 กก. ปลาสดได้วันละ 10-20 กก. และปลานิลได้วันละ 5-10 กก.

ทะเลสาบตอนใน... เดิมที่แค่กุ้งก้ามกรามอย่างเดียวก็ไม่ว่า จะ เก็บเงินไว้ที่ไหนแล้วนะ นิดนมรวมกับกุ้งกุลาดำอีก โอ๊ย...คราวนี้คงรวยไม่รู้ เรื่องเน รุชี่ ทำไมจะไม่รู้อะ... พูดถึงกุ้งกุลาดำ ล่าสุดที่บ้านช่องพื้น ก็ปล่อยไป 2 ล้านกว่าอีกแล้วนะ อะ อะ อยาหลงแล้วกัน และอย่าลืมช่วยกัน คมเข้มพวก ลักลอบ ไซ้กัดตาเล็กด้วยนะ สัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งก้ามกรามได้วันละ 300-500 กก. กุ้งกุลาดำได้วันละ 80-100 กก. ปลาช่อนได้วันละ 50-80 กก. ปลาสาครได้ วันละ 30-50 กก. ปลาดุกทะเลได้วันละ 10-20 กก. ปลาตะกรับจุดได้วันละ 3-5 กก. และปูดำได้วันละ 1-2 กก.

ทะเลสาบตอนนอก... ใหน้าเค็มก็อยู่ได้แล้วสำหรับชาวบ้านแถบนี้ ไซ้ซี...! ชาวบ้านนั้นอยู่ได้ แต่กุ้งนั้นคงอยู่ไม่ได้แน่ ก็เล่นใช้ขวานล้อมไซ้เง ีตาเล็กขนาดนั้น กุ้งจะอยู่ได้หรือ..? ตัวเล็กก็คงไม่มีโอกาสโตเป็นวัยรุ่นแล้ว เพราะโดนจับซะก่อน ถ้าให้ดิ้น..ขนาดตาอ่อนต้องประมาณ 2 ซม. โน่นแหละ จึงจะสวย นีอะ..? ที่ผมดูประมาณเข็นตึงได้มั้ง เอาละก็ขอความร่วมมือ ให้ช่วยเปลี่ยนบ้างก็แล้วกันจะขอบพระคุณยิ่ง ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ ก็มีกุ้งหัว แข็งเล็กได้วันละ 1,000-1,500 กก. กุ้งหัวแข็งได้วันละ 100-200 กก. กุ้งแช บ๊วยได้วันละ 100-200 กก. และกุ้งกุลาดำได้วันละ 10-20 กก. เช่นกัน

คุยคุยต่อ...ประสาชาวเล

ก็ขอแสดงความยินดี และขอต้อนรับการกลับมาครั้งใหม่ของกุ้งกุลาดำ หลังจากที่ได้ห่างหายไปจากความทรงจำ ของชาวประมงรอบทะเลสาบสงขลาเน มาก แล้ว ด้วยสภาวะความเค็มที่ค่อนข้างสูงและไม่แกว่งไปไหน ทำให้การฟื้นฟู ทรัพยากรประมงในทะเลสาบ ด้วยการปล่อยกุ้งกุลาดำก็บังเกิดขึ้น และกำลังให้ผลิ ตผล อยู่ขณะนี้ ขอแสดงความยินดีอีกครั้งนะครับ

ทะเลน้อย... มาสำรวจแถบนี้เจอเกือบทุกครั้งเลย เจอขอมันแหละนะ แต่ ไม่ไซ้ขอปลาขอกุ้งหรืออะไรนะ แม้คาบอกว่าถ้าเป็นไปได้อะให้ฝนตกแล้วกัน อ้าว ! โหง เป็นงั้นไปได้ ฝนตกแล้วเราจะสำรวจได้งั้นแล้ว ก็ปลาช่อนเล่นน้ำใหม่มีหน่า ทำไงได้ ถ้าฝนไม่ตก ปลาที่ยังหลบอยู่ข้างนั้นแหละ ไม่ยอมออกมาเล่นน้ำเลย แต่ถ้าฝนตก ละก็อ เต็มอวนเลยนะจะบอกให้... (สภาพน้ำเป็นน้ำจืด)

ปากพะยูน... กุ้งก้ามกรามขนาด 4-7 ตัว/กก. ช่วงนี้ขายยาก ไม่รู้จะทำ อยางไรแล้ว เพราะตลาดร้านอาหารต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะรับกุ้งก้ามกราม ที่ไซ้ไซ้ ทั้ง ๆ ที่ ขนาดก็ใกล้เคียงกัน ทำไมหละ ก็เนื่องจากว่ากุ้งไซ้จะมีราคาถูกกว่ากันเยอะ โดยกุง ก้ามกรามไม่มีไซ้ราคา 300 บาท/กก. แต่กุ้งไซ้จะราคา 250-300 บาท อ้อ ! ันไม่ยาก กุ้งไซ้เราก็กอัยปล่อยลงทะเลไปหมด... แล้วคอยจับหลังจากกุ้งปล่อยไซ้ไปหมดแล้ว อยางงี้ เห็นด้วยมั๊ย ตีะผมมา... (สภาพน้ำเป็นน้ำกร่อย 23 ppt)

ช่องพื้น... ช่วงนี้ดินเข้บ้านกันไม่ได้เลย... เพราะว่ายืมบ้านไม่หุบ จะไม่ ้ให้บ้านได้ย้แล้ว ก็พึ่งปล่อยกุ้งกุลาดำไปอีกแล้ว 2 ล้านกว่า ทั้ง ๆ ที่ตอนนี้จับกันได ้เยอะอยู่แล้ว ันรู้ใหม่มาอีกแล้ว อย้อัจฉาเขาเลย แถบนี้เขาช่วยกันดูแลทะเลสาบ

เป็นอย่างดี เป็นชุมชนต้นแบบได้เลย ต้องขอชื่นชมจริง ๆ แถมน้ำถ้าต้องการขายละ ะก็ มาปรึกษาชาวบ้านแถบนี้เขาได้นะ ไม่ทางวิชาหรือก อินดีเสมอ... (สภาพน้ำเป็นน้ำ กร่อยมีความเค็ม 20 ppt)

เกาะนางค้ำ... " น้ำเค็มมาแล้วช่วยปล่อยกุ้งกุลาดำให้ทะเลน้อย " นี้เป็น เสียงสะท้อนจากชาวบ้านแถบนี้ เอาหละ ก็ขอส่งต่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วกัน รวมทั้ง อบต. อบจ. ต่าง ๆ ด้วยนะ ถ้ารักกันจริงหรือต้องการรักษาตำแหน่งตรงเนั้นาน ๆ ละก็ ช่วยรับเรื่องนี้ไปพิจารณาด้วยก็แล้วกัน จะเป็นพระคุณยิ่ง... (ความเค็มน้ำ 16 ppt)

ท่าหิน... กุ้งกุลาดำราคาตกไม่เหมือนเมื่อก่อน เอ...?? ทำไมเป็น อยางงั้นไปได้ เพราะกุ้งกุลาดำปกติแล้วราคาจะดีมาก และแม่ค้าก็แย่งกันซื้อด้วย คือ โนกรดีที่แม่ค้าแย่งกันซื้อแบบนี้ละ ราคาจะสูงมาก เพราะต่างคนก็อยากจะได้ เลย ้ให้ราคาดี ถ้าผมไปถามมาเลยทราบว่า ที่ราคาตกเพราะว่ากุ้งกุลาดำตอนหนึ่งใหม่อยู่ ตลาดยังไม่กว้าง ้หรืออีกทีพอขาย ค่าวว่าราคาจะกลับมามีเหมือนเดิม หน้เช่นนี้

คูเต่า... มีชาวบ้านฟ้องมาอีกแล้วละว่า มีชาวบ้านแถบบางลำล้าลอบ ้ใช้อวนตาเล็กมาดักกุ้งกุลาดำแล้วไปขายเองในตลาด โนสสารละ สงสารกุง เทร...? ปล่าวหรือสงสารคนที่มาวางอวนกุ้งตัวเล็กนะ เพราะชีวิตเขาในอนาคต คงจะลำบากแน่เลย ัยๆ ก็ช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้ด้วยแล้วกัน ถ้าเจอก็ช่วยเตือน ๆ เขาด้วยนะ สงสารเค้า... (ความเค็มน้ำ 28 ppt)

บ้านขาว... ช่วงนี้กุ้งก้ามกรามเพลา ๆ แล่นะ เมื่อก่อนได้วันละ 1,000- 3,000 บาท แต่ช่วงนี้บางวันได้ไม่ถึง 500 บาทเลย จะหมดหรือยังก็ไม่รู้ละ แต่ดู ๆ ้ไม่กจะหมดนะ เพราะแถวนี้ยังพอจับกันได้อยู่ ึ่ง ๆ กัทำให้เรื่อย ๆ แล่นั้น... (สภาพน้ำเป็นน้ำจืด)

บุญชา คงคาสิททิน

สารพันสัตว์น้ำ: สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

ตอน : ปลากระทิงไฟ

ชื่อไทย ปลากระทิงไฟ
ชื่อสามัญ RED SPINY EEL, FIRE SPINY EEL, FIRE EEL
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mastacembelus erythrotaenia* Bleeker, 1850
ถิ่นที่อยู่อาศัย ประเทศไทย มีอยู่ในบริเวณน้ำจืด และน้ำกร่อย ในแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีน ทางภาคใต้พบที่ทะเลน้อย แม่น้ำตาปี ชาวใต้เรียกชื่อปลาว่าปลา "กระทิงดอกไม้ม"

ลักษณะทั่วไป เป็นปลาน้ำจืดที่อยู่สูงคล้ายกับปลากระทิงดำ รูปร่างคล้ายปลาไหล มีขนาดความยาวประมาณ 20 - 70 เซนติเมตร ปลากระทิงไฟเมื่อโตเต็มที่จะมีขนาดความยาวเฉลี่ย 70 เซนติเมตร แต่ขนาดใหญ่ที่เคยพบยาวเกือบ 1 เมตร ลำตัวเรียวยาวและแบนข้าง มีเงยปากเป็นติ่งเล็กยื่นออกมา ทำหน้าที่รับความรู้สึก คู้เขี่ยอาหารตามพื้น และส่งอาหารเข้าสู่ปาก พื้นลำตัวสีน้ำตาลเข้ม ขางลำตัวมี เส้นหรือจุดสีแดงขนาดใหญ่และเล็ก เรียงตามความยาวลำตัว บริเวณนัยตาจนถึงโคนครีบหาง ลำตัวไม่มีเกล็ดปกคลุม (เป็นปลาหนัง) ครีบหางและครีบก้นเชื่อมติดกันถึงครีบหลังตอนท้าย ครีบทั้งหมดมีสีแดงสด บริเวณครีบหลังตอนหน้าจะมีขนาดเล็กมาก และลักษณะเป็นหยักคล้ายกับฟันเลื่อย หากไม่สังเกตจะมองไม่เห็น ใช้สำหรับป้องกันตัวจากศัตรู ครีบหูมีสีดำ ขอบแดง ลักษณะการว่ายน้ำ ของปลากระทิงไฟ จะไม่เหมือนกับปลาทั่วไป คือ จะว่ายน้ำโดยลักษณะเหมือนกับงู และปลาไหลมากกว่า ปลัดมีกบตามเขอนตอนด้วยตามก้นที่มีไม่หนา ซอกหิน หรือตามซากปรักหักพังต่าง ๆ โดยจะอยู่รวมเป็นฝูง และรอจับกับเหยื่อ ที่พลัดหลงเข้ามาในถิ่น ในธรรมชาติมักออกหากินยามค่ำคืน ลักษณะทางอนุกรมวิธานที่แตกต่างจากปลากระทิงชนิดอื่น คือ ปลากระทิงไฟ ไม่มีกระดูกที่เป็นหนามแหลม อยู่บริเวณหน้านัยตา ปลากระทิงไฟ ที่พบ ในภาคกลาง จะมีสีแดงสดใสกว่าแหล่งน้ำอื่น

อาหาร แมลง ลูกกุ้ง ลูกกบ และปลาขนาดเล็ก

อุปนิสัย ชอบซุกตัวอยู่ในที่เงียบ ๆ อาจแบ่งตัวอยู่ในโพรงไม้ กระบองไม้ไผ่ หรือฝังตัวอยู่ในดิน ไม่ค่อยชอบว่ายน้ำไปมามากนัก จัดว่าเป็นปลาที่มีนิสัยก้าวร้าว หวงถิ่น

ประโยชน์ มักนิยมนำมาเป็นสัตว์เลี้ยงในตู้

ประภังกร ทอบตกรักษ์

บอกข่าวเล่าเรื่อง

เขตฟาร์มทะเลโคกเมืองและเขตฟาร์มทะเลอ่าวม่วงครกเขี้ยว โดยกระดืบเป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำแล้ว

ตามที่สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเขตฟาร์มทะเลในเขตทะเลสาบสงขลาตอนกลาง โดยเฉพาะเขตฟาร์มทะเลอ่าวม่วงครกเขี้ยว หมู่ 12 ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา เนื้อที่ 320.49 ไร่ และเขตฟาร์มทะเลอ่าวม่วงครกเขี้ยว หมู่ 5 ตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง เนื้อที่ 182.85 ไร่ จากการดำเนินการที่ผ่านมามีผลทำให้สัตว์น้ำชุมม เลยทำให้ราษฎรต่างถิ่นลลอบเข้าไปทำการประมงในเขตฟาร์มทะเล ทั้งสองแห่งดังกล่าว

อบต.บางเหรียงได้นัดประชุมสมาชิก อบต. และออกข้อบัญญัติสภาตำบล โดยได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเหรียง ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2552 และนายอำเภอควนเนียงได้ให้ความเห็นชอบ ตามหนังสือที่ สข 0037.9/210 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2552 จึงได้มีการ ออกข้อบัญญัติดังนี้

- ห้ามบุคคลใดใช้เครื่องมือทำการประมงทุกชนิดในเขตอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชน บ้านอ่าวม่วงครกเขี้ยว หมู่ 5 ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา เนื้อที่ 182.85 ไร่ และบ้านโคกเมือง หมู่ 12 ต.บางเหรียง อ.ควนเนียง จ.สงขลา เนื้อที่ 320.49 ไร่
- ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติจะมีโทษตามมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 คือ มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ฉะนั้นชาวประมงท่านใดที่จะเข้าไปทำการในเขตอนุรักษ์ดังกล่าว จะต้องทำการประมงนอกเขตซึ่งมีเครื่องหมายคือ แนวเขตทอ PVC ปักเป็นแนวเขต ซึ่งตาอวนที่ใช้จะต้องมีตาอวนไม่น้อยกว่า 2.5 ซม. ส่วนในเขตอ่าวเขาไปทำการอวนโดยเด็ดขาด ถ้าหากถูกจับได้จะมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท จึงขอมอบข่าวกล่าวมา ส่วนอบต.ใด ที่สนใจที่จะพัฒนาเขตฟาร์มทะเลที่กรมประมงเขาไปดำเนินการ ให้เป็นเขตอนุรักษ์ที่มีผลตามกฎหมาย กิตติต่อไปที่อบต.บางเหรียง หรือที่สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ก็จะได้เข้าไปเป็นที่ปรึกษา และช่วยออกประกาศเขตให้ครับ

การประกาศเขตฟาร์มทะเลเป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำเป็นการยกระดับเขตฟาร์มทะเลและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้อบต. ได้สนับสนุนงบประมาณบางส่วน และทำให้กลุ่มชาวประมงในเขตอนุรักษ์ร่วมกันจัดทำขังในเขต ดูแลเขตมากขึ้น นับได้ว่าเป็นผลดีต่อส่วนรวมและหมู่บ้านครับ

เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เจ้าภาพหลักจัดทำโครงการพัฒนาทะเลสาบสงขลาร่วมกับส่วนราชการกระทรวงเกษตร

เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2552 เวลา 09.00 น. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา นายมนตรี บุญญะยะ ได้เชิญส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มาประชุม เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลสาบสงขลา เพื่อเป็นการบูรณาการร่วมกัน โดยยึดยุทธศาสตร์ของกระทรวง จังหวัด และแผนแม่บทเป็นหลัก ในที่ประชุมได้เสนอ ประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไข สามารถสรุปงานโครงการที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนจากบจจังหวัด ในบึงประมาณ 2554 ดังนี้

- 1.โครงการพัฒนาเครือข่ายลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง.เกษตรและสหกรณ์ เป็นเจ้าภาพหลัก
2. โครงการจัดทำแปลงไร่นาสวนผสมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง.เกษตรจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก
3. โครงการจัดทำแปลงเกษตรผสมผสานเชิงอนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง.เกษตรจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก
4. โครงการส่งเสริมการใช้อยูอินทรีย์ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สถานีพัฒนาที่ดินเป็นเจ้าภาพหลัก
5. โครงการนำร่องการใช้อยูอินทรีย์ในนาข้าวของกลุ่มสหกรณ์ ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง. สหกรณ์จังหวัดเป็นเจ้าภาพหลัก
6. โครงการจัดระเบียบเครื่องมือประมงในทะเลสาบสงขลา สนง. ประมงจังหวัดสงขลาเป็นเจ้าภาพหลัก
7. โครงการจัดตั้งโรงเพาะฟักโดยชุมชนในทะเลสาบสงขลา สนง. ประมงจังหวัดสงขลาเป็นเจ้าภาพหลัก
8. โครงการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา สนง. ประมงจังหวัดสงขลาเป็นเจ้าภาพหลัก
9. โครงการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตรในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สนง.ชลประทานเป็นเจ้าภาพหลัก

ใน 9 โครงการ ปรากฏว่าดำเนินการประมง ค่อนข้างจะได้รับความสนใจจากที่ประชุมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการจัดตั้งโรงเพาะฟักชุมชน เป็นเรื่องที่ทาทายมาก เพราะจะทำให้ชุมชนรู้จักการเพาะฟัก และสามารถปล่อยสัตว์น้ำลงในทะเลสาบเองได้ เป็นการเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำอีกทางหนึ่งและเป็นความต้องการที่ตรงประเด็น แต่อย่างไรก็ตามโครงการที่กล่าวถึงจะต้องไปรออุณาบึงประมาณ 2554 ครับว่าจะได้หรือไม่

เก็บ...สัมมนา

โซนทะเลสาบตอนกลาง
อ.สทิงพระ จ.สงขลา
คุณพูนทรัพย์ ศรีชู

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา หลักสูตร "การกำหนดทิศทางพัฒนาฟาร์มทะเลชุมชน"

ความเป็นมา เรามีการรวมตัวของชาวประมงอยู่เดิมแล้ว เพราะทรัพยากรประมงเสื่อมโทรมลง ปี ๔๗ ได้มีนโยบายที่กรมประมงไปปรับฟังความคิดเห็นปัญหาประมง มีการสะท้อนปัญหาและมีการนำมาจัดทำเป็นแผนของกรมประมง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา แรก ๆ ในพื้นที่ตำบลสมุทรสทิงพระจะเน้นในเรื่องแนวเขตอนุรักษ์และดำเนินการต่อในเรื่องฟาร์มทะเล ในตำบลสมุทรจะมีคนช่วยกันดูแล และมารวมคุยปัญหาาร่วมกัน มีการวางกฎระเบียบในการดูแล มีประมงอำเภอ นายอำเภอนัดประชุมร่วมกันใน 3 อำเภอ มีข้อจำกัดอยู่ใน 3 เดือน (พ.ย.-ม.ค.) ที่ยกเว้นให้ชาวประมงสามารถเข้าไปทำประมงได้ แต่จะต้องใช้ตาอวน 3 เส้นต่อครั้งขึ้นไป

ในการทำฟาร์มทะเลนอกจากจะมีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำโดยกรมประมงแล้ว อนาคตก็มีการตั้งงบประมาณในการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ โดยการผลักดันของชุมชน และในส่วนของชุมชนเอง ก็ได้มีการจัดการรับซื้อสัตว์น้ำ เพื่อป้องกันการถูกเอาเปรียบ เป็นการพึ่งตนเองของชุมชนโดยที่ไม่รบกวนหน่วยงานราชการ นอกจากนี้ตำบลสมุทรสทิงพระยังทำในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โหนด นา เล เพื่อไม่ให้มีสารเคมีลงสู่ทะเลสาบสงขลา ที่ปากอ้อมมีการทำซั้งปลาหรือบ้านปลา เพื่ออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

ปัญหาคือ การทำประมงผิดกฎหมาย การวางยาเบื่อ ดูซูด คลองรี ทำหิน การขโมยเครื่องมือประมง แกะไขโดยการลงทะเบียนเรือ ทำสีที่หัวเรือ เขียนหมายเลข เพื่อดำเนินการกับเรือที่ผิดกฎหมาย การประสานงานหน่วยปราบปราม แต่มีข้อจำกัดคือ หน่วยปราบปรามอยู่ไกล ประมงอาสาไม่ค่อยกล้าจัดการ มีความเสี่ยงสูง ถ้าหากมีหน่วยงานราชการมาวนเวียนดูแลแนวเขตอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง และมีเครื่องมือในการสื่อสารในส่วนท้องถิ่น การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำบางครั้งอาจไม่เหมาะสมกับน้ำ เรายังมีข้อเสนอแนะ มีการประชาสัมพันธ์ มีการทำแผนที่พิกัดแนวเขตอนุรักษ์ของกรมทรัพยากรชายฝั่ง

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ทะเลตื้น ป่าชายเลนถูกทำลาย น้ำเสีย ขยะมูลฝอย

แนวทางแก้ไข การขยายฟาร์มทะเลให้ครอบคลุม การขุดลอกร่องน้ำให้ถึงระโนด การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ต้องมีการปล่อยในช่วงที่เหมาะสม เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว การจัดการน้ำเสีย ส่งเสริมในเรื่องการทำพลังงานทดแทน การขุดคลองเชื่อมทะเลสาบ-อ่าวไทย การแก้ปัญหาทำเรือน้ำลึก

เฮฮา! ประสาชวงเล โดยจ่านง ธีราวุฒิ

จดหมายข่าว
โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา
 ฟื้นฟูทรัพยากรประมง... ฟื้นฟูเศรษฐกิจ... ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2/53 เดือนมกราคม 2553

สมัครสมาชิกคิดค่า: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ค.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.107

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
 ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เอกสง

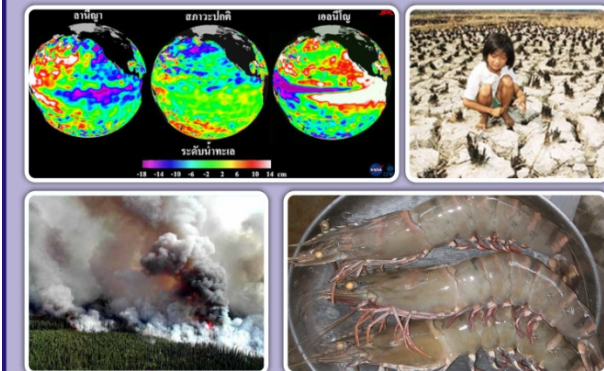
**ปี 2553... เอลนีโญมาเยือนไทยแล้ว ประมง
 เตรียมรับมือ ปรับยุทธศาสตร์ควมฟาร์มทะเลโดยชุมชน**

หน้าฝนปีนี้อากาศได้ เป็นหน้าฝนที่มีฝนตกน้อยลงมาก ถ้าใครดูข่าวจากสื่อต่าง ๆ ในช่วงนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ก็มีการเตรียมตัวกันเรื่องฝนแล้งกันแล้ว ฤกษ์ในสนามในปี 2552 ไม่เคยมีสีเหลือง แห่งเฉาเหมือนปีนี้ ปีที่แล้วเขียวทั้งปีจริง ๆ ผมได้ลองตรวจเช็คข้อมูลกับเว็บไซต์ของศูนย์พยากรณ์อากาศของสหรัฐอเมริกา ได้รายงานมา ช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน 2553 สภาพภูมิอากาศบริเวณประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย จะแห้งแล้งกว่าปกติ เอลนีโญกำลังมาเยือน

ที่กล่าวมาตั้งนานผู้อ่านคงถามผมว่า แล้วมันเกี่ยวอะไรกับทะเลสาบสงขลา ขอเรียนว่า มันเกี่ยวแน่ ๆ หลายครั้งจำปี 2548 กันได้ไหมครับ เมื่อทะเลสาบตอนในมีความเค็มสูงขึ้น เนื่องจากอากาศที่แห้งแล้ง ฝนตกน้อยในปีนั้นทางโครงการฯ ได้ปล่อยกุ้งกุลาดำลงไปกว่า 38 ล้านตัว นอกโครงการอีกล้านกว่าตัว **รวมแล้วกว่า 39 ล้านตัว** สามารถจับกุ้งกุลาดำขนาดใหญ่ได้ **115 ตัน** คงต้องบอกว่า แล้วนี่ทางโครงการจะปรับเปลี่ยนชนิดของสัตว์น้ำตามสภาพภูมิอากาศ ตามความเค็มของน้ำ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น

ข้อสื่อกไปยั้ง อบจ. อบต. ที่จัดงบประมาณจัดหาสัตว์น้ำปล่อยยาว ชนิดของสัตว์น้ำอาจจะต้องเปลี่ยนจากลูกกุ้งก้ามกราม เป็นลูกกุ้งกุลาดำ เนื่องจากกุ้งกุลาดำสามารถอยู่ในน้ำเค็มได้ดีกว่า

ข่าวสารจากบรรณาธิการ: ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร

เริ่มแล้ว ! ... โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังฯ ปี 2553

ในปี 2553 สถาบันฯ ได้สำรวจและคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการร่วมดำเนินการโครงการฯ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรบ้านปากบางนาทับ ม.2 ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ซึ่งติดกับบ้านปึก ม.10 ที่ดำเนินการไปเมื่อปี 2552 และเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมและมีศักยภาพในการเลี้ยงปลาในกระชังเช่นกัน (ภาพที่ 1) ซึ่งไม่มีปัญหาเรื่องคุณภาพน้ำ

เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2553 สถาบันฯ ได้จัดประชุมชี้แจงโครงการฯ แก่กลุ่มเกษตรกรบ้านปากบางนาทับ จำนวน 12 คน (ภาพที่ 2) และได้มอบวัสดุในการทำการกระชัง ได้แก่ อวนโพลี (ลีด้า) 5 พัน, เชือกโพลีขนาด 8 ม.ม. 4 ม้วน และเชือกเย็บกระชังเบอร์ 18 1 ม้วน รวมทั้งซุนและมิด (ภาพที่ 3) โดยกลุ่มเกษตรกรฯ จะเป็นผู้จัดทำกระชังเอง ส่วนแพทางสถาบันฯ ได้จ้างเหมาช่างเอกชนทำ ซึ่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมล้าเลี้ยงลงทะเล (ภาพที่ 4)

การเลี้ยงจะใช้รูปแบบกระชังลอย เช่นเดียวกับที่บ้านปึก โดยจะเลี้ยงปลากระชัง 4 กระชัง แต่จะเพิ่มความหนาแน่นเป็น 700 ตัว/กระชัง ปล่อยลูกปลาขนาด 5-7 นิ้ว ไร่ปลาสด เช่น ปลาหลังเขียวเป็นอาหาร ซึ่งหาได้จากท้องถิ่น โดยสถาบันฯ จะจัดทีมงานในการประเมินผลผลิตและสำรวจผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นระยะ ๆ ผลการดำเนินงานเป็นเช่นไร จะนำมาเผยแพร่ทางจดหมายข่าวนี้ และที่เว็บไซต์โครงการฯ <http://www.skonline.com>

โดย: ภรณ์ยุ ถมพลกรัง

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมอรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ยุ ถมพลกรัง
 กองบรรณาธิการ : ภรณ์ยุ ถมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคณาภิรักษ์, บุญญา คงคาลิหมั่น, จ่านง ธีราวุฒิ
 ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ถมพลกรัง

www.nicaonline.com www.skonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนธันวาคม 2552

โดยบุญชา คงคาลักษณ์

วันละ 3-5 กก. และกุ้งกะต้อมได้วันละ 3-5 กก. เช่นกัน

ทะเลสาบตอนใน... ไม่ค่อยน่าหวังสักเท่าไร สำหรับชาวบ้านแถบนี้ จะหวังบ้างก็ตรงที่ได้เยอะแล้วราคาตกนี้แหละ เอ...อย่างนี้จะหวังดีมีหนอ สบาย อยู่แล้วแหละแถวนี้แหละ ก็เดี๋ยวกุ้งก้ามกราม เดี่ยวกุ้งกุลาดำ แล้วช่วงนี้ก็กุ้งหัวมัน อีก โอ๊ย!...สารพัดเลย และยังต้องหวังอะไรอีกวามั้ย ออ!..ลืมไป เรื่องนี้จำเป็นต้องหวังเลยก็เรื่องกิด 5 ช.ม. นั่นแหละ ต้องเปลี่ยนกันไต่และนะ ถึงเวลาแล้ว ส่วน สัตว์น้ำ ที่จับได้ก็มีกุ้งหัวมันได้วันละ 100-200 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 100-200 กก. กุ้งกุลาดำได้วันละ 100-150 กก. ปลาตุ๊กทะเลได้วันละ 10-20 กก. ปลาสลัด ได้วันละ 10-20 กก. และปลาแมวได้วันละ 2-5 กก.

ทะเลสาบตอนนอก... เจ็บครีบช่วงนี้วางไข่ไม่ได้อันเลย เพราะเริ่มเข้า ช่วงอีกแล้วครีบ คือประจำแหล่งทุกปีเลย พอปลายปีก็เตรียมแล้ว เตรียมไข่มุกแก้ว ที่สะสมมาตลอดปี บางคนก็เตรียมหางานใหม่ ส่วนที่เหลือเตรียมมาขายไซ และไซ ขึ้นมาซ่อมแซม เพื่อรอรอบใหม่อีกในไม่ช้า

ท้ายสุดนี้ก็ขอให้ชาวประมงรอบทะเลสาบสงขลา มีความสุขตลอดปีใหม่ และช่วยกันดูแลทะเลสาบของเราด้วยนะครับ

กระแสนม... มีผลกระทบกับการทำประมงของชาวบ้านบางพื้นที่อยู่หลาย วันแล้ว ทำอะไรไม่ได้เลย ไตเน่จนคิดว่าเมื่อไหร่ลมจะสงบสักทีหนอ นั่งจับกลุ่ม กันอยู่หลายวันไม่ได้เลย ชาวบ้านบางคนที่มีที่ดินว่างก็ปลูกผักไปหลาย ๆ ไร่ แต่ สำหรับบางคนที่ไม่ม่มี... ยอดสัตว์น้ำโดยรวมรอบทะเลสาบก็ยังคงโอเคอยู่ โดยกุ้ง หัวมันจับได้วันละ 100-200 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 100-200 กก. กุ้งกุลาดำได้ วันละ 100-150 กก. ปลาช่อนได้วันละ 70-100 กก. ปลาสลัดได้วันละ 50-100 กก. ปลาโสดได้วันละ 50-100 กก. และปลาดุกทะเลได้วันละ 10-20 กก.

ทะเลน้อย... มีผลกระทบอยู่บ้างกับกระแสนมที่ค่อนข้างแรง แต่แถบนี้ ต้องอาศัยจังหวะ คือวางอวนไปก่อนแล้วก็รีบกลับก่อนที่กระแสนจะมา ซึ่งชาวบ้าน จะเรียกว่า "ลมลง" และอีกอย่างแถบนี้เขาจะมีไซที่คอยประคองการทำประมงกัน ได้อยู่ เพราะไม่ต้องเกรงกลัวกระแสนเลย ดังนั้นสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลาโสดได้ วันละ 50-100 กก. ปลาช่อนได้วันละ 30-50 กก. ปลาสลัดได้วันละ 10-20 กก. และ ปลาดุกได้เพียงวันละ 3-5 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง... แถวนี้แหละครับชัดเจนเลยทั้งลำปา จงเก จงถนน เจ็บ หมดเลย เพราะเขาอาศัยแควางวนเท่านั้น พอกระแสนแรงและก่อเป็นแบบนี้ ทุกปีแหละ ชินซะแล้ว แต่ว่าแถบทะเลหลวงนี้ยังมีแถวเกาะใหญ่ที่พอจะจับกุ้งกัน ได้บ้าง โดยกุ้งก้ามกรามได้วันละ 50-100 กก. ปลาดุกทะเลได้วันละ 5-10 กก. ส่วนแถวตลาดพหลุ่กที่พอมีบ้าง โดยปลาโสดได้วันละ 3-5 กก. ปลาดุกเพียงชาวไ

ไซนอน ตาอวน > 5 ซม.

อวนสามชั้น ตาอวน > 5 ซม.

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

ขอลงท้ายปีเก่า... ด้วยความไม่ตั้งใจหลายให้ผ่านพ้นไป...โดยขอภาวนาว่า อย่ากลับมาอีกในปีใหม่นี้ และขอให้ชาวบ้านรอบทะเลสาบสงขลาเจอแต่สิ่งที่ดี ๆ ในศักราชใหม่นี้ ทุกข์ภัยไข้เจ็บทั้งหลายแหละ ก็ขออย่ามายุ่งเกี่ยวกันเลยนะ และที่สำคัญเลยก็คือ ขอให้ชาวบ้านรอบทะเลสาบ ช่วยกันดูแลทะเลสาบของเราให้อยู่ อยู่กับชาวบ้านและลูกหลานของเรา トラบชั่วนี้จริงวันครวญเทอญ

ลำปา... เจอกระแสนมแรงส่งท้ายปีเก่าเจ็บเลย พุดอะไรไม่ออกมา ประมาณ 2 สัปดาห์แล้ว ที่แรกจะเอาไว้วางช่วงเทศกาลปีใหม่นี้ กุ้งก้ามกรามคงขาย ได้ราคาดีแน่เลย แต่ที่ไหนได้ลมลงซะก่อนผิดแผนหมดเลย รั้มึ้ย? วามี่คนกลุ่มหนึ่ง ที่วางแผนไว้ดีมาและเป็นไปตามแผนเป๊ะเลย คือ กลุ่มคนที่จับกุ้งก้ามกรามตัวเล็ก ปลอยลงบ่อช่วง 2-3 เดือนหน้านี้ และพอดีเลยกับช่วงปีใหม่กำลังเห็น ๆ (น้ำจืด)

นาปะขอ... นี่ก็เช่นกันกระแสนมทำพิษ กระทั่งถึงนี้เลย วันนี้ออกสำรวจ แม่น้ำกับชาวบ้านนั่งไม่ก้นอยู่เลย พื้นที่เคยเป็ยกจากการซังขายปลา แต่บัดนี้กลับ แห่งสนธิที่คงต้องรอสิกระยะหนึ่งแหละนะ ให้กระแสนมชุดนี้ห่างหายไปก่อน แล้ว ค่อยว่ากันใหม่ในะนะ (ความเต็ม 2 ppt)

บางม่วง... ยังคงไม่เจ็บซะทีเดียวสำหรับชาวบ้านแถบนี้ เพราะได้กุ้ง หัวมันนี้แหละ ที่คอยช่วยไรรายได้ของชาวบ้านกระเตื้องขึ้น แถมนยังมีกุ้งกุลาดำ และกุ้งก้ามกรามที่กรมประมงปล่อยมาช่วยแถมหายใจด้วย ก็คือว่าสงทหายได้ไม่ เลวเลยทีเดียวนะ (ความเต็ม 2 ppt)

ปากพะยูน... นี่แถบนี้ซีของแท้แน่นอน กุ้งกุลาดำยังได้วันละเป็นร้อย กิโลเลย แถมนไม่มีปัญหาเรื่องราคาด้วย ประมาณว่ามีเท่าไรรับกินหมด แล้วยังมี มา เข้าช่วงเทศกาลปีใหม่อีก โอ๊ย..! ขายกันไม่ทันเลยนะจะบอกให้ (ความเต็ม 2 ppt)

เกาะนางค้ำ... กุ้งไม่ค่อยมี..แต่ราคาดีตีมากเลย วันก่อนแม่ค้าบอกว่ามี กุ้งก้ามกรามอยู่ 5 กก. พาไปขายแบบเดียวได้กำไรดี 500 บาทนะ ถ้าไรโลเป็น รอย ที่เป็นอย่างนี้ก็เพราะว่าช่วงนี้ตลาดต้องการเยอะ แต่กุ้งตันมีน้อยซะนี่ นี่แหละ สภาวะการตลาดแล้วละ (ความเต็ม 1 ppt)

คุชูด... ผลิดกุ้งก้ามกรามกันไม่ทันแล้วสำหรับแถบนี้ เพราะแม่ค้าต้อง การมากเหลือเกินแต่กุ้งมีน้อย ได้ข่าวว่าแม่ค้านี้แย่งตีหน้ากันเลย ใครมาก่อนก็ เอาไปก่อนวางน้แเกาะ ราคาดีและขายก็ดีด้วย มีเท่าไรขายหมดก็หน้าเทศกาลก็ อย่างนี้แหละ ตามฟอรม้อยแล้ว (ความเต็ม 1 ppt)

เกาะใหญ่... ออกสำรวจเที่ยวนี้ได้ยืนชาวบ้านคนหนึ่ง ที่กำลังมาขาย กุ้ง ถามว่า " กิด 5 ช.ม. ปีหน้าไม่ทราบว่าจะได้ผลมั้ยนะ " ผมอยู่พักหนึ่ง เมื่อดั่งสติ ได้ก็ยิ้ม แล้วตอบว่า " ได้ผลนั่นแหละ ได้ตัวใหญ่ด้วย ราคาดีกวากันเยอะ " คือ ที่แรกก็ตั้งใจที่ชาวประมงสามพันธของเราได้ผล และดีไปจนไปด้วยการติดตาม ชาวอย่างต่องเนื่องของชาวบ้านนะ ก็ขอให้ปีหน้ามีกิด 5 ช.ม. ไซกันถวนหน้า นะครับ...

บุญชา คงคาลักษณ์

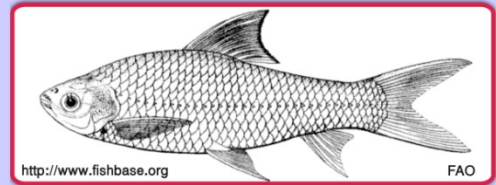
อย่าลืม! มกราคม 53 เป็นต้นไป พร้อมใจ ไซกิด 5 ซม.

สารพัดสัตว์น้ำ: สัตว์น้ำในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตอน : ปลาสร้อยขาว

ประมงชายฝั่ง

ชื่อไทย	ปลาสร้อยขาว
ชื่อสามัญ	Siamese mud carp, Julien's mud carp
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Henicorhynchus siamensis</i> (Sauvage, 1881)
ถิ่นที่อยู่อาศัย	พบทั่วไปทุกภาคของไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม
ลักษณะทั่วไป	เป็นปลาที่อยู่ในวงศ์ปลาตะเพียน ลำตัวปราดเปรียวเพรียวยาว แบนข้าง ความยาวประมาณ 7-22 เซนติเมตร ปากมีขนาดเล็ก เกือบปลายสุดของจะงอยปาก ตาเล็ก เกล็ดค่อนข้างใหญ่ กึ่งกลางของริมฝีปาก มีปุ่มกระดูกยื่นออกมา ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของปลาสกุลนี้ ไม่มีหนวดหัวโตและกลมมน ปลานี้มีถิ่นที่อยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ และมีการขยายถิ่นขึ้นต้นน้ำ หรือบริเวณน้ำหลาก
การขยายพันธุ์	ในฤดูผสมพันธุ์จะรวมกันเป็นฝูงใหญ่ แล้วจะอพยพตัวไปหาที่ที่เหมาะสมในการวางไข่
อาหาร	พืชน้ำ แมลงน้ำ
อุปนิสัย	รักสงบ ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูง
ประโยชน์	เนื้อปลาสร้อยขาวใช้ปรุงอาหาร ในอดีตเคยจับได้ครั้งละมาก ๆ นิยมทำน้ำปลา กล่าวกันว่า น้ำปลาซึ่งทำมาจากปลาสร้อย มีความอร่อยหอมหวาน เป็นปลา เศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของภาคอีสาน และภาคกลาง

<http://www.fishbase.org><http://www.fishbase.org><http://www.fishbase.org>

FAO

โดยโกตบ

บอกเล่าข่าวทะเลสาบสงขลา

คณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความตื่นเขินของทะเลสาบสงขลา และการจัดระเบียบเครื่องเรือประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

นายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้มีคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่ 4/2552 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน การแก้ไขปัญหาความตื่นเขินของทะเลสาบสงขลา และการจัดระเบียบเครื่องเรือประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าฯ ที่ได้รับมอบหมาย
2. ผู้บัญชาการกองเรือภาคที่ 2 สงขลา
3. ผอ.สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
4. ผอ.สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16
5. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
6. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน
7. ผู้แทนภาคประชาชน ไม่เกิน 6 คน
8. ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง 1 คน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
10. ผู้แทนกรมประมง 1 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ผู้แทนกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี 1 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ความคืบหน้า จังหวัดสงขลาได้มอบหมายให้นายธำรง เจริญกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดฯ เป็นประธานและเป็นผู้ขับเคลื่อน ซึ่งท่านประธานกำลังจะนัดหมาย คณะอนุกรรมการประชุมในเร็ว ๆ นี้

สำหรับเรื่องการตื่นเขินและการจัดระเบียบเครื่องเรือประมง ได้มีการพูดจาและเป็นใจของพี่น้องชาวลุ่มน้ำเป็นอย่างยิ่ง เหตุผลเพราะ

กลุ่มชาวประมง ก็มองว่าถ้ามีการจัดระเบียบเครื่องมือประมง ก็จะไม่มีการทำกัน รวมทั้งการขูดลอก ก็เป็นที่พอใจของกลุ่ม NGO กลุ่มอาจารย์ สถาบันต่าง ๆ ซึ่งเราต้องยอมรับว่าการพัฒนามีทั้งดีและเสีย ซึ่งพี่น้องคงจะจำกันได้ว่า เมื่อปี 2547-2548 มีการจัดประชุมพี่น้องลุ่มน้ำและมีมติเอกฉันท์ว่า จะต้องมีการจัดระเบียบเครื่องมือประมง ตามแนวของลุ่มน้ำธรรมชาติเดิม พร้อมกับขูดลอกในแนวร่องน้ำธรรมชาติเดิมก่อน ส่วนผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ทางราชการก็จะจัดหาอาชีพใหม่ หรือเข้าสู่โครงการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมง ส่วนเครื่องมือประมงที่เหลืออยู่ ก็ต้องมีการกำหนดแนว แกว และให้เสียค่าที่อนุญาตเป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆที่กล่าวมานี้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจาก พี่น้องชาวประมงก็ยากที่จะสำเร็จลงได้ และอาจจะเกิดขึ้นในอนาคตถ้าไม่ทำ ทะเลสาบนับวันก็จะตื่นเขินและหมดสภาพ ซึ่งถึงตอนนั้นพี่น้องชาวประมงอาจจะนึกได้ว่าสายไปเสียแล้วครับ เพราะทะเลสาบสงขลาบ้านเราเป็นแหล่งน้ำกร่อยที่ดีที่สุดในโลก มีพี่น้องชาวประมงจำนวนมาก ที่ทำมาหากินกับทะเลสาบ ซึ่งกรมประมงก็เร่งรัดปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเศรษฐกิจ แมงมองว่าเป็น การแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุไม่ยั่งยืน แต่อย่างน้อยก็ทำให้เกิดผลผลิตประมง สร้างงาน สร้างรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นให้ดีขึ้น ในขณะที่ไม่มีใครแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา... และอย่าลืมว่า...มติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ล้วนเกี่ยวข้องกัน การตื่นเขินของทะเลสาบ และการใช้เครื่องมือประมงที่เกินศักยภาพการผลิต เป็นสาเหตุหนึ่งในอีกหลายๆ ปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไข และจัดการอย่างเป็นระบบ ไม่เช่นนั้นทะเลสาบสงขลา ก็ยากที่จะกลับมาอุดมสมบูรณ์ได้อีก

เก็บ...สิ้นนมา

โซนทะเลสาบตอนกลาง
อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง
คุณอุสิน แผลหิม

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา หลักสูตร "การกำหนดทิศทางพัฒนาฟาร์มทะเลชุมชน"

รอบ ๆ ตำบลเกาะหมากมีฟาร์มทะเลอยู่รอบ มีคนดูแลในบางพื้นที่ ที่เกาะหมากมีคนดูแลเต็มพื้นที่ การทำเขตอนุรักษ์มีความลำบากมาก ทำแล้วรบกับชาวบ้าน ชาวบ้านไม่รู้ว่าจะทำอะไร แต่ตอนหลังก็ให้ความร่วมมือดี เมื่อทำเขตแล้วก็ได้ในหลาย ๆ เรื่อง เช่น หน่วยงานราชการเห็นความสำคัญ การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำก็มีคนดูแล มีกฎ ที่หน้าบ้านมีเขต ๓ ประเภท คือ 1. **เขตตามประกาศกระทรวง** มีหน่วยงานราชการดูแล เราก็ช่วยในการซ่อมแซม 2. **เขตห้ามลอม** จำกัดเครื่องมือบางประเภท และ 3. **เขตปล่อย** จะห้ามตลอดปี ยกเว้นเครื่องมือที่เสียหาย เพราะเขตนี้จะไว้ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำโดยเฉพาะ มีการดูแล ทำป้าย เขตปล่อย และเขตห้ามลอมห่างจากฝั่ง ๑ กม. และยาวตามแนวบ้าน ๓ กม.

ผลที่ได้รับ ขึ้นอยู่กับฤดูกาล ถ้าน้ำจืด เอาจาน้ำจืดไปปล่อย มีปัญหาคือ หลังจากนั้น ๓ เดือนน้ำเค็มขึ้น ปลาที่เค็มมันก็ลอยขึ้นตามน้ำไปอยู่ทะเลหลวง ทะเลน้อย พอน้ำเค็มขึ้น เก้าเส้ง (สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง) ก็เอากุ้งกุลาดำไปปล่อย **ต้องปล่อยให้ทันน้ำ** กุ้งกุลาดำที่รอดเยอะเกือบจับได้แล้ว

ผลเสีย คือ ๑. การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จะปล่อยไปตามกำหนดของหน่วยงานเองตัวเองไม่ได้ **จะต้องถามในพื้นที่ว่า แต่ละช่วงที่เหมาะสมที่จะปล่อยสัตว์น้ำชนิดใด** ๒. ปัญหาชาวประมงเข้าไปลักลอบจับ จะต้องมีการดูแลไม่ให้มีการลักลอบ ด้วยอำนาจหน้าที่ประมงอาสาทำเต็มหน้าที่ไม่ได้ จับบ้างปล่อยบ้าง เพราะถ้าแข็งเกินไปจะทำให้เป็นปัญหาอีก ๓. **ปัญหาระบบน้ำไม่เป็นไปตามปกติ** ในการปล่อยก็มีผลดีมาก **กึ่งกักกามที่ท่าคอนข้างยาก** เมื่อปล่อยทำให้ได้จับกันอยู่มาก เมื่อก่อนลงทุนกัน ๒-๓ หมื่น การพิสูจน์ว่าเป็นกุ้งปล่อยหรือกุ้งธรรมชาติ **กุ้งธรรมชาติใหญ่กว่า สีใส ส่วนกุ้งปล่อยตัวเล็ก ก้ามใหญ่ สีเขียวเข้ม** สัตส่วน ๑๐๐ กุ้งปล่อยประมาณร้อยละ ๗๐-๘๐ กุ้งเป็นชายกิโกละ ๓๕๐-๓๗๐ บาท กุ้งตาย ๓๐๐ บาท

เราก็มีแพลตฟอร์มด้วย ดำเนินการได้ดีพอสมควร ราคาที่รับซื้อกุ้งเป็นสูง ผลกำไรส่วนหนึ่ง มาแบ่งไว้เพื่อทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องเขตการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ

เฮฮา! ประสาชาทะเล

โดย: ช่าง ดิววุฒิ &
อนุสรณ์ แกนทอง

จดหมายข่าว

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง... ฟื้นฟูเศรษฐกิจ... ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 6 ฉบับที่ 3/53 เดือนมีนาคม 2553

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.279

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เก่าแสง

ข่าวสารจากบรรณาธิการ

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง นำพันธุ์ปูม้า 70,000 ตัว ปล่อยลงทะเลสาบสงขลา ล่าหอยกะพงเทศ

ภาพและข่าว โดย : ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง นำพันธุ์ปูม้า 70,000 ตัว ปล่อยลงทะเลสาบสงขลา เพื่อกำจัดหอยกะพงเทศ ที่กำลังระบาดอยู่ในทะเลสาบสงขลา สร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกร ที่เลี้ยงปลาในกระชังเป็นจำนวนมาก

เมื่อเวลา 10.00 น. วันที่ 3 มีนาคม 2553 ที่บริเวณหาดทรายเทียมหัวเขาแดง ปากरणน้ำทะเลสาบสงขลา ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา นายวิญญู ทองสกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เป็นประธานในพิธีปล่อยพันธุ์ปูม้า จำนวน 70,000 ตัว ลงในทะเลสาบสงขลา เพื่อกำจัดหอยกะพงเทศ ที่กำลังระบาดอยู่ในทะเลสาบสงขลา สร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรที่เลี้ยงปลาในกระชังเป็นจำนวนมาก

จากกรณีที่หอยกะพงเทศกำลังแพร่ระบาดในทะเลสาบสงขลา ตอนล่าง โดยพบมากสุดบริเวณหาดแก้วลากูน ซึ่งอยู่ใกล้กับท่าเรือน้ำลึก จ.สงขลา และเริ่มส่งผลกระทบต่อผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง โดยเฉพาะในพื้นที่ หมู่ 1 ต.หัวเขา อ.สิงหนคร จ.สงขลา เนื่องจากหอยกะพงเทศได้เกาะบนตาข่ายเลี้ยงปลาเก่าของชาวบ้าน ทางสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้ส่งนักวิชาการประมง ลงพื้นที่ตรวจสอบและเก็บตัวอย่างหอยตะพงเทศจากกระชังเลี้ยงปลา นำไปทดลองทางวิชาการหาทางตัดตอนการแพร่ระบาดของหอยกะพงเทศ โดยทางชีววิธี พบว่า ปูม้าปูทะเล และปลาตุ๊กทะเล สามารถกินหอยกะพงเทศเป็นอาหารได้ โดยเฉพาะลูกปูม้าขนาด 1 ซม. อายุประมาณ 30 วัน ขึ้นไปก็มีความสามารถกินหอยกะพงเทศได้

นายคมน์ ศิลปาจารย์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง กล่าวว่า ทางสถาบันฯ ได้ประสานไปยังศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และศูนย์ศึกษาการพัฒนาและอนุรักษ์พันธุ์ปูป่าทุ่งทะเล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกระบี่

ขอพันธุ์ปูม้า อายุ 30 วัน จำนวน 70,000 ตัว มาปล่อยลงทะเลสาบสงขลา บริเวณที่มีการระบาดของหอยกะพงเทศ เพื่อแก้ปัญหาและควบคุมการแพร่กระจายของหอยกะพงเทศ เพราะปูที่ปล่อยลงไปสามารถกินหอยกะพงเทศเป็นอาหารได้ เนื่องจากการแพร่ขยายพันธุ์ของหอยกะพงเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ความสมดุลของระบบนิเวศน์ รวมทั้งสร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรที่เลี้ยงปลาในกระชังเป็นจำนวนมาก

ขอวิงวอนชาวประมงรอบ ๆ ทะเลสาบ ว่า อย่าเพิ่งได้อวนตกที่จับปูม้าขึ้นมา ในช่วงนี้ ให้อวนไว้ที่หน้าอวนที่จับหอยกะพงเทศกินเสียก่อน แล้วค่อยจับ ปูม้าขึ้นมาได้ ประโยชน์ในภายหลัง

บรรณาธิการ : คมน์ ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมมรด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, สนั่น ลิมวิวัฒน์กุล, ภรณ์ญู ถมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ญู ถมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคณารักษ์, บุญญา คงคาลิหมั่น, จ่านง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ญู ถมพลกรัง

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

โดยบุญญา คงคาสรินทร์

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนมกราคม 2553

ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลากตค้นหลายตัววันละ 200-300 กก. ปลาหัวอ่อนหนวดแข็งได้วันละ 50-100 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 50-100 กก. ปลาแมวได้วันละ 10-20 กก. และปลาช่อนได้วันละ 3-5 กก.

ทะเลสาบตอนใน... ไม่ว่าน้ำจะมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร แถบนี้เขารับได้หมดแหละ ทั้งเต็มทั้งจืดเลย เพราะสัตว์น้ำค่อนข้างจะหลากหลายชนิดมาก น้ำเค็มก็รับกุ้งกุลาดำ น้ำจืดแหละก็รับกุ้งก้ามกรามจับอยู่แล้ว ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลาเป็นเล็กได้วันละ 200-300 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 100-200 กก. กุ้งกุลาดำได้วันละ 50-100 กก. ปลาช่อนได้วันละ 40-50 กก. และปลาสลัดได้วันละ 20-30 กก.

ทะเลสาบตอนนอก... เก็บอุปกรณ์ เก็บเครื่องมือทำประมงชิ้นหมดแล้ว มาเปลี่ยนใหม่บ้าง เออพูดถึงเปลี่ยนใหม่ อวนที่ล่อมโซนนัน ขอให้มีขนาดใหญ่กว่านี้หน่อยได้มัย เพราะเท่าที่เห็นก็ประมาณเข็นตัว ๆ เอง อย่างนี้ กุ้งตัวเล็กก็ติดหมดซิ อีกหน่อยกุ้งเขี้ยวก็จะไม่มีแล้วตัวใหญ่ ๆ เพราะติดไซตั้งแต่ตัวเล็ก ๆ แล้วกัน เห็นใจลูกกุ้งนะ เพิ่งมองดูโลกไม่กี่วันเอง เจอกับดักเสียแล้วโว้ย... น่าสงสารเนอะ...

ช่วงนี้ความเค็มน้ำลดลงเยอะเลยเกือบทุกพื้นที่ที่ทั่วได้ ก็แปลกอยู่เหมือนกันแหละว่า ทำไมน้ำถึงได้จืด ทั้งๆที่ฝนไม่ตก อย่างที่ปากพะยูนเดือนที่แล้ว ความเค็ม 2 ppt. แต่มาเดือนนี้จืดสนิทเลย ถ้าว่ามีผลกับการทำประมงมัย ก็มีบ้างแหละนะ แต่ก็ไม่ใช่เพราะสัตว์น้ำยังคงจับกันได้อยู่ อย่างปลาช่อนได้วันละ 100-200 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 100-200 กก. กุ้งกุลาดำได้วันละ 50-100 กก. ปลาสลัดได้วันละ 50-100 กก. ปลาหมอช้างเหยียบได้วันละ 50-100 กก. ปลาตะเพียนขาวได้วันละ 50-100 กก. และปลาโสดได้เพียงวันละ 30-50 กก. เท่านั้น

ทะเลน้อย... ชาวบ้านแถบนี้ยังคงจับปลาดุกเช่นเดิมว่า ทำไม่ก็ยังมีน้อยมาก จะว่าหมดก็ไม่ได้เพราะยังคงจับได้อยู่แต่ได้น้อย ถ้าหมดแสดงว่าไม่มีเลยคือแถบนี้เขานำปลาดุกไปทำปลาร้าแน่ เพราะขายดีมาก แต่ถ้ามีน้อยก็ทำปลาดุกร้าลำบากไม่คุ้มกับการแปรรูปนะ เสียเวลาด้วย ว่าแล้วก็มีรอชาชาวบ้านก็ขอให้ช่วยมาปล่อยปลาดุกด้วย เอละซี เขาทางชาวบ้านเลย ส่วนสัตว์น้ำ ชนิดอื่นก็ยังจับได้อยู่ อย่างปลาช่อนได้วันละ 100-150 กก. ปลาโสดได้วันละ 50-100 กก. ปลาหมอช้างเหยียบได้วันละ 50-100 กก. ปลาตะเพียนขาวได้วันละ 50-100 กก. ปลาสลัดได้วันละ 50-100 กก. และปลาดุกได้เพียงวันละ 10-20 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง... หลังจากเจอกระแสน้ำมารบกวนอยู่ระยะหนึ่ง มาช่วงนี้ก็เริ่มจะดีขึ้นบ้างแล้ว ก็ทำประมงอยู่ประมาณสัปดาห์ได้แล้วแหละ ก่อนหน้านั้นได้แต่นั่งโม้กันแหละ ก็ไม่รู้จะทำอะไรนะ ส่วนคนที่มีความหวังก็ปลูกผักไปพลาง ๆ ก่อนได้

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

กระแสน้ำที่แรงสร้างปัญหาให้กับชาวบ้านอย่างต่อเนื่องอยู่หลายวัน มาเที่ยวนี่สงสัยเกิดความสงสารเนอะเลย เริ่มเบาลงแล้ว แถมนะมากก็มาแบบเป็นเวลา คือลมจะมาแรงเอาช่วงบ่าย ซึ่งตอนนั้นชาวบ้านก็กลับบ้านกันหมดแล้ว เพราะปกติเวลาทำประมง จะอยู่ช่วงหัวรุ่ง ถึงเวลาช่วงเช้าของแต่ละวัน ดังนั้นก็สบายไปเลย

ล่าป่า... ช่วงนี้ก็เริ่มได้กุ้งก้ามกรามกันบ้างแล้ว ก็เพิ่งได้ไม่กี่สัปดาห์เลยก็อย่างว่าแหละนะ ก่อนหน้านี้ลมแรงเกินไปที่จะทำประมงได้ เวลาออกสำรวจแม่ค้ายังจับเข่าดูกันเลย หรือบางครั้งแม่ค้ายังนอนอยู่เลยว้าจั้นเถอะ... และชาวบ้านก็คุยให้ฟังว่า คงราวอวนกันได้อีกหลายวัน... ยินดีด้วยนะครั้น... (น้ำจืด)

นาปะขอ... แถบนี้ก็เหมือนกันเพิ่งทำประมงได้แค่วันสองวันเอง ก่อนหน้านี้ก็กระจ่ายไปทำงานใหม่กันบ้าง เลี้ยงปลาดุกบ้าง ปลูกผักบ้าง ก็เป็นอาหารเสริมสำหรับการใช้ชีวิตแล้วกันนะ ก็ถ้าจับกุ้งกันได้เยอะ ๆ ค่อยมารวมตัวกันใหม่แล้วกันนะ ทะเลสาบคงไม่ไปไหนอยู่แล้ว... วามัย (น้ำจืด)

แหลมโกสุ... ก่อเจียบๆ ไปนานเลยนะ แถบนี้เนอะ คราวนี้เป็นเจียบข้างหละ ขอกุ้งมาลงบ้างไซ้มัย เรื่องปล่อยกุ้งไม่ใช่ปัญหาหรอก ปัญหาอยู่ที่ว่าเคลียร์ปัญหาภายในได้หรือยังเท่านั้นแหละ และอีกอย่างคือเมื่อปล่อยไปแล้วทำไ้มัยหละ เรื่องถูกดักทะเลสาบเนอะ ถ้าทำได้ละก็ จะพิจารณาเนอะครั้น (น้ำจืด)

บางม่วง... สงสัยอยู่เหมือนกันว่ากุ้งที่โตมาเนาะไปจับแทนไหนกันเอ่ย เพราะชาวบ้านว่า แถบนี้ยังงโค่นแบบน้อยไปไซ้หรือ ก่อปัญหาภายในอีกนั้นแหละ รับผิดชอบเนอะ และกลับมามีช่วยกันดูแลทะเลสาบของเราให้คงอยู่เช่นเดิมไม่ต้องสงสัยเรื่องกุ้งที่โตมาเนาะ ก่อกำลังพึ่งไปบุญแถบเพื่อนอยู่เนอะ (น้ำจืด)

ปากพะยูน... ช่วงนี้ไปปลาเป็นเล็กกันเยอะมารวม ๆ ละก้อวันละ 200-

300 กก. เนอะ...ทำไม่เอะอย่างนั้นเมื่อก่อนไม่ใช่อย่างนั้นน้ำ ได้สักทีหนึ่งร้อย กิโลกรัมเต็มที่แล้ว แต่ไม่ เออะจริงๆ ขอบอก การที่จับปลาขนาดเล็ก ๆ ใดมากอย่างนี้ แสดงว่าปลาใหญ่ ๆ ไม่ค่อยจะมีแล้ว

เกาะนางค้ำ... ไม่ค่อยได้อะไรกันเลยหลายวันแล้วหละ และหลายคนที่มีสวนยาง ก็เริ่มหากินทางเดียวแล้ว สำหรับคนที่ไม่มีก็หางานอื่นทำกันแล้ว ก็น่าเห็นใจนะ ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง อบต. อบจ. ช่วยหน่อยแล้วกัน และมารวมกับประมงแค่นี้พื้นที่พูนแถบนี้สบายแล้ววามัย (1 ppt.)

เริ่มได้กุ้งก้ามกรามกันบ้างแล้ว แต่ไม่เยอะ เพราะลมเพิ่งสงบ ได้แค่ 2 วันเอง และคาดว่าคงจะหากินกันได้อีกหลายวันแหละ แต่แถบนี้ที่พัฒนา ขึ้นคือการทำประมง เพราะปกติแล้วจะทอดแหเพียงอย่างเดียว แต่เดี๋ยวนี้สั่งทำไซแล้วหละ แต่ขอติดหนึ่งตรงอวนล่อมโซนนันแหละยัง 4 ชม. อยู่เลย ทำไมไม่ทำขนาดตา 5 ซม. หละ! เขารณรงค์กันทั่วทะเลสาบแล้ว จะว่าไม่ทราบก็ไม่ได้นะ จดหมายข่าวก็ถึงประจ่าอยู่แล้ว แกไขเสียนะ เพื่อทะเลสาบของเราจะได้ยาวนาน ๆ ๊ยย... (น้ำจืด)

สุดท้ายขอให้ชาวประมงรอบทะเลสาบ เคารพกฎกติกา เคารพซึ่งกันและกัน ช่วยกันจัดการทะเลสาบของเรา ให้อยู่คู่กับชาวประมง และลูกหลานของเราสืบไป

บุญญา คงคาสรินทร์

มกราคม 53 พร้อมใจ ไซ้คัด 5 ซม. หึงอวนโซนนอน และกีดกึ่ง

ข่าวสารประชาสัมพันธ์ฟาร์มทะเลโดยชุมชน

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ปี 53 เริ่มปล่อยรอบใหม่ พร้อมปล่อยกุ้งกุลาดำ..รับ..เอลนีโญ

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ปี 2553 นี้ นับเป็นปีที่ 8 ที่โครงการได้ดำเนินการ โดยสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและหน่วยงานของกรมประมง ที่อยู่ในจังหวัด สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช

ในปี 2553 สภาพน้ำยังคงเป็นน้ำจืด ซึ่งในชุดแรกมีการปล่อยกุ้งก้ามกรามในพื้นที่เขตฟาร์มทะเล ที่สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งตอนกลาง ตั้งแต่พื้นที่อำเภอสิงหนคร และสิงหนครบางส่วน จังหวัดสงขลา และพื้นที่อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ดำเนินการปล่อยไปแล้วจำนวน 5 ล้านตัว ได้แก่ เขตพื้นที่ฟาร์มทะเล ตำบลเกาะหมาก ตำบลคูยุด ตำบลคลองรี และรอบต่อไปจะปล่อยในพื้นที่ ตำบลท่าหิน และตำบลเกาะนางคำ แต่สภาพน้ำในทะเลสาบปีนี้ คาดการณ์ว่าน่าจะมีสภาพเป็นน้ำเค็ม เนื่องจากเกิดปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Nino) มีฝนตกน้อย เกิดความแล้งแห้ง และทำให้ทะเลสาบมีความเค็มสูงขึ้น แต่ทั้งนี้ก็ได้มีการเตรียมรับมือ ปรับเปลี่ยนแผนการปล่อยไว้แล้ว โดยมีการส่งหน่วยงาน ศูนย์ สถานีต่าง ๆ ผลิตกุ้งกุลาดำไว้เพื่อรองรับ การปล่อยชนิดสัตว์น้ำให้สอดคล้องกับสภาพน้ำในทะเลสาบสงขลา

สำหรับผลผลิตในปีที่ผ่านมา พบว่ากุ้งก้ามกราม สามารถให้ผลผลิตโดยรวม ทะเลสาบ จำนวน 178 ตัน ทำให้ชาวประมงมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ สร้างความพอใจกันทุกชุมชน หลาย ๆ หน่วยงานได้สังเกตเห็นรายได้สำหรับปากท้องของพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ อบต. ที่อยู่รอบ ๆ ทะเลสาบสงขลา จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนอีกเป็นจำนวนมาก

ยิงยูกอ ปรีตาลัยพะบุตร

ภาพการปล่อยพันธุ์กุ้งก้ามกราม 1 ล้านตัว

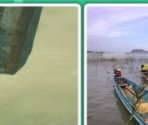
วันคล้าย ช่วยกัน...เพื่อความยั่งยืนของฟาร์มทะเลโดยชุมชน

❖ **ขอความร่วมมือพี่น้องชาวประมงทุกๆ ท่าน หากท่าน..จับกุ้งก้ามกรามที่มีไข่แก่ (ไข่มีสีน้ำตาล/ดำ) โดยไข่ใส่นอน..กรุณาขังกุ้งไว้ไข่ใส ต่อไปอีก 5-7 วัน เพื่อให้แม่กุ้งสลัดไข่จนหมดก่อน เพื่อจะได้มีลูกกุ้งก้ามกรามรุ่นใหม่.. เจริญเติบโตให้ท่านจับต่อไป...**

❖ **ขอความร่วมมือพี่น้องชาวประมงที่ใช้ไข่จับกุ้งนา หากมีลูกกุ้งก้ามกราม ซึ่งเพิ่งปล่อยลงสู่ทะเลสาบ เข้าไปในไข่กุ้งนาของท่าน ขอให้ชาวประมงได้นำลูกกุ้งก้ามกรามเหล่านั้น ปล่อยคืนสู่ทะเลสาบนะครับ..! เพื่อให้ลูกกุ้งก้ามกราม มีโอกาสเจริญเติบโต จนถึงขนาดที่ท่านสามารถจับมาใช้ประโยชน์ได้**

ผู้คิดดี บริสุทธ์ี ประมงอำเภอสิงหนคร

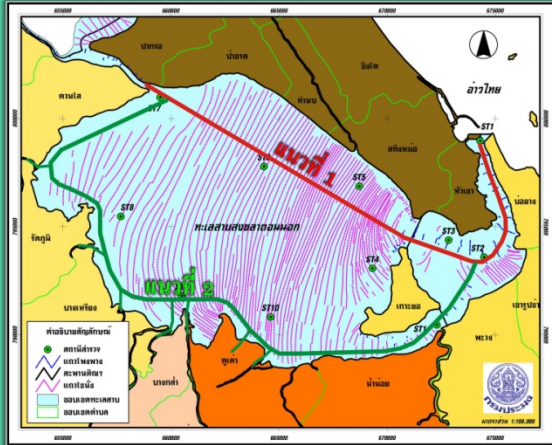

โดย โภคิต์

บอกเล่าข่าวทะเลสาบสงขลา

การขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิม เริ่มมีความหวัง... เมื่อรองผู้ว่า จ.สงขลา นายธีรพงษ์ เจริญกุล นำคณะลงเรือตรวจแนวเส้นทางร่องน้ำทางเรือเดิม

แนวที่ 1 ปากทะเลสาบสงขลา-ปากอ้อ ระยะทาง 23.5 กม.
แนวที่ 2 เกาะยอ-บางโหนด-แหลมโพธิ์-โคกเมือง-ปากอ้อ ระยะทาง 37.6 กม.

เดินเรือและเป็นร่องน้ำเดิม เพื่อสำรวจแนวร่องน้ำและคณะได้มาขึ้นที่ท่าเรือวัดป่าขาด โดยมีนายอำเภอสิงหนครให้การต้อนรับ สำหรับการประชุมชี้แจง ทางส.ส.วริติ กัลป์ยาศิริ ได้ชี้แจงว่าแนวร่องน้ำที่จะขุดลอกจะมีความกว้างเพียง 120-200 เมตร ซึ่งความกว้างของทะเลสาบประมาณ 20 กิโลเมตร ฉะนั้นจะขุดเพียงนิดเดียว ส่วนเครื่องมือประมงที่อยู่ในแนวร่องน้ำ ก็จะดำเนินการสำรวจและจะสนับสนุนการปรับเปลี่ยนอาชีพจากไซ้หนึ่ง ไปทำประมงอวนลอย หรือเลี้ยงปลา กะพงขาวในกระชัง สำหรับแนวเขตอนุรักษ์ (ฟาร์มทะเล) ก็จะมีการขุดลอก ซึ่งจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ

และเมื่อโครงการนี้สำเร็จ คาดว่าจะทำให้ทะเลสาบสงขลาฟื้นฟูกลับมาอุดมสมบูรณ์ดังเดิม ส่วนพี่น้องชาวประมงที่มีไซ้หนึ่งหรือโพงพาง ที่อยู่ในแนวร่องน้ำ อาจจะขยับออกบ้าง หรือร่นระยะเข้ามาบ้าง เพื่อให้โครงการนี้สำเร็จให้จงได้ สำหรับขั้นตอนต่อจากนี้ไป จังหวัดฯ จะแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาอีก 4 ชุด คือ คณะทำงานกำหนดการขุดลอกและหาที่ทิ้งดิน คณะทำงานสำรวจแนวร่องน้ำ คณะทำงานปรับเปลี่ยนอาชีพชาวประมง และคณะประชาสัมพันธ์ โดยจะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดยเร่งด่วนต่อไป

สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความตื่นเขินของทะเลสาบสงขลา และการจัดระเบียบเครื่องมือประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีนายธีรพงษ์ เจริญกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เป็นโตใหญ่ ได้เชิญคณะอนุกรรมการเข้าประชุม เพื่อขับเคลื่อนเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2553 ณ ห้องประชุมชั้น 5 ศาลากลางจังหวัดสงขลา ผลการประชุมสรุปได้ว่า รองผู้ว่าราชการจังหวัดฯ ได้นำเสนอโครงการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิมต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นเงินงบประมาณ 1,308 ล้านบาท และ ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรี รับหลักการโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย สำหรับวัตถุประสงค์ เพื่อให้น้ำในทะเลสาบ ไต่ไหลออกสู่ปากทะเลสาบ รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการบรรเทาความเดือดร้อน เรื่องน้ำท่วมบริเวณชายฝั่ง และยังเป็นกรนำเอาพันธุ์สัตว์น้ำธรรมชาติ เข้าสู่ทะเลสาบสงขลาอีกด้วย

โดยในขั้นต้นจะต้องเร่งเรื่อง การขุดลอกร่องน้ำทางเดินเรือเสนอเข้าคณะกรรมการพัฒนาทะเลสาบสงขลา ซึ่งคณะกรรมการฯ จะเริ่มประชุมในเดือนมีนาคม 2553 และให้นำเสนอผ่านคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ทันในปีงบประมาณ 2554 นี้

เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2553 นายธีรพงษ์ เจริญกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัด ได้นำคณะผู้สื่อข่าว หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการสนับสนุนเรือจากเจ้าท่า ศูนย์วิจัยทรัพยากรชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง โดยล่องเรือตั้งแต่จุดเริ่มต้นที่ท่าเทียบเรือประมงใหม่ และวิ่งตรงไปที่ปากอ้อ ซึ่งเป็นเส้นทาง

↑ คณะทำงานฯ และ สส. ร่องเรือดูแนวขุดลอกร่องน้ำ

↑ คณะทำงานฯ และ สส. ชี้แจงถึงโครงการขุดลอกร่องน้ำ

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.แก่งแสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.487

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เอกสง

ต่อยอดฟาร์มทะเลชุมชน...สู่ชุมชนเกาะหมาก
ก้าวอย่างที่เคยได้...สู่ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน

หน้าร้อนปีนี้นับว่าร้อนมาก ๆ สำหรับคนที่ทำมาหากินอยู่ในภาค
สามา ก็คงต้องทนกันหน่อย ช่วงนี้ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เริ่มพัดเข้าสู่
ภาคใต้ เริ่มมีฝนโปรยปรายกันมาบ้างแล้ว สายขาวจาก ต.เกาะหมาก
อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง รายงานมาว่า ช่วงนี้ฝนตกน้อย ความเค็มน้ำใน
ทะเลสาบตอนในค่อนข้างสูง เนื่องจากน้ำเค็มจากทะเลตอนนอกไหลเข้า
สู่ทะเลสาบตอนในมาก ช่วงนี้ปูม้าตัวเล็ก ๆ เขามาเยอะมาก กุ้งกุลาดำที่
ปล่อยไปหลายล้านเมื่อต้นปี ตอนนี้ก็โต 30-40 ตัว/ก.ก. สัตว์น้ำกำลังจะ
เริ่มจับกันได้ ก็ต้องมีการควบคุมการจับกันดี ๆ เราต้องใช้ทรัพยากรอย่าง
คุ้มค่ามากที่สุด

ทะเลน้อยกับสภาวะสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

กาลครั้งหนึ่ง ทะเลน้อย นับว่าเป็นแหล่งน้ำจืดที่อุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่ง ที่ว่า
ได้ เพราะไม่ว่าเราจะทำประมงตรงไหน นั่นก็หมายความว่า สักประเดี๋ยวก็จะได้สัตว์
น้ำเต็มไปหมด ทั้งปลาช่อน ปลาดุก ปลาหมอช้างเหยียบ เป็นต้น แต่หลังจากนั้นมาไม่
นาน ล่างรายก็เข้ามาเยือนทะเลน้อยโดยไม่รู้ตัว ด้วยความเห็นแก่ตัวของมนุษย์บางคน
บางกลุ่มที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าส่วนรวมเหล่านั้น ซอดปลากับวางยาปลา
พิษเนิ่นนอนกวาง...เห็นมัย เริ่มแล้ว ไซมัย เพื่อนเซงทั้งวางอวน วางไซ ทอดแห หรือแหม
แต่ราวเบ็ด ก็ทำได้อันไหน แดคนกลุ่มนี้ไม่ ไม้เอาอะไรสักอย่าง เอาอย่างเดียวคือ วางยา
กับซอดปลา สะดวกกว่ากันเยอะเลย

จากคนกลุ่มน้อยเพียงไม่กี่คน ก็ขยายมาเป็นหลายกลุ่มย่อย ซึ่งซึ่งมากกลุ่ม
ก็ยิ่งทำลายสัตว์น้ำแทบไม่เหลือ ทำลายอย่างไร อ้าวก็ลองคิดดูซิ เมื่อซอดปลาและ
วางยาปลาไปแล้วอะไรก็เกิดขึ้นมัย ดายหมดไม่เหลืออะไรสักอย่างเลย ลูกเด็กเล็กแดง
ก็เกลียด แหมไอ้ตัวที่รอดก็ยังไม่เห็นหน้าอีก และคราวนี้จะไม่เหลืออะไรอีก ในอนาคตตอน
นี้ถ้า ใครไปทะเลน้อยจะสังเกตเห็นว่า มีกระชังเลี้ยงปลาดุกเต็มไปหมด มมาไม่ต่ำกว่า
กว่า 50 กระชัง นั่นแหละ ที่ทำมาเมื่อได้เห็นผลแล้วไซมัย เสียงปลาดุกในกระชังมีทั้ง
ผลดีและผลเสีย พุดอย่างหนึ่ง ไซมัย ถ้าคิดแบบผวน ๆ ก็น่าจะดีเพราะจะได้เป็นอาชีพ
เสริมแก่ชาวบ้านนัย แต่ถาคิดให้ลึก ๆ ไม่ดีตรงที่ไปทำลายทัศนียภาพของทะเลน้อย
หมด ที่ต้องเลี้ยงปลาดุกในกระชังนั้นเพราะว่า จากที่ออกสำรวจมาปรากฏปลาดุกนี้จะ
มีน้อยลงทุกทีแล้ว ทำปลาราก็ไม่พอ ดังนั้นเลยต้องอาศัยปลาในกระชังนี้แหละ ทำ
ปลาดุกরাแทนจ้ง ซัดเงินมัย สาเหตุที่พวกกลุ่มซอดปลา และวางยาปลาอีกนั้นแหละ

ยังมีอีกนะ ตอนนี้มีแม่ค้าบางคนก็พอจะมีตั้งค่น้อย ได้ไปเอาปลาช่อนจาก
อรัญประเทศมาขายที่ทะเลน้อยแทนแล้ว โดยไซปักอั้งทั้งหมด 4 ค่น มีคนซบ 3 คน
สลบกันไปมากทุกวัน ค่าน้ำมันรถประมาณ 7,000-8,000 บาทต่อเที่ยว ดูซิลงทุนถึง
ขนาดนี้แล้ว นั้นแสดงว่าสัตว์น้ำในทะเลน้อยเริ่มวิกฤตแล้วละ ครวรีบาททางแกไข
โดยด่วนด้วย ส่วนราคาที่ทำมาขายนั้นมัย 2 ขนาด ปลาขนาดเล็กขายในราคา 50-55
บาท/กก. แม่ค้านำไปแปรรูปใส่เกลือเสร็จขายกิโลกรัมละ 100 บาท ส่วนปลาขนาด
ใหญ่น้ำหนักตัวละประมาณ 800 กรัมขึ้น ขายในราคา 70 บาท แม่ค้านำไปขายต่อที่
ตลาดกิโลกรัมละ 80-100 บาท เห็นมัยละครวรีว่า สัตว์น้ำแทบทะเลน้อยเริ่มลดและ
เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์มาก หากไม่รีบรณรงค์และรีบฟื้นฟูกลับมาใหม่ ไม่เช่นนั้นแล้ว
อีกหน่อยอรัญรอดได้เลยหมดนะๆ นี้ไม่ใช่เฉพาะปลาช่อนนะ ที่แม่ค้าไปเอามาจากอรัญ
ประเทศนั้น มีทั้งปลาดุก ปลาเนื้ออ่อน ปลาสร้าด และปลาสร้าดด้วย คือหลากหลาย
ชนิดมาก เพราะลำพังจะทำประมงเฉพาะทะเลน้อยนั้นไม่พออีกแล้ว มาถึงขนาดนี้

มีความก้าวหน้าด้านการจัดตั้งแพปลาชุมชนที่เกาะหมากมาแล้ว

สู่กันฟัง ว่ามีความคืบหน้ามากขึ้น หลังจากสมาคมชาวประมงพัทลุงได้จัด
ประชุมกันหลายเรื่อง เมื่อเดือนเมษายน 2553 ที่ผ่านมา ได้จัดตั้งแพปลา
ชุมชนของ ต.เกาะหมากขึ้น กำหนดกฎเกณฑ์กติกา วางตัวบุคคลผู้ดำเนินการ
การ ตอนนี้กำลังรับสมัครชาวประมงเข้าร่วมโครงการ เราขอสนับสนุน
เต็มที่ครับ ในขณะที่ยังชุมชนของชาวสั้งพระก็ไปได้สวย สมาชิกขณะนี้
ได้เพิ่มเป็น 150 รายกันแล้ว

ขงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร

แล้ว ก็ขออวนชาวบ้านและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายช่วยกันหน่อยนะครับ เพื่อเล่นอวน
ของเราจะโดยผู้ชาวบ้านและลูกหลานของเราตลอดไป

ท้ายสุดนี้ก็ขอขอบคุณนางดำ คำนวล บ้านเลขที่ 163/1 ม.1 ต.ทะเลน้อย
ตายนะครับ ที่ได้ข้อมูลตรงนี้แก่ทีมงานสำรวจ ขอคุณมากครับ...

โดยบุญญา คงคาลิมพันธ์

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมอรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ขงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ญ ถมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ญ ถมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัศวอารีย์, ประมัยพร ทองคณารักษ์, บุญญา คงคาลิมพันธ์, จ่านัน ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ญ ถมพลกรัง

www.nicaonline.com www.sktonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนเมษายน 2553

โดยบุญชา คงคาลิหมิน

ความเค็มมาที่มากขึ้นเป็นชุดเลย เอาเกือบไม่ทันแน่ะ ที่ก่อนหน้านั้นต้องการให้เค็มยังไม่ยอมเค็มเลย คราวนี้ก็ต้องรออีกนั่นแหละ รอจนกว่ากุ้งกุลาดำที่ปล่อยลงทะเลสาบจะโต แต่เดือนนั้นะซี ยอดสัตว์น้ำค่อนข้างจะน้อยไปหน่อย แต่ก็พอจะประคองชีวิตไปวันๆ โดยอยู่ไม่ต่องหวง สัตว์น้ำเดือนนี้ก็มีกุ้งหัวแข็งเล็กได้วันละ 500-800 กก. ปลาสาตาได้วันละ 100-200 กก. ปลาช่อนได้วันละ 100-200 กก. และปูดำได้วันละ 10-20 กก.

ทะเลน้อย สัตว์น้ำบางชนิดได้ก้นน้อยมาก บางชนิดในเดือนนี้ไม่มีเลย บางคนบอกว่าหอยเชอรี่ไปกินไรหมด ทำให้ลูกเกิดมาไม่ได้ แต่ผมว่าคงไม่ใช่สาเหตุใหญ่แล้วแหละ เพราะจนถึงขณะนี้พวกชื้อดปลาขิงไม่หมดไปจากทะเลน้อยเลย กลัวอย่างนี้จะไปเหลือเรอ ก็กำลังพูดถึงปลาตุ๋น เริ่มจะหมดแล้วจริง ๆ อีกหน่อยนะ คงไม่ใช่เฉพาะปลาตุ๋นแล้วละ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้มีปลาสาตาได้วันละ 100-150 กก. ปลาช่อนได้วันละ 50-70 กก. ปลาตะเพียนขาวได้วันละ 30-50 กก. ปลาโสดได้วันละ 20-30 กก. ปลาหมอช้างเหยียงได้วันละ 10-20 กก. และปลาตุ๋นได้วันละ 3-5 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง จากที่เงียบ ๆ อยู่นาน ถึงตอนนี้มาแล้วแหละ ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน และปลากัดคันหลาว เพราะก่อนหน้าแถบนี้จะบนบอมากกว่า ไม่มีปลาจะตากแห้งแล้ว เพราะจับปลากันไม่ได้เลย เทียนี่ไปสำรวจ ตกปลากันเป็นแฉะเลย ไม่มีบนลั้งแฉะ ก็ตามฟอรั่มอยู่แล้วไซ้ ส่วนที่จับได้เดือนนี้ก็มีปลากัดคันหลาวได้วันละ 300-500 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อนได้วันละ 100-200 กก. ปลาหัว

อ่อนหนวดแข็งได้วันละ 50-100 กก. ปลาช่อนได้วันละ 30-50 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 30-50 กก. ปลาแมวได้วันละ 30-50 กก. และปลากัดเหลืองได้วันละ 3-5 กก.

ทะเลสาบตอนกลาง ทรัพยากรกันไม่ทันแน่อีก 2-3 เดือนข้างหน้า เพราะกุ้งกุลาดำได้ไปลงอยู่ในทะเลสาบหลายด้านแล้ว ค่อยๆ ลายอย่างเดียวเท่านั้น พูดถึงราคากุ้งกุลาดำนี้แปลกอยู่อย่างคือ ถ้ามีมากราคาค่อนข้างจะดี ผิดกับกุ้งก้ามกรามถ้ามีเยอะจะก่อปัญหาตามมาทันทีเลย แต่ก็ช่างเถอะ ไม่วราจะจะเป็นอย่างไร จะน้อยหรือวามาก ขอให้หมั่นกุงอยู่ในทะเลสาบที่แลวกันนะ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งหัวมันได้วันละ 30-50 กก. ปลาช่อนได้วันละ 30-50 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 10-20 กก. ปลาแป้นเล็กได้วันละ 10-20 กก. ปูมาได้วันละ 10-20 กก. และปูดำได้วันละ 3-5 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบตอนนอก ช่วงนี้ไม่ค่อยน่าหวังสักเท่าไร เพราะความเค็มเพียบเลยแถบนี้ ความเค็มเยอะนั้นก็หมายความว่า วางไซกันได้สุบเลย และได้กินเยอะซะด้วย เกือบพันโลแน่ะ แต่ก็ยังคิดเงินเดิมคือ กุ้งค่อนข้างจะตัวเล็ก เพราะว่าอวนที่ล้อมไซนั้นเล็ก กุ้งก็เลยติดหมดหลุดรอดไม่ได้เลย ก็ชวนอวนให้ช่วยไซอวนล้อมไซที่โตกว่าอีกหน่อยเถอะนะ กุ้งหลุดไปแล้วไม่ไปไหนหรอก ก็ทานอีกนั่นแหละที่จะได้จับจริงมัย ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งหัวแข็งเล็ก ได้วันละ 500-800 กก. กุ้งเขยได้วันละ 300-500 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่ได้วันละ 100-200 กก. ปูมาได้วันละ 100-200 กก. ปูดำได้วันละ 10-20 กก. และกุ้งกุลาดำได้วันละ 5-10 กก. เท่านั้น

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

ยั้งบน ๆ อยู่ ครั้งที่แล้วเลยว้า ความเค็มไม่ยอมขึ้นทั้ง ๆ ที่ร่อนอย่างนี้ แฉะฝนก็ไม่ตก แต่ความเค็มยังไม่ขึ้นเท่าไรเลย มันเทียนี่เหมือนจะรู้ว่าเราเริ่มไม่พอใจ เอาที่นี้เลย ความเค็มกระโดดเลยที่ปากพะยูน จาก 9 เป็น 20 ppt. เลย ก็ดีใจด้วยกับชาวบ้านรอบทะเลสาบ ที่กำลังจะสนุกกับการจับกุ้งกุลาดำ เพราะตอนนี้ประมงได้ปล่อยกุ้งกุลาดำไปหลายล้านแล้ว ยินดีด้วยนะ

ตลาดพัทลุง แถบนี้แหละที่ชาวบ้านยั้งบนไม่เลิก เพราะตอนนี้สัตว์น้ำมีน้อยมาก แม้มันบางคนก็เริ่มจะจับปลาเลี้ยงในบ่อมาขายกันแล้ว บางคนก็แถมผักมาขายรวมกับปลาด้วย ก็ประมาณว่าซื้อปลาแล้ว ก็ไม่ต้องไปหาผักที่ไหนแล้วมาร้านเดียวกันแหละได้หมดเลย เออก็ดีเหมือนกันนะ แต่ที่ไม่ดีคือ ถ้าเป็นอย่างนี้นาน ๆ ก็เสร็จนะซี เพราะขายผักก็ไร้อยู่ ไม่เหมือนกับขายปลาแถมงานเลี้ยงก็เยอะ ด้วยช่วงนี้ทั้งงานแต่ง งานบวช แลมห่วงด้วยงานศพอีกต่างหาก เขาเป็นว่ารับทุกงานเลย

ทะเลน้อย ยังคงชื้อดปลากันไม่เลิกนะ ชาวบ้านฟ้องอีกแล้วนะ เมื่อไรจะหยุดซะทีก็ไม่รู้นะ ด้านหนึ่งก็บ่นว่า ปลากัดกินน้อยมาก ช่วยให้ประมงมาปล่อยให้หน่อย แต่อีกด้านหนึ่ง ก็ชื้อดแต่ปลา โดยไม่สนใจเลยว่าอนาคตของสัตว์น้ำแถบนี้จะเป็นอย่างไร อนาคตอะไรอีกเล่า ปัจจุบันนี้แหละสัตว์น้ำเริ่มจะไม่ม่แล้วมัย รวมมือกันหน่อยซี อย่ามัวแต่หวังพึ่งประมงอย่างเดียวซี เราต้องช่วยกันด้วยจึงจะสมบูรณ์แบบ (น้ำจืด)

นาปะขอ เงียบหายอยู่ช่วงหนึ่ง อะไรเธอ! ก็ปลาหัวโหม่งจ้อย เงียบหาย

จนชาวบ้านนับกันถ้วนหน้าเลยว้า ขนาดปลาหัวโหม่งยังหมดเลย แล้วสัตว์น้ำชนิดอื่นจะเหลือเรอ ก็จริงอยู่แต่ตอนนี้ไม่ใช่แล้วแหละ เดือนนี้ได้ตั้ง 200-300 กก. นี้แหละน้ำที่เขาวา "อัยาดวนสรุป" (10 ppt.)

ปากพะยูน อัยาท่วงเขาเลยแถบนี้แหละ เพราะอีกหน่อยเขาที่จะลงมือจับกุ้งกุลาดำกันแล้ว ตอนนั้นะเรอ ก็เตรียมอวนเตรียมเครื่องมือกันจ้อย ยุงมากเลยนะจะบอกให้ แต่ก่อนจะถึงคิวของกุ้งกุลาดำ ขณะนี้ก็จับกุ้งหัวมันไปกลาง ๆ ก่อน เดี่ยวรอประมาณเดือนเศษ ค่อยเจอกันนะ กุลาดำ (20 ppt.)

คูซุด ดีใจกันใหญ่เลยเห็นว่ามีน้ำเค็มมาแล้วนะ อ้าวแล้วจ้อย กุลาดำนะซี จำไม่ได้เธอ เรากำลังจะได้เจอกันแล้วะหลังจากหายหน้าหายตากันไปนานนานมาก ๆ เลย นานจนจำไม่ได้แล้วละว้า ตั้งแต่เมื่อไร ช่างเถอะ ถึงนานก็ไม่สนใจแล้ว สนใจแต่ว่าสองสามเดือนข้างหน้า ค่อยเจอกันนะ (12 ppt.)

เกาะใหญ่ ได้ก้นน้อยๆ ช่วงนี้แหละ ก็ได้เยอะมากมาแล้วไม่ใช่เธอ ได้น้อยซะบ้างจะเป็นไรไปวามัย นั่นแหละ ช่วงที่ได้เยอะ ๆ ก็รวมมือกันหน่อยซี ก็ทำไม่ยาก แค่อยายตาอวนล้อมไซให้โตขึ้นอีกหน่อย เพื่อตัวเล็ก ๆ จะได้หลุดรอดไปจ้อย ก็เรานี้แหละคอยจับอีก ถือเสียว่าเลี้ยงกุ้งก้ามกรามในทะเลสาบที่แลวกัน และอีกอย่างคือ แทนที่ไซเหวี่ยงกุ้งนะ ขนาดตาอัยาให้เล็กเกินก็แลวกันนะ

บุญชา คงคาลิหมิน

พี่น้องทะเลโดยชุมชนทะเลสาบสงขลา...ความสำเร็จจากการมีเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สู่การฟื้นฟูชุมชนประมงพื้นบ้าน

สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เรียบเรียงเรื่องราวของการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนทะเลสาบสงขลา ขึ้นมาลงในฉบับปฐมฤกษ์ของจดหมายข่าว CoastalAqua.com ก็รู้สึกยินดีครับ ที่จะนำเรื่องราวของการนำเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นำไปสู่การฟื้นฟูทรัพยากรประมง และชุมชนประมงพื้นบ้านในทะเลสาบสงขลา

เริ่มต้นเมื่อปี 2546 เมื่อนโยบายของรัฐบาลในยุคนั้น มีเป้าหมายฟื้นฟูชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่รอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาให้ดีขึ้น สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง หรือที่ชาวประมงพื้นบ้านในพื้นที่รู้จักชื่อว่า สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง “แก่งแสง” ได้รับมอบหมายจากกรมประมงให้คิดโครงการนำเสนอ เพื่อสนองนโยบายรัฐบาลในยุคนั้น

นักวิชาการประมงของสถาบันฯ จากกลุ่มวิจัยทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โดยมีคุณอังสนีย์ ทุดทปราณ และหัวหน้ากลุ่มวิจัยสิ่งแวดล้อมในแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ร่วมพูดคุยหารือกันได้อย่างดีจนสรุปว่า จะเขียนโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โดยมีกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำและติดตามผล ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนชื่อกิจกรรมเป็น การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนในปี 2547

ปี 2546 ได้ปล่อยลูกกุ้งกุลาดำลงในทะเลสาบสงขลา 32.5 ล้านตัว ในปีนี้เองชาวประมงพื้นบ้านสามารถจับกุ้งกุลาดำได้ 42.8 ตัน ซึ่งเป็นครั้งแรกของทะเลสาบสงขลา ที่ชาวประมงสามารถจับกุ้งกุลาดำได้มากเช่นนี้

ภายหลังจากที่กรมประมงประสบความสำเร็จในการปล่อยลูกกุ้งกุลาดำ และประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง ในการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน ทางโครงการได้บทหนุน ะไวบ้างที่มีส่วนช่วยให้โครงการประสบความสำเร็จ ประการแรก คือ

ชาวประมงต้องร่วมแรงร่วมใจ ดูแลฟาร์มทะเลที่พวกเขา สร้างขึ้น รวมถึงกฎกติกาต่างๆ ที่ตั้งขึ้นมา เช่น อวน 3 ชั้น ที่จับต้องมีตาอวน ไม่ต่ำกว่า 5 ซม. ประการที่สอง คือ สภาพของน้ำ ความเค็มที่เหมาะสมสำหรับกุ้งกุลาดำไม่ควรต่ำกว่า 10 ส่วนในพันส่วน ประการที่สามอาหารธรรมชาติ พวกสัตว์น้ำคิน ต้องมีความอุดมสมบูรณ์สูง

ตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา หน่วยงาน อบจ. , อบต. รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนพันธุ์กุ้ง พันธุ์ปลาปล่อยลงในทะเลสาบอย่างต่อเนื่อง จนก็มีค่าพูดหนึ่งที่ว่าชาวประมงพื้นบ้านพูดเสมอ ๆ ในการประชุมเพื่อประเมินผลงานของหน่วยงานต่าง ๆ ว่า “ถ้ากรมประมงไม่มาปล่อยลูกกุ้ง ลูกปลา พวกเราคงจะอด โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา เป็นโครงการหนึ่งที่ตั้งปากท้องชาวประมง”

ยังยุทธ ปริตาลัมพะบุตร

เกาะหมากจัดตั้งเขตอนุรักษ์ฯ พร้อมสร้างถังกักน้ำ เพื่อความยั่งยืน

ด้วยสมาคมชาวประมงรักษ์ทะเลสาบอำเภอปากพะยูนส์ มีการจัดประชุมหารือ สร้างความร่วมมือระหว่างกันในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลาย ๆ ภาคส่วน เช่น อบต.เกาะหมาก ประมงจังหวัดพัทลุง หน่วยงานปราบปรามฯ ศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล และสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ซึ่งพื้นที่เขตอนุรักษ์ในตำบลเกาะหมาก และชุมชนใกล้เคียงมี ประมาณ 10 เขต จึงได้มีการหารือ ในแนวเขต เพื่อการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายหารือ และที่ประชุมมีมติให้มีการจัดสร้างเขตอนุรักษ์ พร้อมทั้งกำหนดกฎกติกาในการทำการประมง ดังนี้

1. เขตปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นเขตพื้นที่ตั้งแต่ชายฝั่งออกไปยังทะเลสาบ ระยะทาง 250 เมตร ซึ่งในเขตดังกล่าวมีกฎกติกา ดังนี้

- ห้ามวางกีด (ข่าย) ทุกชนิด ทอดแห ตักไซแม่กุ้งที่ตาอวนต่ำกว่า 4 ซม. และไซกุ้งนา
- ห้ามไล่กุ้ง
- ห้ามถีบรูและจมนบปลาตุ๊กทะเล (ปลามิหลัง)
- ห้ามยิงปลา
- ห้ามราวเบ็ด
- ห้ามครอบเหยื่อ

2. เขตห้ามล่อมกระทุ้งน้ำ เป็นเขตพื้นที่ต่อจากเขตปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ระยะตั้งแต่ 250-750 เมตร ซึ่งในเขตดังกล่าว มีกฎกติกา ดังนี้

- ห้ามล่อมกระทุ้งน้ำทุกชนิด

- ห้ามกีดต่ำกว่า 5 ซม.
- ห้ามทอดแห ไซแม่กุ้งที่ตาอวนต่ำกว่า 4 ซม.
- ห้ามถีบรูและจมนบปลาตุ๊กทะเล (ปลามิหลัง)
- ห้ามยิงปลา
- กรณีมีการปล่อยกุ้งกุลาดำ ห้ามมิให้วางกีดตาอวนต่ำกว่า 5 ซม.

3. เขตรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำอ่าวทวาย เป็นเขตพื้นที่หน้าเขตอนุรักษ์อ่าวทวาย พื้นที่ประมาณ 600 ไร่ เป็นเขตพื้นที่ห้ามทำการประมงทุกชนิด

บทลงโทษ

ครั้งที่ 1 พุดคุยตักเตือน

ครั้งที่ 2 ยึดเครื่องมือ (กีด 2 ทัว)

ครั้งที่ 3 ยึดเครื่องมือ เช่น แห กีด ไซ ทั้งหมด

ครั้งที่ 4 ยึดเครื่องมือประมงทั้งหมด พร้อมเรือและเครื่องยนต์

หมายเหตุ : อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ยึดมาได้จะมีการเปิดประมูล และจะนำเงินที่ได้มาจัดสรรต่าง ๆ เช่น จ่ายเป็นค่าน้ำมัน อุปกรณ์ต่างๆ ในการดูแล รักษาเขตฯ จ่ายเป็นค่าตอบแทนอาสาสมัครดูแลเขตฯ และสมทบซื้อพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยในเขต

อริญญา อิศวารีศรี

โดย Kotub

บอกเล่าข่าวทะเลสาบสงขลา

คณะอนุกรรมการกำกับติดตามประเมินผลสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มาติดตามและประเมินผล การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำทะเลสาบ โดยเฉพาะเรื่องการขุดลอกทางเรือเดิน

นายธีรภัท สันติเมทนีดล รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ประธาน อนุกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล พร้อมด้วยคณะได้เดินทางมา ประชุมคณะทำงาน เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินการภายใต้กรอบ แผน แบบทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. 2553 โดยเน้นประเด็นสำคัญ 3 เรื่อง คือ

1. ประเด็นปัญหาพื้นที่ป่าชายเลน
2. ประเด็นปัญหาความตื้นเขินและเครื่องมือประมง
3. ประเด็นปัญหาหาลัดท้ายากและใกล้สูญพันธุ์

เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2553 ณ โรงแรมเจบี อ.หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีหัวหน้าส่วนที่เกี่ยวข้องและผู้แทนภาคประชาชนเข้า ประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน

ประเด็นที่ประชุมสรุปเฉพาะประเด็นการแก้ไขปัญหาคความตื้นเขิน และเครื่องมือประมง คือ

1. จังหวัดสงขลา เสนอโครงการขุดลอกร่องน้ำทางเดินเรือในทะเลสาบสงขลา งบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,308,000,000 บาท ประกอบด้วย
 - การขุดลอกบำรุงรักษาทางเรือเดินตามแนวร่องน้ำเดิม งบประมาณ 708 ล้านบาท
 - ค่าเช่าเครื่องจักรเปลี่ยนแปลงเครื่องมือประมง งบประมาณ 50 ล้านบาท
 - การขุดลอกปากคลองบำรุงรักษาพื้นที่ร่องน้ำจำนวน 20 สาย ความกว้าง 100 เมตร ยาว 1500 เมตร งบประมาณ 550 ล้านบาท

2. แนวทางในการดำเนินการสำนักงานจังหวัดสงขลา (กลุ่มงาน ยุทธศาสตร์) จะเป็นผู้รับผิดชอบ รวมทั้งจัดทำงบประมาณในปี 2553 เพื่อ สำหรับจัดทำข้อมูลในการตัดสินใจ คือ การจัดทำและกำหนดขอบเขตในการศึกษาวิเคราะห์ กำหนดมาตรการรองรับผลกระทบจากการขุดลอกทางเรือเดินในทะเลสาบสงขลาผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 ใต้งค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อสมทบเป็นค่าใช้จ่ายให้สถาบันศึกษาดำเนินการวิเคราะห์และกำหนด มาตรการรองรับผลกระทบจากโครงการการดำเนินการขุดลอก ศูนย์ พัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ 4 สงขลา และสำนักงานชลประทานจังหวัด สงขลา รับผิดชอบ การกำหนดแนวร่องน้ำทางเรือเดินที่จะขุดลอก มอบให้ สำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ 4 สงขลา และศูนย์พัฒนาและบำรุงรักษาทาง น้ำที่ 4 สงขลา รับผิดชอบ การสำรวจจำนวนเครื่องมือประมงที่อยู่ใน แนวร่องน้ำ มอบให้สำนักงานประมงจังหวัดสงขลารับผิดชอบ การสำรวจทำสำธารณะชายทะเลที่เหมาะสมสำหรับการทิ้งดิน มอบให้ นายอำเภอท้องที่และองค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบ สำหรับในส่วน ของโครงการขุดลอกร่องน้ำทางเดินเรือ ซึ่งได้รับความเห็นชอบในหลักการ แล้ว แต่ให้มีการนำโครงการนี้เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับผิดชอบ

เฮฮา...ประสาชาวเล ตอน: คุยเฟื่องเรื่องการเมือง
"พวกเราชาวเล ขอสนับสนุนการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ใช้ความรุนแรง หยุดทำร้ายประเทศไทย"

จำนง & อรุณา

จดหมายข่าว

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง... ฟื้นฟูเศรษฐกิจ... ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 6 ฉบับที่ 5/53 เดือนกรกฎาคม 2553

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ 7.719

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เก่าแสง

**ผลตอบแทนฟาร์มทะเลสูงถึง 792 %
สูงกว่าฟาร์ม สี่มุม กรังกัถา**

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงหรือที่ชาวประมงพื้นบ้านในทะเลสาบรู้จักกันในชื่อ “ ฟาร์มทะเลโดยชุมชน ” ได้ดำเนินการมาป็นปีที่ 7 ขอแนะนำข้อมูลเก่าในปี 2547-2548 มาวิเคราะห์ พบว่า มีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นหลายเรื่อง ที่ควรจะมีการนำมาเล่าสู่กันฟังนี้ครับ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนกันยายน 2548 ได้ปล่อยลูกกุ้งกุลาดำ รวมทั้งที่ได้รับบริจาคจากฟาร์ม กุ้งเอกชนทั้งสิ้น 43.24 ล้านตัว ลงทะเลสาบสงขลา ชาวประมงสามารถจับกุ้งกุลาดำขนาด 16.5 ซม. (40.8 กรัม) หรือ 25 ตัว/กก. ได้ผลผลิตทั้งสิ้น 137 ตัน คิดเป็นมูลค่า 34.25 ล้านบาท ชาวประมงสามารถจับกุ้งได้ทั้งปี มีอัตราการจับคืน 7.83 % คิดเป็นผลผลิตกุ้ง/ลูกกุ้งที่ปล่อย 1 ล้านตัว เท่ากับ 3,168.6 กก. ผลตอบแทน 792.2 % หมายถึงลงทุนไป 100 บาท ได้ผลตอบแทนกลับมาเกือบ 800 บาท สูงกว่าฟาร์มทะเลญี่ปุ่น และจีน ที่ให้ผลตอบแทน 200 และ 700 % ตามลำดับ อัตราการจับคืนสูงกว่าการทดลองที่ศรีลังกา ที่ได้กลับคืนมาเพียง 3.5 % เท่านั้น

ลองกลับมาคิดว่าทำไม ? การทำฟาร์มทะเลโดยชุมชนในทะเลสาบสงขลา จึงได้ผลผลิตสูงที่สุดในโลก **ประการแรก** สภาพการประมงในทะเลสาบสงขลา ถือว่าอยู่ในระดับการประมงเกินศักยภาพ หรือเรียกง่าย ๆ ว่า “ ภาวะล่มสลาย ” การปล่อยพันธุ์กุ้งกุลาดำลงในแหล่งน้ำ ที่สัตว์น้ำเป็นผู้ล่าเหยื่อน้อย อาหารธรรมชาติมีพอเพียง คุณภาพน้ำเหมาะสม กุ้งกุลาดำที่ปล่อยลงไปสามารถเติบโตได้ดี โดยกุ้งที่ปล่อยลงไปแต่ละครั้ง สามารถจับได้ตั้งแต่เดือน ที่ 3 ถึงเดือนที่ 6 **ประการที่ 2** ความเค็มที่เหมาะสม จากการศึกษา พบว่า ที่ระดับความเค็ม 12 ppt. ลูกกุ้งกุลาดำที่ปล่อยลงไป สามารถโตเต็มที่จนสามารถจับคืนมาได้ 4.7 % เมื่อความเค็มสูงขึ้น อัตราการจับคืนจะสูงขึ้น ถ้าความเค็มสูงถึง 20 ppt. อัตราการจับคืนจะสูงถึง 11 %

เป็นที่น่ายินดีครับปีนี้ (2553) หน้าแล้งที่ผ่านมามีเอลนีโญมาเยือนทำให้ความเค็มในทะเลสาบสูงถึง 15 ppt. ทราบว่าทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง ได้ปล่อยพันธุ์กุ้งกุลาดำลงไปบริเวณ ต.เกาะนางคำ และ ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน 20 ล้านตัว หลังจากที่มีการปล่อยลงในฟาร์มทะเลโดยชุมชนไปแล้ว 20 ล้านตัว คาดว่าผลผลิตกุ้งกุลาดำในปีนี้จะสูงกว่าปี 2548 ซึ่งถือเป็นสถิติของการทำฟาร์มทะเลกุ้งกุลาดำ ที่มีการปล่อย ได้ผลผลิต และผลตอบแทนสูงที่สุดในโลก

ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ญู ถมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ญู ถมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัศวอารีย์, ประมัยพร ทองคณาภิรักษ์, บุญญา ดงคาลิหมั่น, จ่านง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ญู ถมพลกรัง

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภากรรมการประมงทะเลสาบสงขลา เดือนมิถุนายน 2553

โดยบุญญา คงคาลิหมิน

ช่วงนี้อะไร อะไร ดูดีไปซะหมดเลยนะ ทั้งสภาวะความเค็มที่ค่อนข้างจะลงตัว ไม่แกว่งมาก ทำอะไรก็สบายเลย ยิ่งถ้าได้ปล่อยกุ้งกุลาดำ แบบต่อเนื่องละก็ รับรองได้เลยว่าได้จับถึงปีหน้าแน่ ๆ เลย ถ้าน้ำไม่ท่วมซะก่อนนะ สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ ดูปริมาณแล้วยิ่งสมบูรณ์แบบเข้าไปใหญ่เลย อย่างกุ้งหัวแข็งเล็กจับได้วันละ 1,500-2,000 กก. กุ้งหัวแข็งจับได้วันละ 500-800 กก. กุ้งกุลาดำจับได้วันละ 400-500 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 300-400 กก. กุ้งก้ามกรามสามารถจับได้วันละ 100-200 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 100-200 กก. ปูม้าจับได้วันละ 100-200 กก. และปูดำจับได้วันละ 10-20 กก. เท่านั้น

ทะเลน้อย มีคาวรูสีว่าขาวคราวที่ไม่ค่อยดี เกี่ยวกับแถบนี้ จะมีมาเรื่อย ๆ เลยนะ ทั้งสารเคมีที่ย้อมเสื้อ ทั้งจับปลาตัวเล็ก และที่ไต่ย่นบอยเลย ก็คือการขุดปลาขึ้นทะเล เที่ยวน้ำเอ่ออีกแล้ว เหมือนเดิมเลย ซูดกันอีกแล้ว ก็ช่วย ๆ กันหน่อยแล้วกัน ช่วยกันรวมดูแลทะเลน้อยของทางด้วยนะ เพราะเดี๋ยวนี้ปลาดุกหมดแล้วนะ อีกนอกละก็สัตว์น้ำประเภทยื่น ก็จะมาตามติด ๆ เลย สัตว์น้ำเดือนนี้ที่จับได้ก็มี ปลาช่อนได้วันละ 100-200 กก. ปลาตะเพียนขาวได้วันละ 50-100 กก. ปลาสลัดได้วันละ 50-100 กก. ปลาโสดได้วันละ 30-50 กก. ปลาหมองข้างเหยียบได้วันละ 30-50 กก. และปลาดุกได้วันละ 3-5 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง แถบนี้เขาไม่ค่อยจะยุ่งยากอะไรมากมายนัก ถ้ามามีปัญหาบ้างมี ก็มีนั้นแหละ ตรงที่ไซวนตาเล็ก ลากปลาหัวแข็งหนวดอ่อนนี้แหละ

แก้ไขได้นะ ถ้าพวกเรารัดความโลภออกเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ดูเหมือนง่ายนะ แต่ถึงอย่างไรก็ต้องพยายามนะเพื่อทะเลสาบของเราเลย สัตว์น้ำที่จับได้มีปลาหัวอ่อนหนวดแข็ง จับได้วันละ 500-800 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน จับได้วันละ 100-300 กก. กุ้งก้ามกรามได้วันละ 50-100 กก. ปลาดุกคันทลาว จับได้วันละ 30-50 กก. ปลาแมวได้วันละ 20-30 กก. และปลาหมองข้างเหยียบได้วันละ 10-20 กก. เช่นกัน

ทะเลสาบตอนใน (เจียบ ๆ หนองยะ มาแถบนี้) พุดเสียงดังไม่บ่อยจะได้ เพราะกำลังตั้งสมาธิกับการนับเงินอยู่ เตี่ยหลง เตี่ยหวงหวงได้เท่าไรแล้ว แช่วเลนเนาะนะ เพราะผมออกสำรวจเจอมาแล้ว คือคุยกับผมโดยที่ไม่ต้อง มองหน้าจาย เพราะมือกำลังจิ้มเครื่องคิดเลขจย ผมก็เข้าใจอยู่แล้ว ไม่มีปัญหาหรอก บางทีนะผมต้องหยุดรอยเลย โดยให้เขาเสร็จเรียบร้อยก่อน จึงเข้าไปตาม ก็กลัวจะเสียสมาธิอีกนั่นแหละ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้มีกุ้งกุลาดำได้วันละ 400-500 กก. กุ้งหัวแข็งเล็กได้วันละ 300-500 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่ได้วันละ 100-200 กก. กุ้งหัวแข็งเล็กได้วันละ 100-200 กก. และปูม้าได้วันละ 30-50 กก.

ทะเลสาบตอนนอก แถบนี้ก็พอ ๆ กัน แม่น้ำนี้ยุ่งมาก ๆ เลย ขอบอกต้องรอดูกันยาวกว่าจะได้สบายตามรายละเอียด แต่ก็ชินแล้วแหละ เพราะว่าความเค็มยังอยู่อย่างนี้ผมก็ต้องเจอแบบนี้ทุกเดือนนั่นแหละ แต่การรอบไหนน้ำจืดละก็คอยไปพาลงกินน้ำเข้าไปพาลงยังได้เลย สัตว์น้ำที่จับได้มี กุ้งหัวแข็งเล็กเหยาะหนอย ได้วันละ 1,000-1,500 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่ได้วันละ 400-500 กก. กุ้งหัวแข็งเล็กได้วันละ 500-800 กก. ปูม้าได้วันละ 50-100 กก. ปูดำได้วันละ 10-20 กก. และกุ้งกุลาดำได้วันละ 10-15 กก. เท่านั้น

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

สนุกกันใหญ่เลยนะช่วงนี้เนาะ อะไรเหวอ บอลโลกหรือ ไม่ใช่หรอก ก็ความเค็มนั่นแหละ เค็มได้เค็มดีเลย บางพื้นที่ขนาดผดก แต่ก็ยังเอาความเค็มไม่อยู่เลย เค็มอย่างนี้ก็จับกุ้งกุลาดำกันได้อีกนานเลยว๊าย อ้อ แต่อย่าลืมอยู่อย่างคือ กฎระเบียบของทะเลสาบก็แล้วกันนะ เพราะส่วนมากที่เห็น ๆ ก็จะมาพร้อมกับความโลภเสมอ

นาปะขอ พุดถึงความโลภแถบนี้เอาพื้นที่เลย ไซวนตาเล็กลากปลาหัวแข็งหนวดอ่อน แล้วปลาที่ได้อันใหญ่ก็จะเป็นปลาตัวเล็ก ราคาไม่ดี คราวนี้ลากแล้วจะเอาไปทำอะไร คำตอบคือ ทำปลาเช็ดกับเป็นอาหารปลาดุก คือดอยอย่างนี้แล้วจะได้อะไร แทนที่จะจับปลาตัวใหญ่มาทำแห้ง แล้วเอาส่วนหัวทำเป็นปลาเปิด หรืออาหารปลาดุก จะไม่ดีกว่าหรือ (12 ppt.)

ลำปำ แถบอื่นเขาขอยู่กับการจับกุ้งกุลาดำ ปล่อยกุ้งกุลาดำ แต่แถบนี้ไม่เลย เราขอยู่อย่างเรา แถบนี้แหละดีอยู่แล้วด้วย สภาวะแวดล้อม ที่อำนวยความสะดวกกันนั้นเราก็คืออยู่กับกุ้งก้ามกรามต่อไป แถบจับกันได้ดีด้วยวันละ 20-30 กก. ก็ถือว่าใช้ได้แหละ ชาวบ้านเล่าให้ฟังว่า ถ้าแถบอื่นน้ำเค็มละก็ แถบนี้สบายเลย เพราะกุ้งจะหนีมาอยู่แนวนี้แหละ คราวนี้เราก็คือตั้งรับอย่างเดียวสบายเลย (4 ppt.)

ปากพะยูน จับกุ้งกุลาดำกันเพลินเลย เพลินจน ราคากุ้งไม่กระเตื้องเลย สงสัยจริง ๆ เลยว่า ทำไมราคาสัตว์น้ำถึงไม่ยอมเปลี่ยนแปลง เหมือนกับราคาสินค้าประเภทอื่น เห็นขึ้นได้ขึ้นกันดี ทั้งราคาทองคำบางที ราคาน้ำมันบางที

ถึงคราวลด ก็ลดแค่นี้เดียวแต่เวลาขึ้นจะก้อกระโดดเลย จงจริง ๆ ดูราคากุ้ง 10 ตัว/กก. ยังไม่ถึง 400 เลย ผมจำได้ว่าเมื่อก่อน 430-450 บาทโนนแหละ/กก. เดือนนี้ไม่เลย ทั้ง ๆ ที่กุ้งก็จับกันได้เยอะ ราคาจะดีกว่านี้ละว๊ายว๊าย (21 ppt.)

ช่องฟืน ก็ขอแสดงความยินดีด้วย กับแพชุมชนที่ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการแล้วเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2553 นี้เอง คราวนี้รูปแบบกับสถานที่ น่าจะทำให้ดีกว่านี้หน่อยนะ เมื่อใครไปโคราได้ดูดีจย แฉมาให้ชัดเจนไปเลย อย่างที่คุชุต เขาทำเป็นตัวอย่างมาแล้ว ส่วนแถบอื่น ถ้านำไปเป็นตัวอย่างก็เชิญเลยนะ ไม่หวังหรอก (18ppt.)

สัทธม กุ้งหัวแข็งที่เมื่อก่อนหน้านี้ ได้กันเป็นพันกิโลนั้น ตอนนี้เปลี่ยนแล้วแหละ เปลี่ยนมาเป็นกุ้งหัวแข็งเล็กแทนแล้ว ก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น ก็คงจะเป็นเพราะสภาวะน้ำนั่นแหละที่เปลี่ยนแปลงไปตาม ชาวบ้านก็บอกเพียงว่าถึงฤดูกุ้งนี้แล้วก็แค่นี้ (28ppt.)

บ้านขาว แถบนี้ก็ขอตั้งรับกุ้งก้ามกรามเช่นกัน ด้วยเหตุผลเดิมก็คือ กุ้งหนีน้ำเค็มมาอยู่แถบนี้หมด จะมีอยู่ช่วงหนึ่งออกสำรวจจับกันไม่ได้เลย ชาวบ้านขอมหาหลายเสียงเหมือนกันว่า ช่วยปล่อยกุ้งก้ามกรามให้หน่อย ไม่มีอะไรจะกินอยู่แล้วนี่ แล้วตอนที่ได้อะไร ละ หายไปไหนหมด (คิดโนใจ) แต่พอสำรวจรอบนี้ อ้าว ได้กุ้งก้ามกรามอีกแล้ว วันละ 20-30 กก. เนะ ก็ถือว่าใช้ได้นะ แถบก่อนหน้านี้นะละกุ้งก้ามกรามหายไปไหนจ (1ppt.)

บุญญา, คงคาลิหมิน

กิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนและการทำวิจัยโดยชุมชนมีส่วนร่วม ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล <http://smdec.com>

สวัสดิ์ได้รับ ผมนายวาอุลาครับ ในนามของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง (สงขลา) ขอรายงานตัวครับผม ผมขอเขียนในเชิงวิชาการนิด นะครับ ทนอ่านกันหน่อย อาจจะมืออะไรตีช้อนอยู่ เรื่องราวก็มีว่า

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง (<http://smdec.com>) สังกัดสำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล ได้ดำเนินโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 จนถึงปัจจุบัน โดยศูนย์ดำเนินการเฉพาะพื้นที่บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ครับ สำหรับปีงบประมาณ 2553 ได้จัดทำกิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนและการทำวิจัยโดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อจะนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำสูงสุด รวมทั้งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางด้านทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชนเอง ได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็นหมู่บ้าน นักเรียน และชาวประมง รวมถึงผู้นำชุมชน รอบทะเลสาบสงขลาตอนนอก ในปีงบประมาณ 2553 ได้กำหนดพื้นที่ 3 หมู่บ้าน คือ (1) บ้านโคกเมือง และ(2) บ้านปากบางภูมิ อ.ควนเนียง (3) บ้านสวนใหม่ หมู่ที่ 9 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา

กิจกรรมดังกล่าวเป็นการนำความรู้จากงานวิจัยที่ทางศูนย์ได้ดำเนินการวิจัยในเรื่ององค์ประกอบปริมาณการจับสัตว์น้ำ ต้นทุนผลตอบแทน และรายได้จากการทำประมงไซ้หนึ่ง สภาวะทรัพยากรกักตุนะกาด บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก การแพร่กระจายของลูกกุ้งและลูกปลาวัยอ่อน และการทดลองขยายขนาดดาวนไซ้หนึ่ง โดยมีการแปลผลงานวิจัยไปสู่กลุ่มเป้าหมายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสาธิตการแปรรูปสัตว์น้ำเป็นอาหาร รวมถึงสอนนัย การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสำคัญของทรัพยากรประมง ให้แก่กลุ่มนักเรียน กลุ่มชาวประมง และผู้นำชุมชน ให้ความรู้และให้แนวคิดแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นกันคนคิด เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำไปต่อยอดความรู้ และแนวคิดสู่ด้านต่าง ๆ ได้

ในช่วงวันที่ 5-9 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ศูนย์ได้จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ในส่วนของกิจกรรมหมู่บ้าน และชาวประมง ให้แก่กลุ่มหมู่บ้าน และกลุ่มชาวประมง รวม 3 แห่ง ดังนี้

1. กลุ่มหมู่บ้าน บ้านสวนใหม่ หมู่ที่ 9 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 เวลา 10.30-12.00 น. ได้พบปะพูดคุยกับกลุ่มหมู่บ้าน แนะนำบุคลากรของศูนย์ ชี้แจงความเป็นมาของโครงการ รับฟังความคิดเห็น และแนวทางการแปรรูปอาหารที่ทางกลุ่มต้องการ นอกจากนี้มีพิธีการสาธิตการทำงานที่ศูนย์เก็บตัวอย่างจากไซ้หนึ่ง

www.nicaonline.com

2. กลุ่มหมู่บ้านและชาวประมง บ้านโคกเมือง หมู่ที่ 12 ตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 เวลาประมาณ 13.00-16.00น. ได้สาธิตการทำงานจากการเก็บตัวอย่างจากไซ้หนึ่ง ให้ความรู้แก่กลุ่มชาวประมงในเรื่องการทดลองขยายขนาดดาวนไซ้หนึ่ง และสาธิตการแปรรูปอาหารจากกุ้ง ที่ได้จากไซ้หนึ่ง โดยจัดทำ "ขนมปังหนากุ้ง"

3. กลุ่มหมู่บ้านและชาวประมง บ้านปากบางภูมิ หมู่ที่ 7 ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา

เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 เวลาประมาณ 14.00-15.30น. ได้พบปะพูดคุยกับกลุ่มหมู่บ้านและชาวประมง แนะนำบุคลากรของศูนย์ ชี้แจงความเป็นมาของโครงการ รับฟังความคิดเห็น ในเรื่องการจัดการทรัพยากรประมงในด้านต่าง ๆ และแนวทางการแปรรูปที่ทางกลุ่มหมู่บ้านต้องการ

สำหรับเมนูอาหารหรือผลิตภัณฑ์ ในเดือนถัดไปเป็นอย่างไร จะนำรูปและภาพมาโพสผ่านเว็บไซต์ smdec.com และที่ sklonline.com รวมถึงภาพกิจกรรมในกลุ่มนักเรียนและชาวประมงด้วยครับ

วาอุลา

www.sklonline.com

บอกเล่าชาวทะเลสาบสงขลา

โดย ระวังแก้ว

ลั่นระฆัง...เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำโดยชุมชนของตำบลท่าหิน อำเภอสิงหนคร

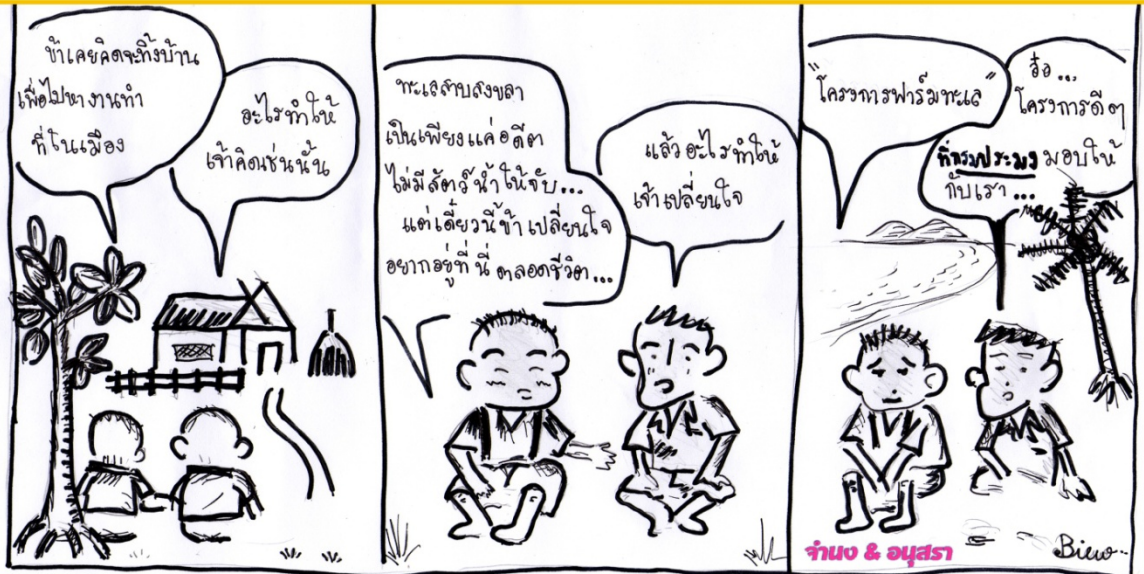
“เป็นภาพที่คุ้นเคยที่กรมประมง ได้นำพันธุ์กุ้งก้ามกราม หรือกุ้งกุลาดำมาปล่อย ในเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชนในทะเลสาบสงขลา ให้พี่น้องชาวประมงรอบทะเลสาบสงขลา ของอำเภอสิงหนคร ได้มีรายได้จากการจับกุ้งขาย มีกิน มีใช้อยู่ทุกวันนี้.... แต่ว่าเราชาวประมงเองทำหน้าที่ เป็นผู้รับ...และก็รับเป็นส่วนใหญ่... ไม่เคยเป็นผู้ให้แม้แต่ให้กับตัวเอง... ดังนั้นถึงเวลาแล้ว ที่พวกเราต้องรู้จักให้... โดยให้กับตัวเองก่อน... แล้วค่อยขยายให้กับสังคมต่อไป...” นี่คือคำพูดและแนวคิดของผู้ชายที่ชื่อ นายหมัด ทละหมัน และพี่น้องแห่งบ้านระฆัง ตำบลท่าหิน อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

23 กรกฎาคม 2553 ณ มัสยิดบ้านระฆัง ที่ประชุมของพี่น้องชาวประมง ประมาณ 60 คน มีความคิดและมติร่วมกันว่า จะร่วมทุนระดมทุนคนละ 200-1,000 บาท รวมกับเงินในกองทุนกลุ่มประมงฯ จัดซื้อพันธุ์กุ้งกุลาดำ ประมาณ 1.25 ล้านตัว มาปล่อยในทะเลสาบสงขลา โดยจะจัดทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำของชุมชนขึ้นมา มีกรรมการ มีกฎกติกาการจับสัตว์น้ำและการดูแลเขต และมีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ที่ชัดเจน คาดว่ากลางเดือนสิงหาคม 53 นี้ ภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อชุมชนชาวประมงจะเป็นภาพที่สัมผัสได้อีกต่อไป... และที่สำคัญขอกลายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระแผ่นดิน อันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย... เนื่องในโอกาสวันแม่แห่งชาติ

ปลื้มใจสุด ๆ... ระวังแก้ว

เฮฮา...ประสาชาวเล

จดหมายข่าว

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง... ฟื้นฟูเศรษฐกิจ... ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 6 ฉบับที่ 6/53 เดือนกันยายน 2553

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ต.เขารูปข้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 3120386

ที่ กษ. 0512.5/ ว.951

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เก่าแสง

**ฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบ...
ชาวประมงได้อะไร...?**

เมื่อเดือนสิงหาคม 2553 ที่ผ่านมา มีตัวแทนจากสำนักงานประมงมาติดตามการดำเนินงานของโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ผมได้มีโอกาสนำเสนอกิจกรรมต่างๆ ของโครงการฯ ผลที่ได้รับจากการดำเนินการโครงการ ในปีนี้โดยภาพรวมฟาร์มทะเลโดยชุมชนได้ผลดีครับ ถึงแม้ว่าน้ำจะเค็มมาตั้งแต่ต้นปี สิ้นเดือนกันยายน 2553 ผลผลิตจากการสำรวจที่ทำขึ้นสัตว์น้ำรอบๆ ทะเลสาบสงขลาทุกเดือน ผลผลิตสัตว์น้ำที่สำคัญ มีดังนี้ กุ้งกุลาดำ 50.6 ตัน กุ้งก้ามกราม 84.4 ตัน ปลาตกคันหลาว 117.5 ตัน ปลาตกเหลือง 7.3 ตัน ปลาดุกรีบ 1.0 ตัน ปลาดูเพียนขาว 15 ตัน ปลาบุหราย 1 ตัน ปลูดำ 9.3 ตัน และปูม้า 20.9 ตัน

หลังจากนั้นได้นำตัวแทนจากสำนักงานประมงไปพบปะกับพี่น้องประมงอาสาทำฟาร์มทะเลโดยชุมชน ที่ตำบลลพบุรี และตำบลคูขุด พบว่า ประมงอาสาตำบลคูขุด มีการทำกิจกรรมประชุมชน ร่วมกันซื้อ ร่วมกันขาย ได้กำไรมาแบ่งปัน ซื่อลูกพันธุ์สัตว์น้ำปล่อยเอง นอกจากนี้ยังได้วางแผนจะพัฒนาธนาคารกุ้งก้ามกรามในปีต่อไปอีกด้วย ซึ่งเป็นย่างก้าวที่จะสร้างความยั่งยืนของการฟื้นฟูทรัพยากรประมงอย่างแท้จริง

ฟาร์มทะเลโดยชุมชนเมื่อ 5 ปีที่แล้ว แทบจะไม่มีใครรู้จักว่าคืออะไร ทำอย่างไร แล้วชาวประมงได้ประโยชน์อย่างไร 5 ปีผ่านไปทุกชุมชนในทะเลสาบรู้ว่าฟาร์มทะเลโดยชุมชนคืออะไร จากปากสู่ปาก ฟาร์มทะเลบางแห่ง ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการร่วมแรงร่วมใจ ไม่เคารพกฎกติกาชุมชน ขาดกิจกรรมต่อเนื่องที่จะมาสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แต่ในขณะเดียวกัน มีฟาร์มทะเลจำนวนไม่น้อย ที่สามารถถอยยอด เกิดกิจกรรมต่อเนื่องได้อย่างที่คาดไม่ถึง เช่น แพชุมชน ธนาคารกุ้งก้ามกราม และฟาร์มทะเลแถบทะเลสาบคอนนอก ที่สามารถขยายพื้นที่ให้กุ้งปลา ได้มีโอกาสอยู่ขยายพันธุ์ พร้อมทั้งการลดจำนวนไซ้หนึ่งที่มีมากเกินไป

ผลสำเร็จของฟาร์มทะเลโดยชุมชนในวันนี้ ยังต้องการความร่วมมือสนับสนุนจากชาวประมงอีกมาก กรมประมง พร้อมทั้งจะเดินเคียงข้าง สนับสนุน แล้วคุณพร้อมที่จะก้าวไปกับเราหรือยัง...

ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

ดอกไม้แห่งความหวังขึ้นแล้วผลิบาน

บรรณาธิการ : คมนัน ศิลปาจารย์, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภริณยู ฤมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภริณยู ฤมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคณารักษ์, บุญยา คงคาลิหมื่น, จ่านาง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภริณยู ฤมพลกรัง

www.nicaonline.com www.sklonline.com

โดยบุญชา คงคาลิหมิน

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนกันยายน 2553

อ่อนหนวดแข็งจับได้วันละ 200-300 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน จับได้วันละ 100-200 กก. ปลาสดคันหลาวจับได้วันละ 100-200 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 50-100 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 5-10 กก. และปลาสาครจับได้วันละ 5-10 กก. และปลาช่อนจับได้วันละ 3-5 กก.

ทะเลสาบตอนกลาง จากการติดตามสำรวจมาตลอดแถบนี้แหละ มีความเคลื่อนไหวพัฒนาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการพึ่งพาตนเอง ด้วยการเก็บเงินจากชาวประมงมาซื้อพันธุ์กุ้งปล่อยลงทะเล หรือจะเป็นการควบคุมกันเอง โดยตั้งกฎชุมชนไม่ให้ทำผิดทะเลสาบ หรือจะเป็นด้านแม่ค้าเอง จากซื้อกุ้งตายก็มาซื้อกุ้งเป็นแทนอย่างนี้แหละซัดเงินเลย ก็ซื้อให้คงอยู่อย่างนี้ตลอดไปก็แล้วกันนะ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 150-200 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 150-200 กก. กุ้งกุลาดำจับได้วันละ 50-100 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 50-100 กก. กุ้งแชบ๊วยจับได้วันละ 50-100 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 100-150 กก. ปลาสาคร จับได้วันละ 100-150 กก. ปูมาจับได้วันละ 50-100 กก. กุ้งกุลาดำ จับได้วันละ 50-100 กก. ปลาสดจับได้วันละ 50-100 กก. และปูดำได้วันละ 5-10 กก.

ทะเลสาบตอนนอก แถบนี้ชาวบ้านคอยให้ฟังว่า ต้องมีกระแสน้ำบ้าง จึงจะจับกุ้งแชบ๊วยได้ ดังนั้นช่วงนี้ไม่มีลม กุ้งก็เลยโดนยวบยาบไปตาย แต่ก็ไม่ใช่ทั้งเดือนนะ บางวันที่มีลมก็จับกุ้งได้อีก ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “กุ้งเดิน” ดังนั้นแถบนี้ไม่ใช่แค่ความเต็มเท่านั้น ต้องอาศัยกระแสน้ำด้วย จึงจะประสบผลสำเร็จในการทำประมง ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ตอนนี้ก็มี กุ้งหัวแข็งจับได้วันละ 400-500 กก. กุ้งแชบ๊วยจับได้วันละ 100-200 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 10-20 กก. ปูดำจับได้วันละ 5-10 กก. และกุ้งกุลาดำจับได้วันละ 2-3 กก. เท่านั้นเอง

เขารอบของการช่วยตัวเองบ้างแล้วนะ เพราะหลาย ๆ หน่วยงาน ช่วงของการรอ รอจนกว่าจะถึงวันนั้น รออะไรเหรอ... ก็งบประมาณจ้ะ แต่ทะเลสาบและการเป็นอยู่ของชาวบ้านไม่ได้อะไรเหมือนกับกำลังรออยู่ตอนนี้ ดังนั้นถ้าจะให้ดีกว่านี้เราต้องวางแผนอะไรบางอย่างแล้วนะ ถ้ามีไว้แต่คอยอยู่อย่างนี้ ไม่ทันกินแน่นอน แต่เอาเถอะบางทีเขาช่วยรอ แต่สัตว์น้ำก็ยังจับกันได้อยู่ โดยอาศัยบุญเก้ายัย สัตว์น้ำที่จับได้ตอนนี้ก็มีกุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 200-250 บาท กุ้งแชบ๊วยจับได้วันละ 100-200 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 100-150 กก. ปลาสาคร จับได้วันละ 100-150 กก. ปูมาจับได้วันละ 50-100 กก. กุ้งกุลาดำ จับได้วันละ 50-100 กก. ปลาสดจับได้วันละ 50-100 กก. และปูดำได้วันละ 5-10 กก.

ทะเลน้อย เหลือปลาที่ไข่เกี่ยวเบ็ดปลาช่อนนั้น ตอนนี้มีปัญหาหนักเพราะหาที่โหนไม่ได้เลย ชาวบ้านก็เลยหยุดไปหลายรายแล้วคือ ชาวบ้านจะเข้าไปโหนในการเกี่ยวเบ็ดจี้ เพราะดีที่สุดในบรรดาเหยื่อทั้งหลาย ส่วนชาวบ้านที่หาประมงด้วยไช้หนั้น ก็ยังปกติอยู่ และสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลาสาคร จับได้วันละ 50-80 กก. ปลาสดจับได้วันละ 50-80 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 20-50 กก. ปลาสดจับได้วันละ 30-50 กก. ปลาหมองซางเหยียบจับได้วันละ 10-30 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง แถบนี้เขาเบาบางลงกันบ้างแล้ว คิดกับแถบนี้แหละ กุ้งก้ามกรามยังจับกันได้อยู่เลย โดยเฉพาะแถบเกาะใหญ่วันหนึ่ง 60-70 กก. นี้นสบายเลย แม่ค้าก็แย่งกันซื้อ นั่งอยู่ที่บ้านนี้แหละเดี่ยวแม่ค้าก็มารับเองไม่ต้องห่วงเลย โดยแม่ค้าคนกลางที่มารับซื้อ เราก็สามารถเลือกได้อีกคนโหนให้ราคาและเงินที่ดีที่สุดเราก็ให้คนนั้นไป จัยสบายดีจริงไหม ? ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลาหัว

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

สภาวะโดยทั่วไปของสัตว์น้ำรอบทะเลสาบช่วงนี้ก็เริ่มเบาบางลงแล้วนะ...เพราะอะไรไม่รู้มัย ขาดความต่อเนื่องจ้ะ ทั้ง ๆ ที่ปีนี้ความเค็มมีตลอดปีเลย นี่ถ้าเราปล่อยกุ้งกันแบบต่อเนื่องจะก่อ รับผิดชอบว่าปลายปีก่อนฝนจะตกน้ำจะหลาก นี่จับกันก็ได้อะไรเลย ทำจี้ดีหละ ถ้าจะให้ต่อเนื่องจะก่อ ต้องหาทุนมาสมทบ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เขาพร้อมจะสนับสนุนตรงนั้น ทั้งอบจ. อบย. หรือแม้กระทั่งเก็บเงินจากชาวประมงเอง เราก็ต้องทำเพื่อให้ความต่อเนื่องในการทำประมงจ้ะ...

ตลาดพิทลุง... นี่ก็เห็นแล้วซัดเงินเลยว่ะ แม่ค้าไม่มีอะไรนำมาขายแล้ว ต้องอาศัยปลาเลี้ยง กุ้งเลี้ยงมาขายกินแล้ว บางคนนะ เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการขายน้ำผักด้วย ก็ประมาณว่า ณ ตอนนี้อาศัยสัตว์น้ำในทะเลสาบ อย่างเดียวไม่ได้เสียแล้ว ก็ต้องขายกันรวม ๆ ไปอย่างนี้แหละ เพื่อความคงอยู่ของคำว่า “แม่ค้า” จัย ! ซัดเงินมัย ?

ลำปำ... คิดกับแถบนี้ดูหนึ่งตรงที่ว่า กุ้งก้ามกรามได้กันน้อย ก็ประมาณ 20 กิโลต่อวัน แต่ราคานั้นไม่ต้องห่วงเลย 5 ตัวต่อกิโล ราคาตั้ง 500 บาทนะ แถบแม่ค้าแย่งกันซื้ออีกนะสองต่อเลยว่ะจ้ะ แต่คิดปัญหายุ่งตรงนั้นแหละ ตรงที่กุ้งเขาจับกันได้น้อยนั้นแหละ แม่ค้าเล่าให้ฟังว่า ช่วงนี้ถ้าได้วันละ 100 กิโลจะก่อ ขายหมดสบายเลย ... (น้ำจืด)

ทะเลน้อย... ช่วงนี้มีอะไรแปลกมาอย่างคือ ชาวบ้านได้ปลาตกกันค่อนข้างเยอะ ผมก็งงอยู่เหมือนกันว่าทำไม เพราะแถบนี้เรื่องปลาดุกนี่ะโดนน้อยมาก น้อยจนแม่ค้าบางคนไปซื้อปลาดุก ที่เลี้ยงในกระชังหรือในบ่อมาทำปลาร้า แต่ตอนนี้หยุดไว้ก่อน เพราะปลาดุกที่ได้นั้นเยอะ 40-50 กิโล/วัน สิบไปสิบมากก็เพราะฝนตกนี่เองทำให้ปลาดุกโดนจับกันเยอะ... (น้ำจืด)

ปากพะยูน... นี่ก็เริ่มจะเบาบางลงแล้วแหละ ทั้งกุ้งกุลาดำ และกุ้งก้ามกราม แต่ก็คงจับกันได้อยู่ประมาณ 20-30 กิโลต่อวัน แต่แถบนี้หายห่วงอยู่แล้ว เพราะกุ้งกุลาดำ ณ ตอนนี้อยู่ในช่วงเจริญเติบโต คาดว่าคงไม่นานแถบนี้ก็จะกลับเข้าสู่สภาวะปกติ คือจับได้ประมาณเกือบ ๆ ร้อยกิโลต่อวัน ก็รออีกหน่อยแล้วกันนะ... (20 ppt)

เกาะโคบ... เห็นถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งแม่ค้าและชาวบ้าน เรื่องอะไรมัย ? อ้าว ! ไม่บอกแล้วจะรู้เธอ เธอชินนะ... เอาที่ตอนนี้แม่ค้าก้ามกรามรับซื้อแบบเป็น ๆ แล้วหละ โดยซิงเอาไว้ในถัง 500 ลิตร ก่อนแต่อีกไม่นาน ก็จะทำเป็นบ่อแบบถาวรแล้วเห็นมัย ? ผมแนะนำตั้งนานแล้วว้าให้ทำกุงเป็น ทำกุงเป็นดีกว่ากันเยอะเลย ชาวบ้านก็ไดราคาเพิ่มจากเดิมอีกประมาณ 40-50 บาทต่อกิโล ขายต่อกีได้ราคาดีด้วย... (6 ppt)

คูเต่า... กุ้งจับไม่ค่อยได้เลย หมดแล้วหรือปล่าวเอ๊ย... ก็เลนเรียงโชเซ่กุงไม่รู้อะเงินไปทางไหนแล้ว คราวนี้พอไม่มี ก็เรียกร้องให้ช่วยปล่อยกุงมาบ้าง อ้าว ! ...ก็ขอเปิดทางให้กูจ้ะเงินบ้างซัดรับ เพื่อจะไหวงจรชีวิตของกุงสมบูรณ์แบบจ้ะ... เขาใจมัย ? (16 ppt)

ร้านอาหารแหลมสมิหลา... สัตว์น้ำทะเลสาบของเรานี้หายห่วงเลยนะ ไปกินที่บ้านทั่วเมืองเลย ลิงคโปร์นี่ไกลเลยสำหรับสัตว์น้ำทะเลสาบ เพราะแถบนี้ เขารับเฉพาะเลยว่ะ กุ้งก้ามกรามตัวเป็น ๆ เพื่อไปลงใบอบตกปลา เท่านั้นยังไม่พอ เขามาดูใกล้ ๆ หอยแล้วกัน ก็ร้านอาหารบ้านเรานี้แหละ แถวแหลมสมิหลานี้เพียบเลย สัตว์น้ำทะเลสาบทั้งนั้น ทั้งกุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ ปูดำ ปลากระบอก ลาว ทะเลสาบเรานี้มัน ดังนั้นถ้าจะให้ดี ก็ควรอนุรักษ์ไว้ด้วยนะเรื่องกุงโช ปูโช นั้นหยุดกินกันได้แล้ว เพื่อทะเลสาบของเราจ้ะ...

บุญชา คงคาลิหมิน

โปรดฟังอีกครั้งหนึ่ง!

ภริศณยู สมพสกกิจ

ชายฝั่งทะเลสงขลา แหล่งเลี้ยงปลาแห่งใหม่ ... เลี้ยงง่าย โตไว ทำไรดี ไม่กระทบกวน

โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม เป็นโครงการหนึ่งภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ผลการดำเนินงานในส่วนของสถาบันฯ มีดังนี้

1. การสำรวจพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการเลี้ยงปลาในกระชัง

ได้สำรวจพื้นที่ชายฝั่งทะเล บริเวณบ้านปากบางนาทับ ม.2 ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับบ้านปึก มีกอนหินก้อนคลื่นขนาดตามแนวชายฝั่ง ซึ่งสามารถกั้นคลื่นลมได้ดี ความลึกมีความเหมาะสมอยู่ในช่วง 2.0-3.2 ม. กระแสน้ำไหลเวียนดี 0.02-0.07 ม./วินาที คุณภาพน้ำมีความเหมาะสมต่อการเลี้ยงปลาในกระชัง ความเค็มอยู่ในช่วง 20-30 ppt ออกซิเจนละลาย มากกว่า 4.0 mg/l และ pH 7.5-8.5 จึงได้เลือกพื้นที่นี้ในการดำเนินงาน

2. การเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีผลตอบแทนดี

ทำการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังในพื้นที่ดังกล่าว ในรูปแบบกระชังลอย 4 กระชัง โดยเพิ่มความหนาแน่นเป็นกระชังละ 750 ตัว ซี้อลูกปลาขนาด 6-7 นิ้ว จากฟาร์มในพื้นที่ ซึ่งสะดวกในการลำเลียง ช่วยเพิ่มอัตราการรอดตายได้ถึงร้อยละ 100 (ภาพที่ 1) ในราคาตัวละ 16 บาท รวม 3,000 ตัว เป็นเงิน 48,000 บาท ลูกปลามีน้ำหนักเฉลี่ย 54 กรัม น้ำหนักรวมประมาณ 162 กิโลกรัม และใช้ปลาสดเป็น อาหาร เลี้ยงโดยกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลาในกระชังบ้านปากบางนาทับ มีสมาชิก 15 คน โดยนายหวังหลีเจริญ อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 บ้านปากบางนาทับ เป็นประธานกลุ่ม และเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ได้ทำการศึกษ้อัตราการเจริญเติบโตของปลาที่เลี้ยงเป็นระยะ ๆ โดยการสุ่มชั่งวัดปลา ดังภาพที่ 2 ผลการศึกษาทดลองมีดังนี้

2.1 ผลการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

- นน.เฉลี่ยปลาใหญ่ 580 กรัม อยู่ในช่วง 500-815 กรัม
- นน.เฉลี่ยปลาเล็ก 460 กรัม อยู่ในช่วง 420-490 กรัม
- ผลผลิตรวม 1,432 กิโลกรัม
- ผลผลิตเฉลี่ย 14.3 กิโลกรัม/ตารางเมตร
- ระยะเวลาเลี้ยง 5 เดือน 16 วัน
- อาหารที่ให้ 7,000 กิโลกรัม
- อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ 5.5
- อัตราการรอดตายร้อยละ 82

ภาพที่ 1 (1)

ภาพที่ 1 (2)

ภาพที่ 2 (1)

ภาพที่ 2 (2)

3. การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3.1 การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิต

ทำการประเมินผลผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน และจุดคุ้มทุน ซึ่งไม่ได้รวมค่าแรงงาน ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน กลุ่มเกษตรกรเป็นผู้ติดต่อหาตลาดและแมกมามารับซื้อเอง ดังภาพที่ 4 ผลการประเมินมีดังนี้

- ต้นทุนทั้งหมด 244,041 บาท
 - ต้นทุนคงที่ 112,041 บาท (แพ, กระชัง)
 - ต้นทุนผันแปร 132,000 (ลูกพันธุ์ปลา, อาหารปลา)
 - ต้นทุนทั้งหมด (ปีแรก) 153,288 บาท
- ผลตอบแทน
 - ผลผลิตรวม 1,432 กก. (ใหญ่ 1,271 กก., เล็ก 161 กก.)
 - รายได้ 160,655 บาท (ใหญ่ 115 บาท/กก., เล็ก 90 บาท/กก.)
 - รายได้สุทธิ 28,655 บาท
 - กำไร 7,367 บาท

3.2 การศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สถาบันฯ ได้ติดตามผลกระทบจากการเลี้ยงปลา ต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งเลี้ยง โดยตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ 3 ครั้ง ในเดือนมีนาคม พฤษภาคม และมิถุนายน 2553 พบว่า การเลี้ยงปลาจำนวน 4 กระชัง ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำชายฝั่งบริเวณกระชังเลี้ยงปลา พบ แอมโมเนียรวมต่ำมาก เฉลี่ย 0.01 mg-N/l ความเค็มเฉลี่ย 27.58 ppt ออกซิเจนละลาย เฉลี่ย 4.95 mg/l ความเร็วกระแสน้ำ เฉลี่ย 0.04 m/s และ pH เฉลี่ย 7.79

สรุปผลการดำเนินงาน

การจัดการ เช่น การเปลี่ยนกระชัง การคัดขนาดปลา และการลดความหนาแน่นในการเลี้ยง หลังจากปล่อยเลี้ยงประมาณ 2 เดือน จะช่วยให้ปลาโตเร็วขึ้นและได้ขนาดตลาด เนื่องจากบริเวณนี้มีภาวะขาดของหอยกะพงเทศ มาเกาะกระชังเลี้ยงปลาเป็นจำนวนมาก

การเลี้ยงปลาค่อยความหนาแน่นสูง จะทำให้ปลาโตช้า ไม่ได้ขนาดตลาดที่ราคาสูง (120-130 บาท/กก.) ดังนั้นควรปล่อยลูกปลากะพงขาวที่ขนาด 6-7 นิ้ว ในอัตราไม่เกิน 500 ตัว/กระชัง (5x5 เมตร) และควรปล่อยลูกปลาขนาดใหญ่ขึ้น 8-9 นิ้ว ที่ขนาดกระชัง 5x5 เมตร อัตราปล่อยไม่ควรเกิน 400 ตัว/กระชัง ซึ่งจะช่วยระยะเวลาเลี้ยงเหลือ 4.5-5.0 เดือน และได้ปลาที่มีขนาดใหญ่ขึ้น 700-900 กรัม ซึ่งเป็นขนาดที่ราคาดี 120-130 บาท/กก. ในบริเวณนี้ไม่มีปัญหาด้านโรค และคุณภาพน้ำรบกวนแม้ว่าจะปล่อยปลาค่อยความหนาแน่นสูงก็ตาม นับว่าเป็นจุดเด่นของแหล่งเลี้ยงปลาบริเวณนี้

บอกเล่า... ชาวทะเลสาบ

โดย... โท๊พ

ความคืบหน้า... การขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน... ในทะเลสาบ

ตามที่นายอัครัง เจริญกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ได้นำเสนอโครงการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นเงิน 1,308 ล้านบาท โดยการเสนอหลักการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน 900 ล้าน ที่เหลืออีก 400 ล้าน เป็นโครงการขุดลอกจากปากคลองเชื่อมสู่ทะเลสาบสงขลา และ ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรีรับหลักการโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย เพื่อให้ในทะเลสาบได้ไหลออกสู่ทะเลอ่าวไทยได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเรื่องน้ำท่วม

สืบเนื่องจากทะเลสาบสงขลา มีพื้นที่รวมกันประมาณ 1,042 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ไหลรวมของน้ำจากต้นน้ำลำคลองกว่าร้อยสาย และมีส่วนต่อเชื่อมออกสู่อ่าวไทย จึงมีสภาพนิเวศวิทยาที่หลากหลาย โดยเฉพาะทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 182 ตารางกิโลเมตร มีปัญหาเรื่องเครื่องมือประมง และการตื้นเขิน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินบริเวณต้นน้ำ ทำให้ตะกอนดินถูกชะล้างไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลามากขึ้น ทำให้ลำต้นน้ำไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ตามธรรมชาติ และยังเป็นกีดกันเส้นทางสัญจรทางน้ำ กีดขวางการไหลของกระแสน้ำจากสาเหตุดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเร่งฟื้นฟู โดยการขุดลอกบำรุงรักษาร่องน้ำ เส้นทางเรือเดิน และขุดลอกปากคลองต่าง ๆ เร่งระบายน้ำออกสู่ทะเล

ในปีงบประมาณ 2554 สำนักงบประมาณ ได้พิจารณาและเห็นชอบในหลักการ ที่จะอนุมัติงบประมาณเป็นเงิน 99.4 ล้านบาท โดยมีเนื้อหาที่จะ ดำเนินการดังนี้

1. ขุดลอกบำรุงรักษาพื้นร่องน้ำสงขลา (ร่องใน) ตามแนวร่องน้ำเดิม โดยเริ่มขุดลอกตั้งแต่ กม.ที่ 11.200 ถึง 15.200 ก.ม. ระยะทางยาวประมาณ 4,000 เมตร ลึก 3 เมตร กว้าง 120 เมตร เนื่อดินขุดลอกประมาณ 1,440,000 ลูกบาศก์เมตร
2. ปรับเปลี่ยนอาชีพประมงในแนวร่องน้ำประมาณ 100 ราย แนวขุดลอกเริ่มจากสะพานติณสูลานนท์ สะพานที่ 2 ขึ้นไปทางทิศเหนือ 4,000 เมตร เป็นการเริ่มต้นการขุดลอก การขุดลอกครั้งนี้ ถ้าสำเร็จจะมีเนื้อที่ ที่ได้รับการขุดลอกประมาณ 300 ไร่ และจะเป็นแหล่งขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่ใหญ่ที่สุด ในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ฉะนั้นชาวประมงท่านใด ที่เครื่องมือประมงอยู่ในแนวขุดลอกร่องน้ำ ก็ต้องเตรียมเคลื่อนย้ายเครื่องมือ เพื่อใหม่พื้นที่ในการขุดลอก นะครับ

ผลลัพธ์

1. แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำที่มีการขุดลอก จะมีการปรับสภาพสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ โดยมีเป้าหมายในการฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำไม่น้อยกว่ากว่า 5 % ของแหล่งที่อยู่อาศัยเดิม ถ้าสมมุติว่าใน 1 ปี มีผลผลิตสัตว์น้ำปีละ 10,000 ตัน ถ้าเพิ่ม 5 % จะมีน้ำหนักเพิ่มกว่า 500 ตัน ต่อไปชาวประมงจะมีรายได้เพิ่มขึ้นทันที
2. ทรัพยากรสัตว์น้ำมีจำนวนชนิดเพิ่มขึ้น สัตว์ของสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สำคัญ มีปริมาณเพิ่มขึ้น เช่น กุ้งทะเล
3. เรือประมงเรือท่องเที่ยว สามารถเดินทางโดยสะดวก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

แต่เนื่องจาก ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา นายอัครัง เจริญกุล ได้ย้ายเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา เลยไม่รู้ว่าจะมีสานต่อ...! แต่พวกเราชาวทะเลสาบหวังว่า โครงการนี้... จะได้เกิดขึ้นครับ ผมเอาใจช่วยครับ...

เฮฮา... ประชาชาวเล

๒. โครงการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง

๒.๑ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

กิจกรรมการจัดการบริหารพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมายแล้ว จำนวน ๑๒ ครั้ง

๒.๒ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง

กิจกรรมการจัดการบริหารพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมายแล้ว จำนวน ๑๒ ครั้ง

๒.๓ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

กิจกรรมการจัดการบริหารพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมายแล้ว จำนวน ๑๒ ครั้ง

๒.๔ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง

กิจกรรมการจัดการบริหารพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมายแล้ว จำนวน ๑๒ ครั้ง

๒.๕ หน่วยป้องกันและปราบปรามการประมงน้ำจืดพัทลุง

กิจกรรมการจัดการบริหารพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมายแล้ว จำนวน ๑๒ ครั้ง

๓. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน ๑ ศูนย์ ซึ่งตั้งอยู่ที่สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และเผยแพร่ ข้อมูลโครงการฯ ที่เว็บไซต์ <http://www.skonline.com> ประกอบด้วย

๑. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

๑.๑ ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์

ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ ArcView ๓.๓ และ Arc/GIS ๙.๑ (ได้รับปี ๒๕๔๘) ซึ่งทำงานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีระบบปฏิบัติการ Windows XP สามารถพิมพ์แผนที่ตั้งแต่ขนาด A๔ ถึง A๐ ได้โดยเครื่องพิมพ์อิงค์เจ็ทหน้ากว้าง ๔๒ นิ้ว รุ่น Designjet ๕๐๐ (ได้รับปี ๒๕๔๘)

๑.๒ ฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ (ระบบพิกัด UTM, Map datum: WGS๘๔)

ได้รวบรวมข้อมูลภูมิสารสนเทศทั้งด้านข้อมูลพื้นฐาน (ได้รับอนุเคราะห์จาก สผ.) และข้อมูลด้านประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้แก่ ไซนัง โพงพาง พื้นที่นาุ้ง พื้นที่นาุ้งรายฟาร์ม จังหวัดพัทลุง กระชังเลี้ยงปลารายแปลงในทะเลสาบสงขลา และคลองนาทับ จุดสำรวจผลผลิตสัตว์น้ำ (ทำขึ้น สัตว์น้ำ) เขตฟาร์มทะเลในทะเลสาบสงขลา คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลารายปีระหว่าง ๒๕๔๖-๒๕๕๐ ใน ๑๕ พารามิเตอร์ (๗๓ ชั้นข้อมูล) ความชุกชุมสัตว์หน้าดินบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนกลาง จุดวางปะการังเทียม ระหว่างปี ๒๕๒๖-๒๕๕๒ และการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา ปี ๒๕๕๓ เป็นต้น

๑.๓ ผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้งาน (Operator and User)

ได้พัฒนาบุคลากรโดยเข้าร่วมประชุมในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งจัดโดย สทอภ. และ ศูนย์ภูมิภาคของ สทอภ. ในภาคใต้

๒. ระบบการสำรวจระยะไกล (RS: Remote Sensing)

ได้นำโปรแกรม Erdas Imagine ๘.๗ (Professional) (ได้รับปี ๒๕๔๘) มาใช้ในการแปล ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น พื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเล การเลี้ยงปลาในกระชัง การทำ การประมง เช่น เครื่องมือประมงโพงพาง และไซนัง เป็นต้น

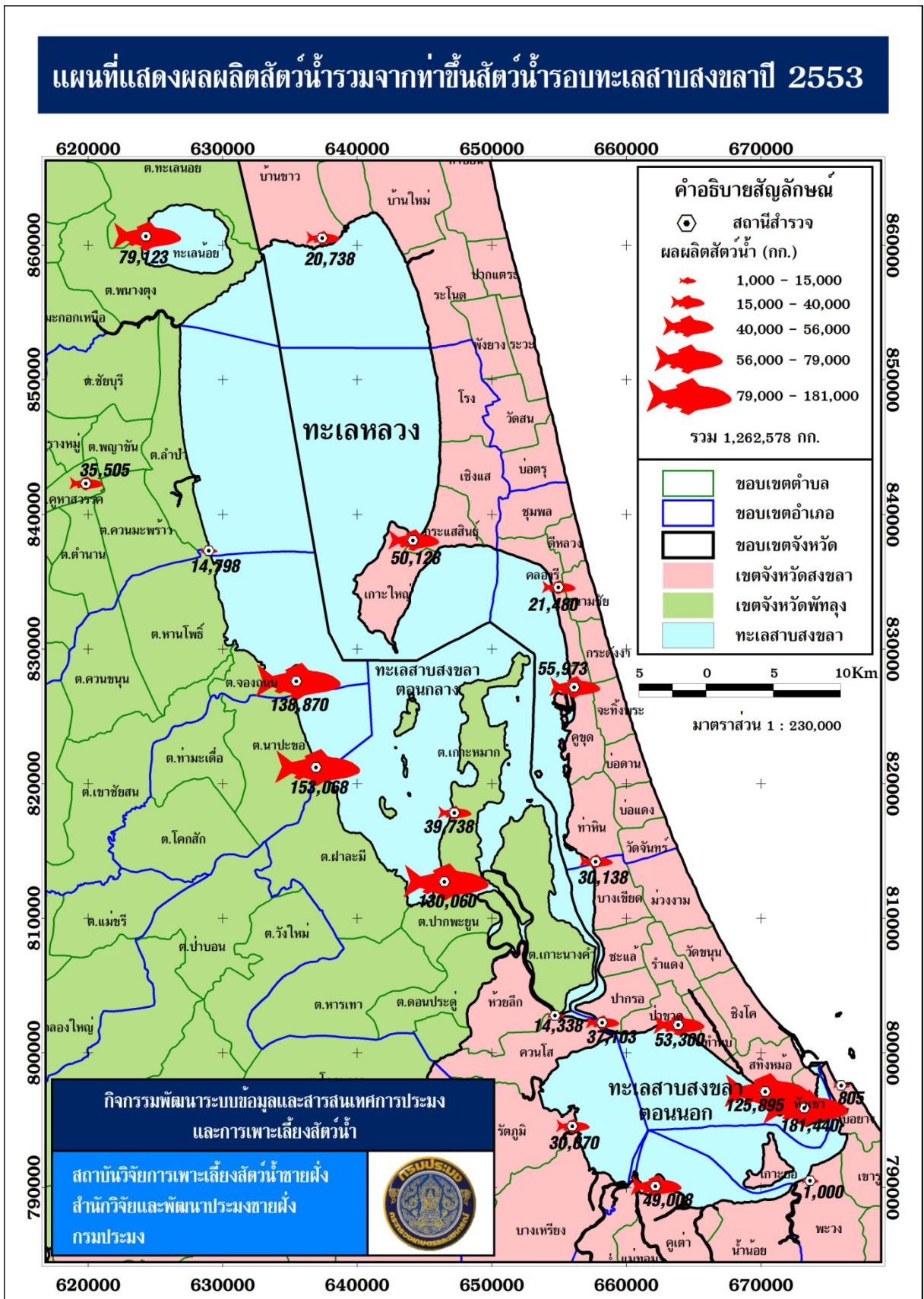
๓. ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS: Global Positioning System)

โดยใช้เครื่อง GPS ยี่ห้อ GARMIN รุ่น GPSmap ๗๖CS (ได้รับปี ๒๕๔๘) ซึ่งมีค่าความถูกต้อง ทางราบ ± ๑๕ เมตร นำมาใช้ในการบันทึกค่าพิกัดภูมิศาสตร์ในการสำรวจภาคสนาม เช่น ขอบเขตที่อนุญาต เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ขอบเขตฟาร์มทะเล ขอบเขตฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล และ จุดสำรวจผลผลิตสัตว์น้ำ เป็นต้น

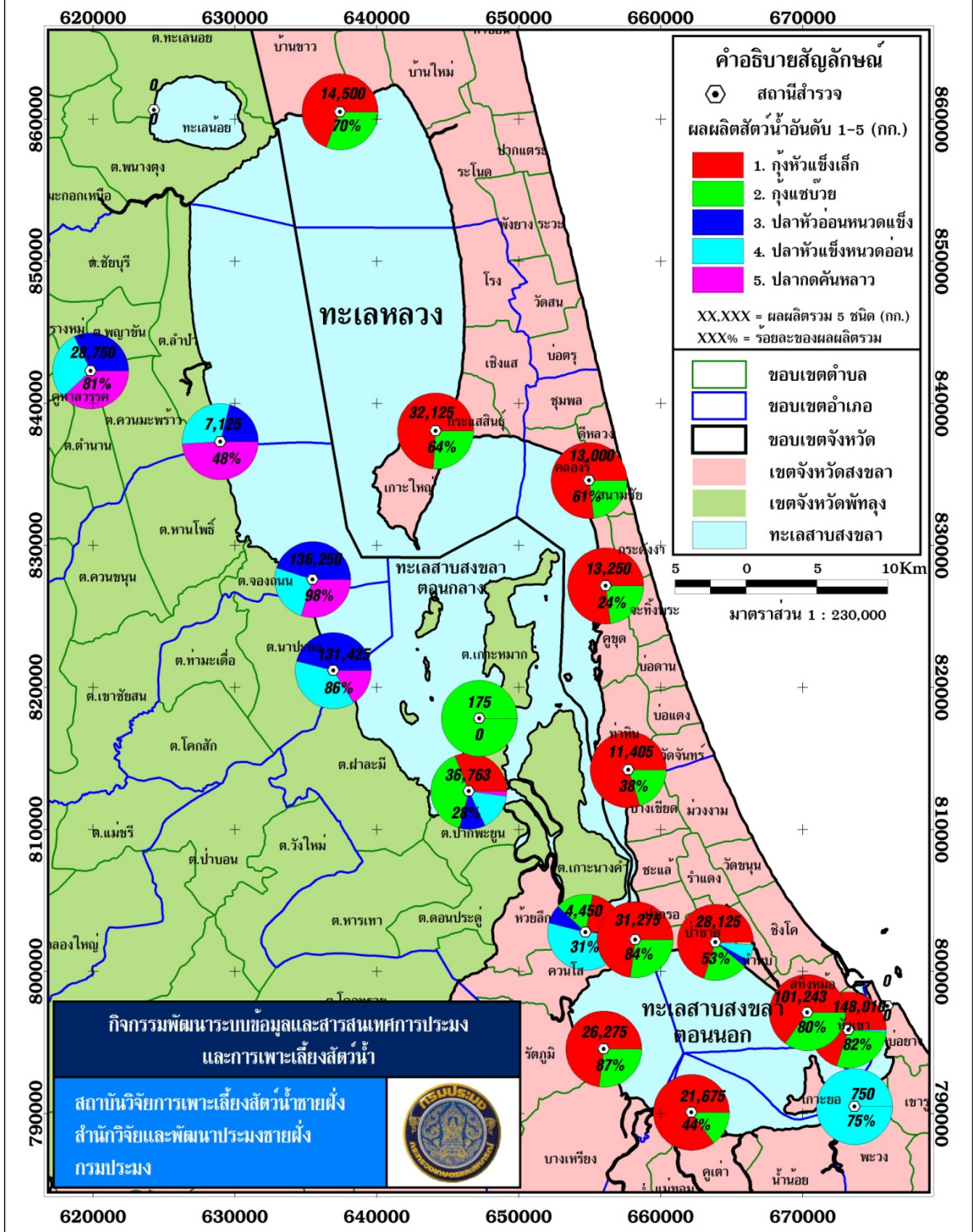
๔. การเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

เผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ผ่าน ระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ <http://www.skonline.com> ในรูปแบบสารสนเทศต่าง ๆ เช่น บทความ ข่าวสารความเคลื่อนไหวของกิจกรรมต่าง ๆ แผนที่ โปสเตอร์ แบนเนอร์ โบชัวร์ จดหมายข่าว (๖ ฉบับ ; ๑/๒๕๕๓ - ๖/๒๕๕๓) และวิดีโอ เป็นต้น โดยมีสถิติรายปี ๒๕๕๓ (ต.ค.๕๒-ก.ย.๕๓) จาก Truehits ดังนี้ ๒,๙๔๘ Unique IPs, ๕,๕๑๐ Page Views และ ๕,๒๑๔ Sessions นอกจากนี้ได้สนับสนุนกิจกรรมและ โครงการอื่นๆ ภายใต้โครงการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เช่น โครงการจัดระเบียบเครื่องมือประมง และ

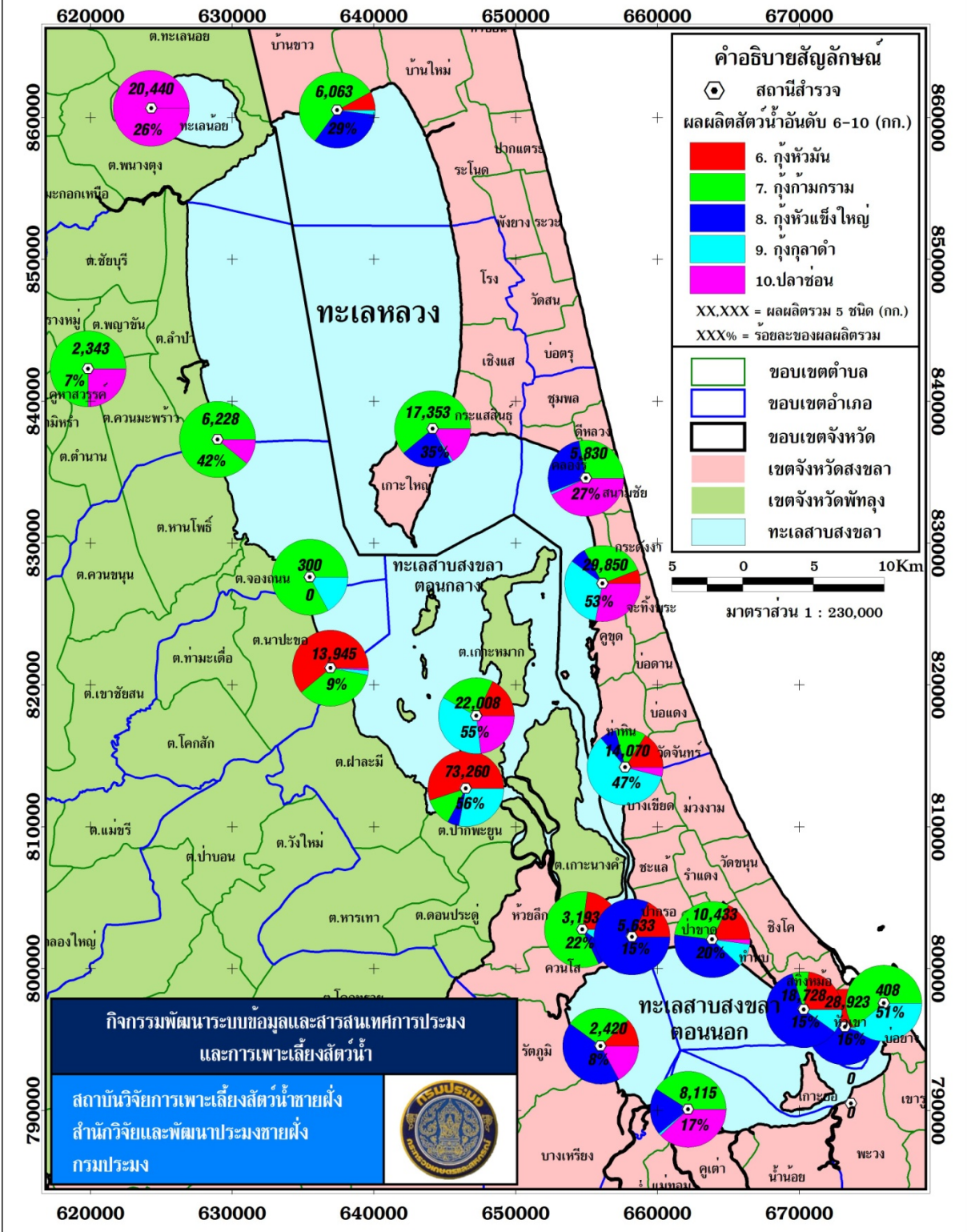
กำหนดแนวร่องน้ำ และงานวิจัย เป็นต้น ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลแก่นักศึกษา และหน่วยงานราชการอื่น ๆ รวมทั้งให้บริการในการฝึกงานของนักศึกษาในด้านภูมิสารสนเทศ

แผนที่แสดงผลผลิตสีตวันน้ำมากที่สุด 5 อันดับแรกจากทำขึ้นสีตวันน้ำรอบทะเลสาบสงขลาปี 2553

แผนที่แสดงผลผลิตสัตว์น้ำอันดับที่ 6-10 จากทำนบกักน้ำรอบทะเลสาบสงขลาปี 2553

๔. โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

๔.๑ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

๔.๑.๑ กิจกรรมการศึกษาเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลาตะกรับปริมาณมาก

ได้ทดลองเลี้ยงปลาตะกรับเพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์ทั้งการเลี้ยงในกระชังในทะเล การเลี้ยงในโรงเพาะพันธุ์ปลาทะเลในระบบน้ำหมุนเวียนขนาดเล็กและระบบเปิด ผลปรากฏว่าสามารถใช้พ่อแม่พันธุ์จากการเลี้ยงในโรงเพาะพันธุ์ฯ ได้แต่ยังต้องพัฒนาการเพิ่มคุณภาพของไข่ต่อไป เนื่องจากสามารถผสมเทียมปลาตะกรับที่ได้จากการเลี้ยงเพียง ๑ ครั้ง มีอัตราการปฏิสนธิ ๗๒ เปอร์เซ็นต์ และอัตราการฟัก ๖๓ เปอร์เซ็นต์ ได้ลูกปลาแรกฟัก ๔๓,๐๐๐ ตัว

ปัญหาและอุปสรรค :

๑. การสร้างแม่พันธุ์ปลาตะกรับจากการเลี้ยงพบว่าคุณภาพไข่ของแม่ปลาที่ยังด้อยกว่าปลาจากธรรมชาติ คือ มีขนาดไข่เล็กกว่า ซึ่งน่าจะมีผลมาจากอาหารจึงต้องมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสูตรอาหารสำหรับพ่อแม่พันธุ์ปลาตะกรับโดยเฉพาะ

๒. ปัญหาการเกิดโรคตัวต่างที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียในปลาตะกรับทำให้พ่อแม่ปลาตายไปจำนวนมาก

๓. ปัญหาวาทภัยทำให้กระชังเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ในทะเลสาบสงขลาเกิดความเสียหาย

ภาพพ่อแม่พันธุ์ปลาตะกรับที่เลี้ยงในโรงเพาะพันธุ์ปลาทะเลของสถาบันฯ

๔.๑.๒. กิจกรรมการศึกษาเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลากะพงดำ หรือปลากะพงซีเซา

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ กลุ่มเพาะพันธุ์ได้พัฒนาเทคนิคการกระตุ้นการวางไข่ปลากะพงดำที่มีอัตราการผสมมากกว่า ๗๐ เปอร์เซ็นต์ มากกว่า ๑๐ ล้านฟอง และสามารถผลิตลูกปลาแรกฟัก

มากกว่า ๗ ล้านตัว แต่การอนุบาลจนลูกปลาเข้าสู่ระยะวัยรุ่นยังมีอัตราการรอดต่ำ (< ๑ เปอร์เซ็นต์) คือ ผลิตลูกปลาวัยรุ่นได้เพียง ๕๐-๑๐๐ ตัว/รุ่น เท่านั้น

ปัญหาและอุปสรรค : อัตราการรอดของลูกปลาที่อนุบาลจนถึงระยะวัยรุ่นต่ำมาก โดยลูกปลามีอัตราการตายสูง (mass mortality) ในช่วง ๑๐ วันแรกของการอนุบาล ซึ่งจะต้องศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มอัตราการรอดตายของลูกปลาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวต่อไป

ภาพลูกปลากะพงดำระยะวัยรุ่นที่ผลิตได้จากโรงเพาะพันธุ์ปลาทะเลของสถาบันฯ

๔.๒ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง

ได้ดำเนินงานกิจกรรมเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ให้มีจำนวนมากขึ้น จำนวน ๓ ชนิด มีแผนการผลิต ๑.๕ ล้านตัว ผล ๑.๕๑๕ ล้านตัว ดังนี้

ปลาพรหมหัวเหม็น	แผน ๐.๕ ล้านตัว	/ ผล ๐.๑ ล้านตัว
ปลาลำปำ	แผน ๑.๐ ล้านตัว	/ ผล ๑.๔ ล้านตัว
ปลาปูทราย (เพิ่มเติม)	-	/ ผล ๐.๐๑๕ ล้านตัว

๔.๓ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา

ได้ดำเนินงานกิจกรรมเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ให้มีจำนวนมากขึ้น จำนวน ๕ ชนิด มีแผนการผลิต ๐.๑ ล้านตัว ผล ๐.๒๒๗ ล้านตัว ได้แก่ ปลาแก้มขี้ ปลาแขยงนวล ปลาตุ๊กด้าน ปลาชะโอน และปลาดุกลำพัน

๕. โครงการการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง

๕.๑ กิจกรรมการศึกษาความเหมาะสมของสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ที่จะนำมาเลี้ยงในนากุ้งร้าง

ศึกษาวิจัยความเหมาะสมของสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ที่เหมาะสมในการนำมาเลี้ยงในพื้นที่นากุ้งร้าง จำนวน ๑ เรื่องคือ ผลผลิตของการเลี้ยงกุ้งขาวร่วมกับปลาตะเพียนในพื้นที่นากุ้งร้าง เกษตรกรได้นำกุ้งขาวมาเลี้ยงร่วมกับปลาตะเพียนโดยปล่อยปลาตะเพียนขนาด ๕ ซม.จำนวน ๖,๐๐๐ ตัวต่อบ่อ และปล่อยกุ้งขาวจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ตัวต่อบ่อ ขนาด ๓ ไร่ ระหว่างเลี้ยงจะให้อาหารปลาตะเพียนอย่างเต็มที่โดยให้วันละ ๓ มื้อ เพื่อป้องกันการกินอาหารไม่เพียงพอของปลาตะเพียน และมีการเสริมอาหารกุ้งบ้างเนื่องจากเกษตรกรปล่อยกุ้งแน่นเกิน แต่มีการใส่เครื่องตีน้ำเพื่อป้องกันการขาดออกซิเจน

จากข้อมูลผลผลิตของสัตว์น้ำทั้ง ๒ ชนิด เมื่อสิ้นสุดการทดลอง พบว่า ได้ผลผลิตกุ้งขาวทั้งหมด ๒,๓๗๐ กิโลกรัม มีขนาดเฉลี่ย ๘๐ ตัวต่อกิโลกรัม ส่วนปลาตะเพียนได้ผลผลิตทั้งหมด ๑,๘๕๕ กิโลกรัม มีขนาดเฉลี่ย ๒ ตัวต่อกิโลกรัม รวมใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงทั้งหมด ๑๒๗ วัน นอกจากนี้ยังพบว่ากุ้งขาวมีอัตราการรอดตายสูงถึง ๙๕ % และปลาตะเพียนมีอัตราการรอดตาย ๗๔ % และจากการทดลองยังพบว่าทั้งกุ้งขาวและปลาตะเพียนมีอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อที่ต่ำ นั่นคือ กุ้งขาวมีอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ เท่ากับ ๑.๐๙ และปลาตะเพียนมีอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ เท่ากับ ๑.๑๕ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการให้อาหารมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้อาจเป็นผลมาจากการใช้อาหารธรรมชาติร่วมด้วยส่งผลให้สามารถลดปริมาณอาหารที่ให้สัตว์น้ำลงได้ อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อจึงมีค่าต่ำ

การทดลองเลี้ยงกุ้งขาวร่วมกับปลาตะเพียนในครั้งนี้ใช้ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น ๒๑๔,๓๘๐ บาท ขายผลผลิตได้ ๓๙๓,๑๒๕ ทำให้ได้กำไรในการเลี้ยงเป็นเงิน ๑๗๘,๗๔๕ บาท นับได้ว่าการเลี้ยงกุ้งขาวร่วมกับปลาตะเพียนในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จและสามารถใช้เป็นแนวทางในการเลี้ยงสัตว์น้ำที่จะนำมาปรับใช้ในพื้นที่นากุ้งร้างในบริเวณรอบทะเลสาบสงขลาได้เป็นอย่างดี สามารถนำวิธีการดังกล่าวไปส่งเสริมให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ นำไปปฏิบัติหรือปรับใช้กับพื้นที่ของตนได้ เพื่อให้สามารถฟื้นฟูนากุ้งร้างให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกครั้ง เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้นได้ในอนาคต

๕.๒ กิจกรรมสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นาทุ่งรัง

ได้ทำการสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นาทุ่งรัง จำนวน ๒ แห่ง คือ

- บ่อเลี้ยงปลาคุณจรัส เอียดอ่อน ขนาด ๓ ไร่ หมู่ ๗ ต.เกาะนางคำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง โดยเกษตรกรเลี้ยงกุ้งขาวรวมกับและปลาตะเพิม
- บ่อเลี้ยงปลานางฟารีดา สันสาคร หมู่ ๖ ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง โดยเกษตรกรเลี้ยงปลาตะกรับ (ซึ่งกระชังในบ่อ)

๕.๓ กิจกรรมฝึกอบรมการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อใช้ประโยชน์นาทุ่งรัง

การอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่นาทุ่งรัง โดยแบ่งการฝึกอบรมเป็น ๒ รุ่นคือ

รุ่นที่ ๑ ชุมชนหมู่ ๕ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓

รุ่นที่ ๒ ชุมชนหมู่ ๖ ตำบลห้วยลึก อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓

จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่บุคคลภายนอก โครงการ การจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งให้ยั่งยืนในพื้นที่นาทุ่งรัง กิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ปีงบประมาณ ๒๕๕๓ หลักสูตร "การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่นาทุ่งรัง" จำนวน ๒ รุ่น จำนวน ๑๐๐ คน รุ่นที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ ๕ ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มีเกษตรกรเข้าร่วมอบรม จำนวน ๕๐ คน ผู้ชาย ๑๑ คน อายุระหว่าง ๓๔-๘๔ ปี ผู้หญิง ๓๙ คนอายุระหว่าง ๒๔-๘๑ ปี และวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ ๖ ต.ห้วยลึก อ.กวนเนียง จ.สงขลา มีเกษตรกรเข้าร่วมอบรม จำนวน ๕๐ คน ผู้ชาย ๒๑ คน อายุระหว่าง ๒๘-๘๑ ปี ผู้หญิง ๒๙ คน อายุระหว่าง ๒๗-๗๕ ปี โดยมีคณะผู้จัดอบรมและวิทยากร จำนวน ๑๘ คน

๕.๔ กิจกรรมจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรการเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นาทุ่งรัง

จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรการเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นาทุ่งรัง ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ ๓ ตำบลฝาละมี อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ ๗ ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

โดยแต่ละกลุ่มเป็นเกษตรกรที่ได้เคยเข้าร่วมฝึกอบรม และสัมมนาเชิงปฏิบัติการมาแล้วเมื่อปีงบประมาณ ๒๕๕๒ โดยในปี ๒๕๕๓ ซึ่งได้ไปเยี่ยมและให้คำแนะนำในการเตรียมบ่อ และการเลี้ยงปลาชนิดต่างๆในบ่อทุ่งรังอย่างสม่ำเสมอ

๕.๕ กิจกรรมฟื้นฟูน้ำพุน้ำกึ่งร้างให้กลับมาใช้ประโยชน์

ฟื้นฟูน้ำพุน้ำกึ่งร้างให้น้ำกลับมาใช้ประโยชน์ ได้สำรวจและส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่น้ำกึ่งร้างที่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ให้นำกลับมาเลี้ยงสัตว์น้ำได้อีกโดยมีผลดังนี้

เกษตรกรที่กลับมาเลี้ยงปลาในน้ำกึ่งร้าง มีจำนวน ๘๘ ราย ในพื้นที่น้ำกึ่งร้าง ๖๙๔ ไร่ โดยใช้บ่อจำนวน ๒๑๒ บ่อ

อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง เกษตรกร จำนวน ๑๗ รายได้กลับมาเลี้ยงปลากินพีช ๒๖ ไร่ เลี้ยงปลาตุ๊ก ๔๒ ไร่ เลี้ยงปลากะพงขาว ๑๒ ไร่ รวม ๘๐ ไร่ ๓๙ บ่อ

อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง เกษตรกร จำนวน ๕ รายได้กลับมาเลี้ยงปลาทับทิม ๕๔ ไร่ ๓๐ บ่อ

อ.บางแก้ว จ.พัทลุง เกษตรกร จำนวน ๖ รายได้กลับมาเลี้ยงปลากินพีช ๖๔ ไร่ เลี้ยงปลาตุ๊ก ๒๑ ไร่ รวม ๗๐ ไร่ ๓๙ บ่อ

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เกษตรกร จำนวน ๒๖ รายได้กลับมาเลี้ยงปลากินพีช ๘๖ ไร่ ๔๖ บ่อ

อ.ควนเนียง จ.สงขลา เกษตรกร จำนวน ๓๔ รายได้กลับมาเลี้ยงปลากินพีช ๕๖ ไร่ ๗๖ บ่อ

๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย

สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

ผลการดำเนินงาน

ครั้งที่ ๑ ดำเนินการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมง ที่ ตำบลทังหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีผู้เข้าร่วมจำนวน ๒๐ ราย ไซนั้งที่ปรับเปลี่ยน จำนวน ๘๓ ซอง โดยปรับเปลี่ยนเป็นอวนลอยปลา อวนลอยกุ้ง และอวนท้องเตี้ย เป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๒๓๕,๖๒๐ บาท ได้นำอวนไปมอบให้ราษฎรเรียบร้อยแล้ว

ครั้งที่ ๒ ดำเนินการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมง ที่ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีผู้เข้าร่วมจำนวน ๑๐ ราย ไซนั้งที่ปรับเปลี่ยน จำนวน ๑๕ ซอง โดยปรับเปลี่ยนอวนลอยปลา อวนลอยกุ้งและอวนท้องเตี้ย เป็นเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๕๕,๕๐๐ บาท ได้นำอวนไปมอบให้ราษฎรเรียบร้อยแล้ว

๗. โครงการการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม

ในปี ๒๕๕๓ โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ในแหล่งน้ำที่เหมาะสม ประกอบด้วย ๔ กิจกรรมย่อย ได้แก่

๗.๑ การศึกษาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการเลี้ยงปลาในกระชัง

๗.๒ การศึกษาทดลองเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และมีผลตอบแทนดี

๗.๓ การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๗.๔ การตรวจสอบสารตกค้างและยาปฏิชีวนะในสัตว์น้ำ

กิจกรรมย่อยที่ ๗.๑-๗.๓ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เป็นผู้ดำเนินการ ส่วนกิจกรรมย่อยที่ ๗.๔ สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง เป็นผู้ดำเนินการ

๗.๑ การสำรวจพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการเลี้ยงปลาในกระชัง

ในปี ๒๕๕๓ ได้สำรวจพื้นที่ชายฝั่งทะเลบริเวณบ้านปากบางนาทับ ม.๒ ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับบ้านปึก ที่ได้ดำเนินการไปแล้วในปี ๒๕๕๒ มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน มีการก่อสร้างกอนหินกันคลื่นขนานตามแนวชายฝั่ง ซึ่งสามารถกันคลื่นลมได้ดี ดังภาพที่ ๑ ความลึกน้ำบริเวณนี้มีความเหมาะสม สมอยู่ในช่วง ๒.๐-๓.๒ เมตร กระแสน้ำไหลเวียนดี ๐.๐๒-๐.๐๗ เมตร/วินาที คุณภาพน้ำมีความเหมาะสมต่อการเลี้ยงปลาในกระชัง มีความเค็มอยู่ในช่วง ๒๐-๓๐ ppt ออกซิเจนละลายมากกว่า ๔.๐ mg/l และ pH ๗.๕-๘.๕ ดังนั้นจึงได้เลือกพื้นที่นี้ ในการดำเนินการโครงการดังกล่าวโดยใช้รูปแบบกระชังลอย ขนาดกระชัง ๕x๕๒ เมตร จำนวน ๔ กระชัง โดยเลี้ยงปลากะพงขาว เพราะว่าราคาดี และมีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

ทัศนียภาพบริเวณชายฝั่งทะเลบ้านปากบางนาทับ และการลำเลียงติดตั้งแพเลี้ยงปลา

๗.๒ การศึกษาทดลองเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีผลตอบแทนดี

ทำการศึกษาทดลองเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังในพื้นที่ดังกล่าว ในรูปแบบกระชังลอย จำนวน ๔ กระชัง โดยเพิ่มความหนาแน่นในการเลี้ยงเป็นกระชังละ ๗๕๐ ตัว ซื้อลูกปลาน้ำหนัก ๖-๗ นิ้ว จากฟาร์มอนุบาลบ่อดินในพื้นที่ ซึ่งสะดวกในการลำเลียง และช่วยเพิ่มอัตราการรอดตายของลูกปลาได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ (ภาพที่ ๒) ในราคาตัวละ ๑๖ บาท รวม ๓,๐๐๐ ตัว เป็นเงิน ๔๘,๐๐๐ บาท ลูกปลามีน้ำหนักเฉลี่ย ๕๔ กรัม น้ำหนักรวมประมาณ ๑๖๒ กิโลกรัม และใช้พลาสติกเป็นอาหาร ดำเนินการเลี้ยงโดยกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลาในกระชังบ้านปากบางนาทับ ซึ่งมีสมาชิก ๑๕ คน มีประธานกลุ่มคือ นายหวัง หลีเจริญ อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ บ้านปากบางนาทับ ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ระหว่างการเลี้ยง เจ้าหน้าที่สถาบันฯ ได้ทำการศึกษาอัตราการเจริญเติบโตของปลาที่เลี้ยงเป็นระยะ ๆ โดยการสุ่มชั่งวัดปลา ดังภาพที่ ๓ ผลการศึกษาทดลองมีดังนี้

๗.๒.๑ ผลการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง

- น้ำหนักเฉลี่ยปลาใหญ่ ๕๘๐ กรัม น้ำหนักอยู่ในช่วง ๕๐๐-๘๑๕ กรัม
- น้ำหนักเฉลี่ยปลาเล็ก ๔๖๐ กรัม น้ำหนักอยู่ในช่วง ๔๒๐-๔๙๐ กรัม
- ผลผลิตรวม ๑,๔๓๒ กิโลกรัม (สูงกว่าบ้านปึก ๑,๐๗๔ กิโลกรัม)
- ผลผลิตเฉลี่ย ๑๔.๓ กิโลกรัม/ตารางเมตร (มากกว่าที่บ้านปึก ๑๑ กิโลกรัม/ตารางเมตร)
- ระยะเวลาเลี้ยง ๕ เดือน ๑๖ วัน (นานกว่าบ้านปึก ๔.๕-๕.๐ เดือน)
- อาหารที่ให้ ๗,๐๐๐ กิโลกรัม (มากกว่าบ้านปึก ๔,๐๐๐ กิโลกรัม)
- อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ ๕.๕ (สูงกว่าบ้านปึก ๔.๐)
- อัตราการรอดตายเฉลี่ยร้อยละ ๘๒ (สูงกว่าบ้านปึก ร้อยละ ๗๔)

ภาพการลำเลียงลูกปลากะพงขาวจากฟาร์มอนุบาลบ่อดินในพื้นที่ ต.นาทับ ลงเลี้ยงในกระชัง

ภาพการชั่งวัดปลา เพื่อติดตามการเจริญเติบโต และการให้อาหารปลาของเกษตรกร

๗.๓ การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๗.๓.๑ การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิต

สถาบันฯ ได้ทำการประเมินผลการเลี้ยงปลากะพงขาวในครั้งนี้ โดยศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน และจุดคุ้มทุน ของการเลี้ยงปลา ซึ่งการคำนวณดังกล่าวไม่ได้รวมค่าแรงงาน ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน (ทั้งต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร) โดยกลุ่มเกษตรกรเป็นผู้ติดต่อหาตลาดและขายสัตว์น้ำให้แก่พ่อค้าแม่ค้าเอง ดังภาพที่ ๔ ซึ่งจับขาย ๒ ครั้ง ในวันที่ ๒๕ และ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๓ รวมเวลาเลี้ยง ๑๖๒ และ ๑๖๖วัน ตามลำดับ ผลการประเมินดังกล่าว มีรายละเอียดดังตารางข้างล่าง

ภาพการชั่งวัดและการจับปลากะพงขาวขาย โดยแม่ค้ามารับซื้อเองถึงแหล่งเลี้ยง

ตารางที่ 2 แสดงต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง บ้านปากบางนาทับ ตำบลนาทับ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ปี 2553

รายการ		จำนวน	หน่วยละ	ราคา	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่	>ค่าจ้างเหมาทำแพเลี้ยงปลา	2	43,250	86,500	35.4
	>อวนโพลีตา เบอร์ 18 ตา 3 cm (3 มัด) และตา 5 cm (2 มัด)	5	4,280	21,400	8.8
	>เชือกโพลี Ø 8 mm	4	963	3,852	1.6
	>ขนพลาสติก ขนาด 3 cm	10	11	107	0.0
	>มีดตัดอวน	2	27	54	0.0
	>เชือกเย็บกระชัง เบอร์ 18	1	128	128	0.1
	ต้นทุนคงที่ทั้งหมด				112,041
ต้นทุนคงที่ปีที่ 1 (ค่าเสื่อมราคา 5 % อายุการใช้งาน 5 ปี)				21,288	8.7
ต้นทุนผันแปร	>ลูกพันธุ์ปลากะพงขาวขนาด 6-7 นิ้ว (ตัว)	3,000	16	48,000	19.7
	>อาหารปลาสด (กก.)	7,000	12	84,000	34.4
	รวมต้นทุนผันแปร				132,000
รวมต้นทุนทั้งหมด				244,041	100.0
รวมต้นทุนทั้งหมด(ปีที่ 1)				153,288	
ผลตอบแทน	รายได้ทั้งหมด (ผลผลิต x ราคาปลาต่อกก.)			160,655	
	< ปลาขนาดใหญ่ (กก.)	1,271	115	146,165	
	< ปลาเล็ก (กก.)	161	90	14,490	
	ผลผลิตรวม (กก.)			1,432	อัตราการรอดตายร้อยละ 82
	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ตร.ม.) (4 กระชัง = 5x5x4 ตร.ม.)			14.3	
	ราคาขาย ปลาขนาดใหญ่ นน. > 0.6 กก. (บาท/กก.)			115	
	ราคาขาย ปลาขนาดเล็ก นน. < 0.5 กก. (บาท/กก.)			90	
	รายได้สุทธิ (รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนผันแปร)			28,655	
	ต้นทุนต่อกก. (บาท/กก.)			107	
	กำไรต่อกก. (บาท/กก.)			8	คิดที่ราคา 115
กำไร (รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนทั้งหมด)			7,367		
ระดับผลผลิตคุ้มทุน (กก./ตร.ม.) = [ต้นทุนทั้งหมดปีที่ 1(บาท) / พ.ท.เลี้ยง(ตร.ม.)] / [ราคาขาย(บาท/กก.)]				13.9	
ระดับราคาคุ้มทุน (บาท/กก.) = [ต้นทุนทั้งหมดปีที่ 1 (บาท) / ผลผลิตทั้งหมด (กก.)]				107.0	

๗.๔ กิจกรรมตรวจสอบยาปฏิชีวนะตกค้างในสัตว์น้ำธรรมชาติ

สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง มีแผนงานออกสำรวจจำนวน ๑๒ ครั้ง ผลการดำเนินงาน ทั้ง ๑๒ ครั้ง ตรวจไม่พบยาปฏิชีวนะตกค้าง

๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล

วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยการช่วยเหลือและมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจ และดำเนินการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงอย่างถูกต้อง และสามารถเพิ่มผลผลิตจากทรัพยากรสัตว์น้ำให้มากขึ้น โดยส่งเสริมประชาชนในชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีบทบาทในการบริหารจัดการและมีส่วนร่วมที่เป็นระบบตลอดจนการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

กำหนดพื้นที่และคัดเลือกอาสาประมงประจำตำบล

- อำเภอชะอวด จำนวน ๖๐ คน
- อำเภอหัวไทร จำนวน ๔๐ คน

จัดฝึกอบรมหลักสูตร “จัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล” ประกอบด้วย

- ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงาน อาสาสมัครประมง
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- การป้องกันกำจัดโรคสัตว์น้ำ
- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายประมง
- การช่วยเหลือเกษตรกร
- การติดตามและประเมินผลโครงการฯ

๙. โครงการบริหารโครงการ ติดตาม และ ประเมินผล

กองแผนงานได้ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ และบริหารงานโครงการครบทั้ง ๑๒ ครั้งตามเป้าหมาย พร้อมทั้งได้ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๓ แล้ว

ปล่อยสัตว์น้ำโดยชุมชน

แพปลาชุมชน

รณการากุ้งก้ามกรามชุมชน

